സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം II

കെ. ദാമോദരൻ

2. ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ

സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ: ഭാഗം II

കെ. ദാമോദരൻ

(മലയാളം: രാഷ്ട്രീയം, ചരിത്രം)

കെ. ദാമോദരൻ എഡിറ്റോറിയൽ കമ്മിറ്റി

- ആന്റണി തോമസ്
- സി. എൻ. ജയദേവൻ
- എം. പി. അച്യുതൻ
- ഐ. വി. ശശാങ്കൻ
- ഡോ. വള്ളിക്കാവ് മോഹൻദാസ്

© 2009–2020 Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd., Trivandrum, owned by Communist Party of India, Trivandrum.

Printed editions published by Prabhatham Printing & Publishing Co. (P) Ltd.

First published in print media 2009.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution By Share Alike license for free download and usage.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020. The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

Cover: Mansu Hill Grand Monument, a picture of sculpture by Jennybento. The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഉള്ളടക്കം

2 ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ 1

1 ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം 2

2 ഉൽപാദനത്തിന്റെ ഘടകങ്ങൾ . . . 3

3 വ്യവസായഘടന 4

4 വിനിമയം 5

5 പണം 6

6 ഋണവ്യവസ്ഥ 7

7 ബാങ്കും പണമിടപാടും 8

8 ബാങ്കിന്റെ ചരിത്രം 9

9 വിദേശവ്യാപാരം 10

10 സ്വർണ്ണമാന വ്യവസ്ഥ 11

11 പണത്തിന്റെ വിലയും വിദേശവിനിമയവും 12

12 സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പം 13

13 പ്ലാനിംഗ് 14

2

ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ

1 ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം

ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം, വീട് തുടങ്ങിയ സാമഗ്രികൾ കൂടാതെ മനുഷ്യനു ജീവിച്ചിരിക്കാൻ വയ്യ. ഇതുപോലെ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വയ്യാത്ത പല ആവശ്യങ്ങളുമുണ്ടാവും. സംസ്കാരത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം പത്രങ്ങൾ, പുസ്തകങ്ങൾ, റേഡിയോ എന്നിങ്ങനെ പലതും ആവശ്യമായിത്തീരും. ഈ സാമഗ്രികളെയാണ് പൊതുവിൽ ധനം എന്നുപറയുന്നത്. ധനത്തിന്റെ ഉൽപ്പാദനം, ഉപഭോഗം, വിതരണം, വിനിമയം എന്നിവയെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന തത്വങ്ങളാണ് ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം.

മനുഷ്യന്റെ ആഗ്രഹങ്ങളെയും ആവശ്യങ്ങളെയും സാധിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനുതകുന്ന സാമഗ്രികളെ നിർമ്മിക്കുന്നതിനാണ് ഉൽപാദനം എന്നു പറയുന്നത്. ഉൽപാദനം കൂടാതെ ധനമുണ്ടാക്കാൻ വയ്യ. ഒന്നുകിൽ ആവശ്യമായ സാമഗ്രികൾ നേരിട്ടുൽപ്പാദിപ്പിക്കാം. പാടത്തോ വീട്ടിലോ സ്വന്തമായി ഉൽപ്പാദനം നടത്താം. അല്ലെങ്കിൽ മറ്റുള്ളവരുടെ കമ്പനിയിൽ പോയി പണിയെടുക്കാം. അതുമല്ലെങ്കിൽ അന്യരുടെ അധ്വാനം കൊണ്ട് ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാം. പക്ഷേ, അന്യരുടെ അധ്വാനഫലം കൊണ്ട് ജീവിക്കാൻ സാധിക്കണമെങ്കിൽ നിലം, ഫാക്ടറി മുതലായ ഉൽപാദനോപകരണങ്ങളുടെ മേൽ ഉടമാവകാശമുണ്ടായിരിക്കണം. ഏതുവിധമായാലും സമുദായത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിന് ഉൽപാദനം കൂടിയേ കഴിയൂ.

ഉല്പാദനം നടത്തുന്നത് ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കായിട്ടല്ല, സാമൂഹ്യമായിട്ടാണ്. പാടത്തായാലും കമ്പനിയിലായാലും ഉല്പാദനത്തിന് മനുഷ്യൻ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെടുകയും സഹകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. അപ്പോൾ മനുഷ്യ സമുദായത്തിന്റെ നിലനിൽപ്പിനുവേണ്ടി സാമൂഹ്യമായി നടത്തുന്ന അധ്വാനമാണ് ഉൽപാദനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം.

ഉല്പാദനത്തിന്റെ ലക്ഷ്യം ഉപഭോഗമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഉപഭോഗത്തിനുവേണ്ടിയാണ്, അതായത്, മനുഷ്യന്റെ ആഗ്രഹങ്ങളുടേയും ആവശ്യങ്ങളുടെയും നിർവ്വഹണത്തിനു വേണ്ടിയാണ്, സാധനങ്ങൾ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നത്. എന്നാൽ, ഉപഭോഗത്തോടുകൂടി ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരിധിയെത്തിയെന്നോ ഉല്പാദനവും ഉപഭോഗവും ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ പരസ്പരബന്ധമില്ലാത്ത രണ്ടു വ്യത്യസ്തശാഖകളാണെന്നോ വിചാരിക്കരുത്. വാസ്തവത്തിൽ ഉൽപാദനവും ഉപഭോഗവും തമ്മിൽ അഭേദ്യമായ ബന്ധമാണുള്ളത്. ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ ഉപഭോഗത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉല്പാദനം മാത്രമല്ല, ഉൽപാദനത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ഉപഭോഗവുമുണ്ട്. നൂലുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടി പരുത്തി വാങ്ങുക, തുണിയുണ്ടാക്കാൻ വേണ്ടി നൂൽ വാങ്ങുക — ഇതെല്ലാം ഉൽപാദനത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള ഉപഭോഗമാണ്. ഉല്പാദിപ്പിച്ച ചരക്കുകൾ പുതിയ ഉൽപാദനമുറയ്ക്കുവേണ്ടി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. ഇതുപോലെ ഉല്പാദനത്തിനാവശ്യമായ അധ്വാനശക്തിയുടെ നിലനിൽപ്പിന് — എന്നുവച്ചാൽ തൊഴിലാളികളുടെ ജീവിതനിർവ്വഹണത്തിന് — ഉപഭോഗം ആവശ്യമായിത്തീരുന്നു. ഉല്പാദനം ഉപഭോഗത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗമാണ്; അതുപോലെ തന്നെ ഉപഭോഗം ഉല്പാദനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗവുമാണ്. അപ്പോൾ, ഉല്പാദനവും ഉപഭോഗവും ഒരേ സാമ്പത്തികജീവിതത്തിന്റെ രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ മാത്രമാണ്.

ഉല്പാദനത്തിന്റെയും ഉപഭോഗത്തിന്റെയും ഇടയിലുള്ള സാമൂഹ്യമധ്യവർത്തിയാണ് വിതരണം. ഉല്പാദിപ്പിച്ച ചരക്കുകളെ നിലവിലുള്ള സാമൂഹ്യനിയമങ്ങളനുസരിച്ച് പങ്കിടുന്നതിനാണ് വിതരണം എന്നു പറയുന്നത്. ഉല്പാദനത്തിന്റെ വിവിധഘടകങ്ങൾക്ക് — ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥനായ മുതലാളിക്കും അധ്വാനിക്കുന്ന തൊഴിലാളിക്കും — ഏതു തോതിലാണ് സ്വത്തു ഭാഗിച്ചുകിട്ടുന്നതെന്നും ഈ വിഭജനത്തിനടിസ്ഥാനമായ നിയമങ്ങളെന്തെല്ലാമാണെന്നും വിതരണത്തിന്റെ ധനശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

ഇവിടെ ഒരു കാര്യം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. വിതരണമെന്നുവച്ചാൽ ഉല്പാദിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞ ചരക്കുകളുടെ വിതരണം മാത്രമാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിച്ചു പോകരുത്. ചരക്കുകളുടെ ഉല്പാദനത്തിനു മുമ്പുതന്നെ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ വിതരണം നടന്നുകഴിഞ്ഞിരിക്കണം; സമുദായത്തിലെ അംഗങ്ങൾ ഉല്പാദനത്തിന്റെ വിവിധഘടകങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കണം. ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥൻമാരായ മുതലാളികൾ, ആ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളിൽ അധ്വാനമർപ്പിച്ചു നേരിട്ടു ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾ — ഇത്തരമൊരു വിതരണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമാണ് ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ (മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽ) ഉൽപാദനം നടക്കുന്നത്. ഉല്പാദിപ്പിച്ച സ്വത്തുക്കളെ ഈ വിഭിന്നവർഗ്ഗങ്ങൾ തമ്മിൽ പങ്കിട്ടെടുക്കുന്നു. സ്വത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം 'കൂലി' എന്ന പേരിൽ തൊഴിലാളികൾക്കും ബാക്കിയുള്ളത് ലാഭം, പലിശ, വാടക എന്നീ പേരുകളിൽ മുതലാളികൾക്കും കിട്ടുന്നു.

ഉല്പാദിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞ ചരക്കുകളെ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനു വിനിമയം എന്നു പറയുന്നു. ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടിയല്ല വിനിമയത്തിനുവേണ്ടിയാണ് ചരക്കുകളുല്പാദിപ്പിക്കുന്നത്. എല്ലാ ഉല്പാദകൻമാരും ഒരേ സാധനം തന്നെയാണുണ്ടാക്കുന്നതെങ്കിൽ വിനിമയം നടക്കുകയില്ല. വിനിമയം നടക്കണമെങ്കിൽ വിവിധ ഉൽപാദകർ വിവിധ സാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കണം. ചിലർ തുണിയുണ്ടാക്കണം, ചിലർ ഭക്ഷണസാമഗ്രികളുണ്ടാക്കണം, മറ്റുചിലർ പുസ്തകങ്ങളുണ്ടാക്കണം. ഇതിനാണ് പ്രയത്നവിഭജനമെന്നു പറയുന്നത്. ഉല്പാദന വ്യവസ്ഥയിലുണ്ടാകുന്ന സാങ്കേതികാഭിവൃദ്ധി പ്രയത്നവിഭജനത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിലും മാറ്റമുണ്ടാക്കും. വിനിമയത്തിന്റെ സ്വഭാവം ഉല്പാദനത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ, ഉല്പാദനരീതിയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ വിനിമയ സമ്പ്രദായത്തിലും മാറ്റമുണ്ടാക്കുന്നതാണ്. ഇങ്ങനെ ഉല്പാദനവും വിനിമയവും പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

വിനിമയവും വിതരണവും തമ്മിലും ഇതുപോലെ അടുത്ത ബന്ധമുണ്ടെന്നു കാണാം. കൂലി, ലാഭം, പലിശ മുതലായ സാമൂഹ്യസ്വത്തുക്കളെ വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന്റെ തോത് വിനിമയത്തെ ബാധിയ്ക്കുന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, കൂലിയുടെ തോത് വളരെയധികം കുറഞ്ഞുപോവുകയാണെങ്കിൽ ചരക്കുകളുടെ ഉപഭോക്താക്കൾ കൂടുതൽ നിർദ്ധനരായിത്തീരുകയും അങ്ങനെ വിനിമയത്തിന് കോട്ടംവരികയും ചെയ്യും.

ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, ഉല്പാദനം, ഉപഭോഗം, വിതരണം, വിനിമയം — സാമ്പത്തികജീവിതത്തിന്റെ ഈ നാലു ഭാഗങ്ങൾ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടും പരസ്പരം ആശ്രയിച്ചുമാണ് കിടക്കുന്നത്. കാര്യങ്ങൾ എളുപ്പത്തിൽ മനസ്സിലാകുന്നതിന് ഈ നാലിനേയും വെവ്വേറെയെടുത്ത് പരിശോധിക്കേണ്ടതാവശ്യം തന്നെ. പക്ഷേ, അങ്ങനെ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, ഈ നാലും സമ്പൂർണ്ണമായ ഒരേ ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങൾ മാത്രമാണെന്ന യാഥാർത്ഥ്യം മറന്നുകളയരുത്.

2 ഉൽപാദനത്തിന്റെ ഘടകങ്ങൾ

ഉല്പാദനം നടത്തണമെങ്കിൽ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ വേണം. ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ എന്നുവച്ചാൽ അധ്വാനമർപ്പിച്ച് ചരക്കുകളുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങൾ എന്നർത്ഥം. ഈ ഉപകരണങ്ങളിൽ പലഭാഗങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാമതായി പണിയായുധങ്ങൾ, കൈവേലക്കാരന്റെ കോടാലി മുതൽ മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിലെ വലിയ വലിയ യന്ത്രങ്ങൾ വരെയുള്ളതെല്ലാം പണിയായുധങ്ങളാണ്. രണ്ടാമതായി അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങൾ. തുണിയുണ്ടാക്കാൻ പരുത്തി വേണം. ഇവിടെ പരുത്തി അസംസ്കൃത പദാർത്ഥമാണ്. ഇതിനു പുറമെ എണ്ണ, കല്ക്കരി മുതലായ സഹായകസാമഗ്രികളും ആവശ്യമാണ്. ഈ ഉപകരണങ്ങളെയെല്ലാം പൊതുവിൽ മൂലധനമെന്നു പറയുന്നു. മൂലധനം, നിലം അല്ലെങ്കിൽ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങൾ, അദ്ധ്വാനം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നുഘടകങ്ങൾ ഉല്പാദനത്തിനാവശ്യമാണ്.

മൂലധനം

മൂലധനവും ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളും ഒന്നാണെന്നു ചിലർ തെറ്റായി പറഞ്ഞുവരുന്നുണ്ട്. അവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിലെന്നപോലെ അപരിഷ്കൃതയുഗത്തിലും നാടുവാഴിവ്യവസ്ഥയിലുമെല്ലാം മൂലധനം കാണാം. ഭാവിയിൽ കൂടുതൽ സ്വത്തു സമ്പാദിക്കാനുള്ള ആഗ്രഹം കൊണ്ട് വർത്തമാനകാലത്തിൽ പിശുക്കു കാണിക്കുന്ന ആർക്കും മൂലധനമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമെന്നാണവർ വിശ്വസിക്കുന്നത്. ഇത്തരം തെറ്റായ ധാരണകൾ ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാരെപ്പോലും പിടികൂടിയിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന് ഹാരോൾഡ് ജി മുൾട്ടൻ എന്ന ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്റെ ‘മൂലധനത്തിന്റെ രൂപീകരണം’ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത് മൂലധനം പ്രാചീനകാലം മുതൽ തുടർന്നുവരുന്ന ഒരേർപ്പാടാണെന്നാണ്. ഒരു മുക്കുവൻ തന്റെ ഒഴിവുസമയത്ത് കെട്ടിയുണ്ടാക്കുന്ന വല, ഒരു കൃഷിക്കാരൻ ഒരു മരകഷണമെടുത്തു ചെത്തിയുണ്ടാക്കുന്ന കലപ്പ, ഇതെല്ലാം മൂലധനമാണത്രെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ മൂലധനമെന്നതു ശിലായുഗം തൊട്ടു തുടർന്നുവരുന്ന വെറും വ്യക്തിപരമായ ഒരേർപ്പാടാണ്.

എന്നാൽ, ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയെ കൂടുതൽ ശാസ്ത്രീയമായ പഗ്രഥിക്കുന്ന ആധുനിക ധനശാസ്ത്രത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ എല്ലാ പണിയായുധങ്ങളും മൂലധനമല്ല. പണിയായുധങ്ങളും അസംസ്കൃതസാമഗ്രികളും മറ്റും മൂലധനമാകുന്നത് അവയുടെ സഹജമായ ഗുണം കൊണ്ടല്ല, മറിച്ച്, ചരക്കുകളുണ്ടാക്കി വിറ്റ് ലാഭം നേടാൻ അവയുപകരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ്. ഒരു ഭാഗത്ത് ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥരായ മുതലാളികൾ, മറുഭാഗത്ത് പണിയായുധങ്ങളൊന്നുമില്ലാതെ മറ്റുള്ളവരുടെ കമ്പനിയിൽ പോയി പണിയെടുത്ത് ഉപജീവനം കഴിക്കുന്ന തൊഴിലാളികൾ — ഇങ്ങനെ വിഭിന്നവർഗ്ഗങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയിൽ മാത്രമേ മൂലധനം കാണപ്പെടുകയുള്ളു. മുതലാളികളുടെ കയ്യിൽ തൊഴിലാളികളെ ചൂഷണം ചെയ്യാനും ലാഭം സമ്പാദിയ്ക്കാനുമുള്ള ഉപകരണങ്ങളായിത്തീരുമ്പോൾ മാത്രമേ ഉല്പാദന സാമഗ്രികൾ മൂലധനമാവുകയുള്ളു. ഇപ്പോൾ മൂലധനമെന്നത് ഒരു വെറും സാധനമല്ല, ഒരു സാമൂഹ്യബന്ധമാണ്.

ഇതിന്റെ അർത്ഥം എല്ലാ കാലത്തും മൂലധനമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണ്. അധ്വാനിക്കുന്നവരുടെ കയ്യിൽ പണിയായുധങ്ങളില്ലാതായപ്പോൾ മാത്രമാണ്, അധ്വാനിക്കാത്ത മുതലാളികളുടെ കയ്യിൽ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ കേന്ദ്രീകരിച്ചപ്പോൾ മാത്രമാണ്, മൂലധനം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. ഇതിന്റെ അർത്ഥം, മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയോടുകൂടിയാവിർഭവിച്ച മൂലധനം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അവസാനത്തോടുകൂടി അപ്രത്യക്ഷമാവുമെന്നാണ്.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു മൂലധനം ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വയ്യാത്ത ഒരു ഘടകമല്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കാം. മൂലധനത്തിന്റെ ഭരണമവസാനിച്ചാലും ഉല്പാദനം തുടരാൻ കഴിയും. പക്ഷേ, ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ കൂടാതെ കഴിയില്ല.

മൂലധനത്തിന്റെ ഭാഗങ്ങൾ

യന്ത്രവും അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളും അധ്വാനവും മറ്റുമുപയോഗിച്ച് ചരക്കുകളുണ്ടാക്കികഴിഞ്ഞാൽ അവയെ വിറ്റു പണമാക്കുകയും ആ പണം കൊണ്ട്, പുതിയ അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളും പുതിയ അധ്വാനശക്തിയും വാങ്ങി വീണ്ടും ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കാൻ തുടങ്ങുകയുമാണ് മുതലാളി ചെയ്യുന്നത്. ഇങ്ങനെ പുതുതായി ആവിർഭവിച്ച മൂലധനം വീണ്ടും ചരക്കുകളിലേക്ക് പരിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെടുന്നു. ചരക്കുകൾ വീണ്ടും പണമായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ ചുറ്റിത്തിരിയലിനു ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ മൂലധനത്തിന്റെ പരിക്രമണം (Circulation of Capital) എന്നാണ് പറയാറുള്ളത്.

മൂലധനത്തിന്റെ വിഭിന്ന ഭാഗങ്ങൾ വിഭിന്നസമയങ്ങളിലാണ് പരിക്രമണം നടത്തുന്നത്. യന്ത്രങ്ങൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ മുതലായവ വളരെക്കാലം നിലനിൽക്കും. വളരെ കൊല്ലങ്ങൾക്കുശേഷമേ മുതലാളിക്കു പുതിയ യന്ത്രങ്ങൾ വാങ്ങേണ്ടി വരികയുള്ളൂ. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ, കുറേശ്ശേകുറേശ്ശേയായി മാത്രമേ അവ ചരക്കുകളിലേക്കു പ്രവേശിച്ച പണമായി മാറുകയുള്ളൂ. ഒരു യന്ത്രം പത്തുകൊല്ലം നിലനിൽക്കുമെങ്കിൽ അതിന്റെ വിലയുടെ പത്തിലൊരംശം മാത്രമേ കൊല്ലംതോറും ചരക്കുകളിൽച്ചെന്നു ലയിക്കുകയുള്ളൂ. നേരെ മറിച്ച്, അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളും സഹായകസാമഗ്രികളും അധ്വാനശക്തിയും ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഒരു പരിക്രമണം കൊണ്ടുതന്നെ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ട ചരക്കുകളുടെ വിലയിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്നു. ആ ചരക്കുകൾ വിറ്റുകിട്ടുന്ന പണം കൊണ്ടു പുതിയ അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളും അധ്വാനശക്തിയും വാങ്ങി പുതിയൊരു പരിക്രമണം ആരംഭിക്കാം.

ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഒരു പരിക്രമണം കൊണ്ടുതന്നെ അധ്വാനശക്തിയുടെയും അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളുടെയും മുഴുവൻ വിലയും ചരക്കുകളിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട്, അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളിലും അധ്വാനശക്തിയിലും നിക്ഷേപിക്കുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ ഭാഗത്തിന് ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ പരിക്രമണ മൂലധനം (Circulating Capital) എന്നു പറയുന്നു. മറിച്ച്, വില കുറേശ്ശെക്കുറേശ്ശെയായി മാത്രം ചരക്കുകളിലേക്ക് സംക്രമിപ്പിക്കുന്ന യന്ത്രങ്ങൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്ക് സ്ഥിരമൂലധനം (Fixed Capital) എന്നാണ് പറയുന്നത്.

അധ്വാനം:

യന്ത്രം, അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങൾ മുതലായ സാമഗ്രികളിൽ തൊഴിലാളി തന്റെ അധ്വാനമർപ്പിക്കുമ്പോഴാണ് ചരക്കുകളുണ്ടാകുന്നത്. തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തിയുടെ സഹായം കൂടാതെ മുതലാളിക്കു ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കാൻ സാധ്യമല്ല. തൊഴിലാളിയാകട്ടെ, യാതൊരു പ്രതിഫലവും കൂടാതെ മുതലാളിയുടെ കമ്പനിയിൽ പോയി പണിയെടുക്കുകയില്ല. തൊഴിലാളി പ്രവർത്തിയെടുക്കുമ്പോൾ, അതായത്, തന്റെ അധ്വാനത്തെ ബാഹ്യപ്രകൃതിയിൽ ചെലുത്തുമ്പോൾ, ഒരു നിശ്ചിതതോതിലുള്ള തലച്ചോറിന്റെയും നാഡികളുടെയും മാംസപേശികളുടെയും ശക്തികളെ ചെലവഴിക്കേണ്ടിവരുന്നു. മേലിലും പ്രവൃത്തിയെടുക്കാൻ സാധിക്കത്തക്കവിധം ഈ അധ്വാനശക്തിയെ നിലനിർത്തണമെങ്കിൽ തൊഴിലാളിക്കു തന്റെ ജീവിതത്തെയും അധ്വാനശക്തിയേയും നിലനിർത്താനാവശ്യമായ ഭക്ഷണവും വസ്ത്രവും മറ്റു ജീവിത സാമഗ്രികളും കൂടിയേ കഴിയൂ. അയാൾക്കു പാർക്കാൻ ഒരു വീടുണ്ടാവണം. മാത്രമല്ല, അധ്വാനശക്തിയുടെ പ്രവാഹം തുടർച്ചയായി നിലനിന്നുപോകണമെങ്കിൽ ഒരു തൊഴിലാളിയുടെ മരണത്തിനു ശേഷം മറ്റൊരു തൊഴിലാളി ആ സ്ഥാനം ഏറ്റെടുക്കാനുണ്ടാവണം. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ തൊഴിലാളിക്കു തന്റെ ജീവിതത്തെ മാത്രം നിലനിർത്താനാവശ്യമായ സാമഗ്രികൾ കിട്ടിയാൽ പോരാ, തന്റെ ഭാര്യയേയും മക്കളെയും പോറ്റാൻ സാധിക്കുകയും വേണം.

ഈ ജീവിതച്ചെലവുകൾ ഓരോ രാജ്യത്തിലും ഓരോമാതിരിയായിരിക്കും. ഇംഗ്ലണ്ട്, അമേരിക്ക മുതലായ പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിൽ തൊഴിലാളിയുടെ ജീവിതത്തോത് ഇന്ത്യയിലെ തൊഴിലാളിയുടേതിനേക്കാൾ എത്രയോ ഉയർന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട്, ഈ രാജ്യങ്ങളിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് കൂടുതൽ ജീവിതസാമഗ്രികൾ ആവശ്യമായിരിക്കും.

തൊഴിലാളിയുടെ ജീവിതത്തെ നിലനിർത്താനാവശ്യമായ സാമഗ്രികളോ അവയെ വാങ്ങാനുതകുന്ന പണമോ കൊടുത്ത് അയാളുടെ അധ്വാനശക്തിയെ വിലയ്ക്ക് വാങ്ങുകയാണ് മുതലാളി ചെയ്യുന്നത്. അധ്വാനശക്തിയുടെ വിലയെന്നോണം തൊഴിലാളിക്കു കിട്ടുന്ന ഈ പ്രതിഫലത്തിനു കൂലി (Wages) എന്നു പറയുന്നു.

എന്നാൽ പലപ്പോഴും തൊഴിലാളിക്കു ജീവിക്കാനാവശ്യമായ കൂലി കിട്ടിയെന്നുവരില്ല. കൂലി വെട്ടിച്ചുരുക്കാൻ മുതലാളി ശ്രമിച്ചെന്നു വരും. പക്ഷേ, തൊഴിലാളിക്കു സംഘടനയും ശക്തിയുമുള്ളയിടങ്ങളിൽ ഈ കയ്യേറ്റം അത്ര ഫലപ്രദമാകില്ല.

തൊഴിലാളി തന്റെ അധ്വാനശക്തിയെ വിൽക്കാൻ തയ്യാറാവണമെങ്കിൽ രണ്ടു കാര്യങ്ങൾ ആവശ്യമാണ്. ഒന്നാമത്, യന്ത്രങ്ങൾ മുതലായ ഉൽപാദനസാമഗ്രികൾ തൊഴിലാളിയുടെ അധീനത്തിലില്ലാതിരിക്കണം. ഉൽപാദനോപകരണങ്ങൾ സ്വന്തമായി ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു തന്റെ അധ്വാനശക്തിയെ സ്വന്തമായി ഉപയോഗിക്കാൻ അയാൾക്കു നിവൃത്തിയില്ല. ജീവിതനിർവ്വഹണത്തിന് അധ്വാനശക്തിയെ ഉൽപാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഉടമസ്ഥൻമാർക്കു വിൽക്കുകയേ ഗത്യന്തരമുള്ളു. (മുതലാളിത്ത സമുദായം ആവിർഭവിക്കുന്നതിനു മുമ്പുള്ള കൈവേലക്കാർക്കും കൃഷിക്കാർക്കും മറ്റും സ്വന്തമായ ഉൽപാദനോപകരണങ്ങളുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അധ്വാനശക്തിയെ വിൽക്കാൻ അവർ നിർബദ്ധരായിരുന്നില്ല. മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽ മാത്രമാണ് മനുഷ്യന്റെ അധ്വാനശക്തി മാർക്കറ്റിൽ വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ള ഒരു ചരക്കായിത്തീരുന്നത്.)

രണ്ടാമത്, തന്റെ സ്വന്തം അധ്വാനശക്തിയെ ഇഷ്ടമുള്ളവർക്കു വിൽക്കാൻ തൊഴിലാളിക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരിക്കണം. (അടിമയ്ക്കോ ഫ്യൂഡലിസത്തിലെ അടിയാളനോ ഈ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല.)

ഈ രണ്ടുപാധികളനുസരിച്ച് ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ — മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽ — മാത്രമേ അധ്വാനശക്തിയെ വിൽക്കുന്ന സമ്പ്രദായം നിലവിലുള്ളു എന്നു കാണാം.

മുതലാളി തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തിയെ വില കൊടുത്തുവാങ്ങി അതിനെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. അതിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി തന്റെ ചരക്കുകളിൽ കൂടുതൽ അധ്വാനം ചേർക്കുകയും അങ്ങനെ ആ ചരക്കുകൾക്ക് കൂടുതൽ വിലയുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നിലം:

വ്യാവസായികമായ ഉല്പാദനത്തിന് യന്ത്രങ്ങളും അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളും അധ്വാനശക്തിയും മാത്രമുണ്ടായാൽ പോരാ. കെട്ടിടങ്ങൾ പണിയാനും യന്ത്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കാനുമുതകുന്ന നിലം കൂടി വേണം.

കാറ്റ്, വെളിച്ചം മുതലായവയെപ്പോലെ അപരിമിതമായ ഒരു വസ്തുവല്ല നിലം. ആർക്കെത്ര വേണമെങ്കിലും എടുത്തുപയോഗിക്കാൻ സാധിക്കത്തക്കവിധം അത്രയധികം നിലം ലോകത്തിലില്ല. മാത്രമല്ല, ഉള്ള നിലം തന്നെ നിലമുടമസ്ഥൻമാരുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തുമാണ്. അതിനാൽ, മുതലാളിക്ക് വ്യവസായങ്ങളുടെ നിർമ്മാണത്തിന് നിലം ആവശ്യമാണെങ്കിൽ അതുപയോഗിക്കുവാൻ നിലമുടമസ്ഥന്റെ സമ്മതം വാങ്ങേണ്ടിവരും. തന്റെ നിലം മറ്റുള്ളവർക്ക് സൗജന്യമായി കൊടുക്കുവാൻ നിലമുടമസ്ഥൻ ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. നിലം നിയമദൃഷ്ട്യാ അയാളുടെ സ്വകാര്യസ്വത്താണ്. അതിനാൽ, തന്റെ നിലം ഉപയോഗിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവർ കൊല്ലംതോറും ഒരു നിശ്ചിതമായ സംഖ്യ തനിക്കു പ്രതിഫലമായി നൽകണമെന്ന് അയാളോടാവശ്യപ്പെടുന്നു. ഈ സംഖ്യ പാട്ടം എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നത്.

മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽ പ്രധാനമായി മൂന്നു തരത്തിലുള്ള വരവിനങ്ങളാണുള്ളത്: മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻമാർക്ക് കിട്ടുന്ന ലാഭവും പലിശയും; നിലത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻമാർക്കു കിട്ടുന്ന പാട്ടം; അധ്വാനശക്തിയുടെ ഉടമസ്ഥൻമാർക്ക് കിട്ടുന്ന കൂലി.

പ്രയത്ന വിഭജനം:

റോബിൻസൺ ക്രൂസോവിന്റെ കഥ നിങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടുണ്ടാവും. ഒറ്റയ്ക്ക് ഒരു ദ്വീപിൽ ചെന്നുപെട്ടപ്പോൾ സ്വന്തം ഉപജീവനത്തിന് അയാൾ എത്രമാത്രം ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവന്നു എന്നാണ് ആ കഥയിൽ വിവരിക്കുന്നത്. ദ്വീപിലെ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളും സ്വന്തം ബുദ്ധിശക്തിയും മാത്രമായിരുന്നു ക്രൂസോവിനാശ്രയം. എന്നാൽ, ക്രൂസോവിനെപ്പോലെ മറ്റാരുടേയും സഹായം കൂടാതെ ജീവിക്കുക നമുക്കാർക്കും സാധ്യമല്ല. ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം, വീട്, പുസ്തകം മുതലായവയെല്ലാം ഒറ്റയ്ക്ക് മറ്റാരുടെയും സഹായം കൂടാതെ നേടുവാൻ ആർക്കാണ് സാധിക്കുക.

നിങ്ങളുടെ വസ്ത്രമൊന്നു പരിശോധിച്ചു നോക്കുക. ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലുള്ള എത്രയോ ആയിരം ജനങ്ങളുടെ പ്രയത്നഫലമാണത്. പരുത്തി ഇന്ത്യയിലുണ്ടാക്കിയതാവും. കൃഷിചെയ്യുന്നവരുടെ, ചുമട്ടുകാരുടെ, വണ്ടിയോടിക്കുന്നവരുടെ, എല്ലാം പ്രയത്നം അതിലടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. പരുത്തികച്ചവടക്കാർ, നൂൽപ്പുകാർ, നെയ്ത്തുകാർ, ചായംമുക്കുന്നവർ, തുണിക്കച്ചവടക്കാർ, തുന്നൽക്കാർ ഇങ്ങനെ പലതരക്കാരുടെയും അധ്വാനം ചെലവഴിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. യന്ത്രമുണ്ടാക്കിയത് ഇംഗ്ലണ്ടിലാവും. അതിന് ഇരുമ്പുകുഴിച്ചെടുക്കുന്നവർ തുടങ്ങി യന്ത്രത്തിന്റെ പണി പൂർത്തിയാക്കുന്നവർവരെയുള്ള എത്രയോ ജനങ്ങളുടെ അധ്വാനം വേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്.

മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ നിങ്ങളുടെ കുപ്പായത്തിലടങ്ങിയ അധ്വാനം എത്രയോ പ്രവൃത്തിക്കാർക്കിടയിൽ വിഭജിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിയ്ക്കയാണ്. ഇതുപോലെതന്നെയാണ് മറ്റു സാമഗ്രികളുടെ കാര്യവും.

ഈ പ്രയത്നവിജയം യന്ത്രങ്ങളുടെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടി മാത്രമാണുണ്ടായതെന്നു തെറ്റിദ്ധരിയ്ക്കരുത്. വാസ്തവത്തിൽ, കാടൻമാരുടെ കാലംമുതൽക്കേ ഒരു തരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു തരത്തിലുള്ള പ്രവൃത്തിവിഭജനം തുടർന്നുപോയിട്ടുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, പ്രാചീനകാലത്ത് വേട്ടയാടുന്നവർ, മൃഗങ്ങളെ പോറ്റുന്നവർ, കൃഷിചെയ്യുന്നവർ തുടങ്ങിയ വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ പരസ്പര സഹകരണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് സാമൂഹ്യജീവിതം നിലനിന്നുപോന്നത്. എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ 200 കൊല്ലങ്ങളായി പ്രയത്നവിഭജനം കൂടുതൽ വർദ്ധിക്കുകയും കൂടുതൽ ജടിലമാവുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. പ്രയത്നവിഭജനത്തിന്റെ സ്വഭാവത്തിനുതന്നെ മാറ്റം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരാൾ ഒരു ചരക്കുമാത്രം നിർമ്മിക്കുന്നതിൽ വൈദഗ്ധ്യം നേടുക — ഇതായിരുന്നു ആദ്യകാലത്തെ അപരിഷ്കൃതമായ വ്യവസായത്തിന്റെ സവിശേഷത. ഇന്ന് അങ്ങിനെയല്ല, ഒരേ ചരക്കിന്റെ ഉൽപാദനം തന്നെ അനേകംപേർക്കിടയിൽ വിഭജിയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഒരു മൊട്ടുസൂചിയിൽ 18 വ്യത്യസ്തരീതിയിലുള്ള പ്രവർത്തിക്കാരുടെ അധ്വാനമടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഓരോ വിഭാഗക്കാരും ആകെയാവശ്യമായ അധ്വാനത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണ് ചെയ്യുന്നതെന്നും ആഡംസ്മിത്ത് തന്റെ ‘വെൽത്ത് ഓഫ് നേഷൻസ്’ എന്ന സുപ്രസിദ്ധ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ നിലയ്ക്ക്, ഏതെങ്കിലുമൊരു ചരക്ക് ‘ഞാനാണുണ്ടാക്കിയത്, മറ്റാരുമല്ല’ എന്നു പറയാൻ ആർക്കു കഴിയും? ഓരോ ചരക്കിൻറേയും ഉൽപാദനം തികച്ചും സാമൂഹ്യമായ ഉല്പാദനമായി മാറിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നാണ് കാണിയ്ക്കുന്നത്.

കൃഷിയും വ്യവസായവും:

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പ് മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും സ്വയം സമ്പൂർണ്ണങ്ങളായ ഗ്രാമങ്ങളാണുണ്ടായിരുന്നത്. എന്നുവെച്ചാൽ, കൃഷിയും വ്യവസായവും ഇന്നത്തെപ്പോലെ അകന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കൃഷിക്കാർ ഭക്ഷണസാമഗ്രികളും കുടിൽവ്യവസായങ്ങൾക്കാവശ്യമായ അസംസ്കൃത സാമഗ്രികളുമുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. മിക്കപ്പോഴും അവർതന്നെ ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ നൂൽക്കുകയോ നെയ്യുകയോ ചെയ്തിരുന്നു! ഏതായാലും അസംസ്കൃത സാമഗ്രികൾ മറുനാടുകളിലേക്കു കയറ്റി അയച്ചിരുന്നില്ല. ക്രമത്തിൽ ആ അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളെല്ലാം കമ്പോളച്ചരക്കായി മാറി. ഉൾനാട്ടിലെ ജനങ്ങൾ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിനു സ്വന്തമായുണ്ടാക്കിയിരുന്ന സാധനങ്ങളെല്ലാം പട്ടണങ്ങളിലെ മുതലാളികളുടെ കച്ചവടച്ചരക്കുകളായി മാറി. സ്വന്തം പണിയായുധങ്ങൾ കൊണ്ട് അധ്വാനിച്ചുപജീവനം കഴിച്ചിരുന്ന കൈവേലക്കാരും കുടിൽവ്യവസായക്കാരും മൂലധനത്തിന്റെ കീഴിൽ അണിനിരക്കാൻ നിർബദ്ധരായി. കൈവേലകളും കുടിൽ വ്യവസായങ്ങളും നശിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. സ്വയംസമ്പൂർണ്ണങ്ങളായിരുന്ന ഗ്രാമങ്ങൾ മുതലാളികൾക്കാവശ്യമായ അസംസ്കൃത സാമഗ്രികൾ നൽകുകയും മുതലാളികളുണ്ടാക്കി വിടുന്ന വ്യവസായചരക്കുകൾ വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്ന താവളങ്ങളായിത്തീർന്നു. പട്ടണത്തിലെ തൊഴിലാളികളെന്നപോലെതന്നെ ഉൾനാട്ടിലെ കൃഷിക്കാരും മൂലധനത്തിന്റെ അടിമകളായി മാറി.

ഈ പുതിയ രീതിയിലുള്ള പ്രയത്നവിഭജനം ആധുനിക വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ചയെ വളരെയധികം സഹായിച്ചു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

3 വ്യവസായഘടന

മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള വ്യവസായങ്ങളുടെ ആരംഭകാലത്ത് മുതലാളികൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്ക് ഫാക്ടറികളും വ്യവസായശാലകളും നടത്തുകയാണ് ചെയ്തിരുന്നത്. അതായത് ഓരോ ഫാക്ടറിയുടേയും മൂലധനം ഒരൊറ്റ മുതലാളിയുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തായിരിക്കും. വ്യവസായത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ലാഭം മുഴുവൻ അയാൾ ഒറ്റയ്ക്കനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യും.

എന്നാൽ, വ്യവസായങ്ങൾ വളരാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കുള്ള ഈ ഏർപ്പാടുകൾ അപര്യാപ്തമായിത്തീർന്നു. വലിയ വലിയ വ്യവസായങ്ങൾക്ക് — ഉദാഹരണത്തിന് റെയിൽവേ മുതലായ സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് — ആവശ്യമായ മൂലധനം മുഴുവനിറക്കാൻ ഒരു മുതലാളിക്കു തനിയേ സാധ്യമല്ല. ഈ ന്യൂനത പരിഹരിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികൾ ആവിർഭവിച്ചത്.

ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികൾ:

മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ ഇന്നുള്ള കമ്പനികൾ മിക്കവയും ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികളാണ്. എന്നുവച്ചാൽ, ഒരു കമ്പനി ഒരേ വ്യക്തിയുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തല്ല. ഒരേ കമ്പനിയിൽ അനേകം മുതലാളികൾ മൂലധനമിറക്കിയിട്ടുണ്ടാവും. അതായത് ഓരോ കമ്പനിയുടെയും മൂലധനത്തിൽ അനേകം വ്യക്തികളുടെ ഓഹരികൾ (ഷെയറുകൾ) അടങ്ങിയിരിക്കും. ഇത്തരം കമ്പനികൾക്കാണ് ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികൾ എന്നു പറയുന്നത്. ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനിയുടെ മൂലധനത്തിൽ അനേകം വ്യക്തികളുടെ ഷെയറുകൾ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് ലാഭം എല്ലാ ഷെയറുടമസ്ഥൻമാർക്കും വീതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതായിരിക്കും.

ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനിയുടെ മൂലധനം അനേകം ചെറിയ ചെറിയ ഷെയറുകളായി ഭാഗിച്ചിരിക്കും. പക്ഷേ, എല്ലാ ഷെയറുടമസ്ഥൻമാരും തുല്യമായ ഷെയറുകൾ എടുത്തുകൊള്ളണമെന്നില്ല. ചിലർക്ക് അധികവും മറ്റുചിലർക്ക് കുറച്ചും ഷെയറുകളുണ്ടാവാം. കമ്പനിയുടെയും വ്യവസായത്തിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായത്തിന്റെയും മേൽ ഷെയർ ഹോൾഡർമാർക്കുള്ള അവകാശം അവരുടെ ഷെയറിന്റെ തുകയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും.

സാധാരണയായി ഷെയർ ഹോൾഡർമാരുടെ പൊതുയോഗത്തിൽവച്ചാണ് കമ്പനിയുടെ നടത്തിപ്പിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന അടിസ്ഥാനകാര്യങ്ങളെല്ലാം തീരുമാനിക്കാറുള്ളത്. എല്ലാ ഷെയറുടമസ്ഥൻമാർക്കും അഭിപ്രായപ്രകടനത്തിനുള്ള അവകാശമുണ്ടെന്നാണ് വെപ്പ്. പക്ഷേ, കാര്യംകൊണ്ടു നോക്കുമ്പോൾ, ധാരാളം ഷെയറുകളുള്ള ഉടമസ്ഥൻമാരായ ഒരു പിടി വലിയ മുതലാളികളാണ് കമ്പനിയുടെ ഭരണത്തെയാകെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത് എന്നു കാണാം. കമ്പനിയുടെ ഭരണം നടത്തുന്ന ഡയറക്ടർമാർ ഷെയർഹോൾഡർമാരാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നവരാണെന്നതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ, സാധാരണ ഷെയർഹോൾഡർമാരിൽ മിക്കവരും വ്യവസായത്തിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലോ നടത്തിപ്പിലോ പങ്കെടുക്കുന്നവരല്ല. എന്നല്ല, അവരിൽ പലരും ജനറൽ ബോഡിയോഗത്തിൽ പോകാൻ പോലും മിനക്കെടാറില്ല. പോയാൽത്തന്നെ, വലിയ പണക്കാരെപ്പോലെ സ്വാധീനശക്തിയും ചപ്പടാച്ചികളും സൂത്രപ്പണികളും മറ്റുമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ഡയറക്ടർ പദവിയെ സ്വപ്നംകാണാൻപോലും അവർ ധൈര്യപ്പെടുകയില്ല. മിക്ക കമ്പനികളുടെയും ജനറൽ ബോഡി യോഗത്തിൽ വോട്ടുകളുടെ എണ്ണം ഷെയറിന്റെ സംഖ്യയെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ചിന്നിച്ചിതറിയ ചെറിയ ഷെയറുടമസ്ഥൻമാർക്ക് കമ്പനി ഭരണത്തിൽ യാതൊരു സ്വാധീനശക്തിയും ചെലുത്താനാവില്ല. ഈ സ്ഥിതിയിൽ ആകെയുള്ള മൂലധനത്തിന്റെ ഇരുപതോ മുപ്പതോ ശതമാനം ഇറക്കിയവർക്ക് വലിയ പ്രയാസമൊന്നും കൂടാതെ കമ്പനിയുടെ നിയന്ത്രണാധികാരം മുഴുവനും കയ്യിലാക്കാൻ കഴിയും.

അനേകം ഷെയറുകളുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശമുള്ളതുകൊണ്ട് ഡയറക്ടർമാർക്ക് വലിയ വലിയ തുകകൾ ലാഭമായി കിട്ടും. ഡിവിഡൻറിനു പുറമെ ശമ്പളം, അലവൻസ്, സിറ്റിംഗ് ഫീസ് എന്നിങ്ങനെ പല പേരിലും അവർ സമ്പാദിക്കുന്നു. പോരെങ്കിൽ ഒരേ മുതലാളിക്ക് ഒന്നിലധികം കമ്പനികളുടെ ഡയറക്ടറാവുകയും ചെയ്യാം. അങ്ങനെ പല കമ്പനികളുടെയും മേൽനോട്ടം അവരുടെ ചുമതലയായിത്തീരും.

ഷെയർ മാർക്കറ്റ്:

ഷെയർ ഹോൾഡർമാർക്ക് വേണമെങ്കിൽ തങ്ങളുടെ ഷെയറുകളുടെയും അതോടൊപ്പം അവയുടെ മേലുള്ള അവകാശങ്ങളേയും മറ്റുള്ളവർക്ക് വിൽക്കാവുന്നതാണ്. വേണമെന്നുതോന്നുമ്പോൾ ഒരു വ്യവസായത്തിലിറക്കിയ മൂലധനം പിൻവലിച്ച് മറ്റു വ്യവസായങ്ങളിലിറക്കാൻ ഇതു സൗകര്യം നൽകുന്നു. ഇത്തരം കൈമാറ്റങ്ങളെ സഹായിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളാണ് ഷെയർ മാർക്കറ്റ്, സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ച് എന്നീ പേരുകളിൽ അറിയപ്പെട്ടുവരുന്നത്.

ആദ്യം ഷെയറുകൾ വിതരണം ചെയ്യുന്നത് നിശ്ചിതമായ വിലയ്ക്കായിരിക്കും. എന്നാൽ, പിന്നീട് ആ ഷെയറുകളെ ഷെയർമാർക്കറ്റിൽ വിൽക്കുകയാണെങ്കിൽ അവയുടെ വില അവയിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന ഡിവിഡൻറിനെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുക. നൂററുറുപ്പികയുടെ ഒരു ഷെയറിന് 15ക. ഡിവിഡൻറ്കിട്ടുമെന്നിരിക്കട്ടെ. നൂററുറുപ്പിക ബേങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിന് 5 ക. പലിശ കിട്ടുമെന്നും വിചാരിക്കുക. അപ്പോൾ നൂററുറുപ്പികയുടെ ഷെയറിനു കിട്ടുന്ന ഡിവിഡൻറ് മുന്നൂററുറുപ്പികയുടെ ബാങ്ക് പലിശയ്ക്ക്, സമമായിരിക്കും. ഈ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ നൂററുറുപ്പികയുടെ ഷെയറിന് മാർക്കറ്റിൽ കൂടുതൽ വില കിട്ടുമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ!

ഷെയറുകൾ വാങ്ങാനും വിൽക്കാനുമുള്ള ഈ സൗകര്യത്തെ ചൂതുകളി വിദഗ്ധൻമാരായ മുതലാളികൾ തങ്ങൾക്കനുകൂലമായ വിധം, ഉപയോഗിക്കാൻ നോക്കാറുണ്ട്. ചെറിയ വിലയ്ക്കു ഷെയറുകൾ വാങ്ങി വലിയ വിലയ്ക്കു വിറ്റു ലാഭമടിക്കുകയാണു അവരുടെ ഉദ്ദേശം. കൃത്രിമമായ പല മാർഗ്ഗങ്ങളുപയോഗിച്ചു ഷെയറുകളുടെ വിലകളിൽ കയറ്റിറക്കങ്ങളുണ്ടാക്കാനും അങ്ങനെ വേണ്ടത്ര കരുതിയിരിക്കാത്ത ഷെയർ ഹോൾഡർമാരെ ദീപാളി കളിപ്പിക്കാനും അവർക്കു സാധിക്കുന്നു. ഏംഗെൽസ് പറയുന്നത് പോലെ, ചെറിയ മത്സ്യങ്ങളെ വലിയ മത്സ്യങ്ങൾക്കും ആട്ടിൻകുട്ടികളെ ചെന്നായ്ക്കൾക്കും വിഴുങ്ങാനുള്ള ഒരു സ്ഥലമാണ് സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ച്.

വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ചയും കേന്ദ്രീകരണവും:

ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്കുകളുടെ ആവിർഭാവം വ്യവസായത്തെ വിപുലമാക്കാൻ കുറച്ചൊന്നുമല്ല സഹായിച്ചിട്ടുള്ളത്. വ്യക്തികളായ മുതലാളികൾക്ക് ഊഹിക്കാൻപോലും സാധിക്കാത്തത്ര വേഗത്തിലാണ് വ്യവസായങ്ങൾ വളരാൻ തുടങ്ങിയത്. വാസ്തവത്തിൽ, ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് സമ്പ്രദായത്തിന്റെ അനുഗ്രഹമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇന്ന് നമ്മൾ കാണുന്ന റെയിൽവേകളും മോട്ടോർ നിർമ്മാണവും കപ്പൽനിർമ്മാണവും ഖനികളും അതുപോലെ മറ്റു വമ്പിച്ച വ്യവസായസ്ഥാപനങ്ങളും പൊന്തിവരുമായിരുന്നില്ല.

ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികളുടെ ആവിർഭാവംകൊണ്ടുണ്ടായ മറ്റൊരു ഫലം മുതലാളികൾ തമ്മിൽത്തമ്മിലുള്ള മത്സരത്തിന്റെ ഊക്കുവർദ്ധിച്ചുവെന്നതാണ്. പണ്ടൊക്കെ മുതലാളികൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കാണ് മത്സരിച്ചിരുന്നത്. ഇപ്പോൾ, അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു വലിയ ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികൾ തമ്മിലുള്ള മത്സരമാവിർഭവിച്ചു. ഇതു പണ്ടത്തെ മത്സരത്തെക്കാളും ഭയങ്കരമാണ്. മത്സരത്തിൽ തോൽക്കുന്നവർക്കുള്ള നഷ്ടവും വമ്പിച്ചതാണ്. ഓരോ കമ്പനിയും മറ്റു കമ്പനികളെ തോൽപ്പിക്കാൻവേണ്ടി മൂലധനത്തെ മേൽക്കുമേൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും കൂടുതൽ പരിഷ്കരിച്ച യന്ത്രങ്ങളുപയോഗിച്ചു ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്ക് ചരക്കുകളുണ്ടാക്കി വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിന്റെ ഫലമായി മൂലധനകേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ ഗതിവേഗം വർദ്ധിക്കുന്നു.

കേന്ദ്രീകരണമെന്നുവച്ചാൽ ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയിൽ യന്ത്രങ്ങൾക്കായി നീക്കിവയ്ക്കുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ തോതു കൂടുകയും തൊഴിലാളികളുടെ കൂലിക്കായി നീക്കിവയ്ക്കുന്ന ഭാഗം കുറയുകയും ചെയ്യുക എന്നർത്ഥമാണ്. അധ്വാനത്തിന്റെ തോതു കുറയുന്നതുകൊണ്ടു മുതലാളിക്കു കിട്ടുന്ന ലാഭത്തിന്റെ തോതും കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവരുന്നു. ലാഭത്തോതു കുറയുന്തോറും മുതലാളികൾ തമ്മിലുള്ള മത്സരത്തിന്റെ രൂക്ഷത വർദ്ധിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. മറ്റുള്ളവരെ തോൽപ്പിച്ചു മാർക്കറ്റു കൈക്കലാക്കാനാണ് ഓരോ കമ്പനിയുടെയും ശ്രമം. ഈ മത്സരത്തിൽപ്പെട്ട് അനേകം കമ്പനികൾ പൊളിഞ്ഞുപോകുന്നു. ഒന്നു ചീയുന്നത് മറ്റൊന്നിനു വളംതന്നെ. വലിയ കമ്പനികൾ കൂടുതൽ വലിയ കമ്പനികളായിത്തീരുന്നു. മത്സരവും കേന്ദ്രീകരണവും പിന്നേയും തുടർന്നുകൊണ്ടുതന്നെ വരുന്നു. ഈ കേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെയും മത്സരത്തിന്റെയും ഫലമായി കൂററൻ കമ്പനികളുടെ ലാഭത്തോതു കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവരുന്നു. ഒടുവിൽ കേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെ വളർച്ചയുടെ ഒരു സവിശേഷഘട്ടത്തിൽ മത്സരംകൊണ്ടു ലാഭമല്ല, വമ്പിച്ച നഷ്ടമാണുണ്ടാവുക എന്ന സ്ഥിതി വന്നുചേരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ്, അതേവരെ പരസ്പരം മത്സരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മുതലാളികൾ കുത്തകകളായി സംഘടിക്കുന്നത്.

കാട്ടൽ, സിൻഡിക്കേറ്റ്, ട്രസ്റ്റ് എന്നിങ്ങനെ പലതരത്തിലുള്ള കുത്തകകളുണ്ട്. മുതലാളികൾ അല്ലെങ്കിൽ കമ്പനികൾ യോജിച്ചുകൊണ്ട് ഉല്പാദനത്തെയും വിതരണത്തെയും നിയന്ത്രിക്കുകയും തൊഴിലാളികളെയും ഉപഭോക്താക്കളെയും ചൂഷണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നുവെന്നതാണ് അവരുടെ പൊതുസ്വഭാവം.

ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു പ്രവർത്തിക്കുന്ന കമ്പനികളോട് മത്സരിക്കുവാനും അവയെ ചെൽപ്പടിക്കു കൊണ്ടുവരാനും വേണ്ടി കുത്തകകമ്പനികൾ പല അടവുകളും പ്രയോഗിക്കാറുണ്ട്. അസംസ്കൃത സാധനങ്ങൾ കിട്ടാതാക്കുക, ഗതാഗതം തടയുക, വ്യാപാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ തകരാറാക്കുക, കുത്തകകമ്പനിയിൽ നിന്നുമാത്രമേ ചരക്കുകൾ വാങ്ങുകയുള്ളൂവെന്ന് കച്ചവടക്കാരെകൊണ്ട് സമ്മതിപ്പിക്കുക, പലതരത്തിലുള്ള ബഹിഷ്ക്കരണങ്ങൾ നടത്തുക, കടംകിട്ടാതാക്കുക, കുറച്ചുകാലത്തേയ്ക്ക് ചരക്കുകൾ വിലകുറച്ചുവിൽക്കുകയും അത്ര ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്കു വിൽക്കാൻ കഴിയാത്ത മറ്റുള്ളവരെ പൊളിയാൻ വിടുകയും ചെയ്യുക — ഇതൊക്കെയാണ് കുത്തകകമ്പനികളുപയോഗിക്കുന്ന സൂത്രങ്ങളിൽ ചിലത്.

കുത്തകകളുടെ ചരിത്രത്തെ മൂന്നു ഘട്ടങ്ങളായിട്ടാണ് വിഭജിക്കാറുള്ളത്. (1) പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ രണ്ടാംപകുതിയിൽ, 1850-നും 1870-നുമിടയിലാണ് സ്വതന്ത്രമായ മത്സരങ്ങൾ മൂർദ്ധന്യത്തിലെത്തിയത്. അവിടെവച്ചാണ് കുത്തകകൾ ആവിർഭവിക്കുന്നത്. (2) 1878-ലുണ്ടായ സാമ്പത്തിക കുഴപ്പത്തിനുശേഷം കുത്തകകൾ അതിവേഗം വളരാൻ തുടങ്ങി. പക്ഷേ 1900 — വരെയുള്ള ഘട്ടത്തിൽ അവയുടെ ശക്തി പരിമിതമായിരുന്നു. (3) 1900, 1908-ൽ ഉണ്ടായ സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പത്തിനുശേഷം കുത്തകകൾ സാമ്പത്തികജീവിതത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായിത്തീർന്നു.

ഇങ്ങനെ കുത്തകമുതലാളിത്തം സാമ്പത്തികജീവിതത്തിന്റെയാകെ അടിസ്ഥാനമായിത്തീരുന്ന കാലഘട്ടത്തെയാണ് സാമ്രാജ്യാധിപത്യം എന്നുപറയുന്നത്.

ബാങ്കുകളുടെ പങ്ക്:

ആദ്യകാലത്ത്; അതായത് ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്കു കമ്പനികളുടെ ആവിർഭാവത്തിനു മുമ്പ്, ബാങ്കുകൾക്ക് വ്യവസായങ്ങളിൽ വലിയ പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കാരണം, നിശ്ചിതകാലത്തേയ്ക്കുമാത്രമായി വാങ്ങിവച്ചിട്ടുള്ള ഡിപ്പോസിറ്റുപണങ്ങൾ നീണ്ടകാലത്തേയ്ക്ക് വ്യവസായങ്ങളിലിറക്കുക എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, കമ്പനി സമ്പ്രദായമാവിർഭവിച്ചതിന്റെ ഫലമായി ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ ഷെയറുകൾ വിൽക്കാനും പണം പിൻവലിക്കാനും കഴിയുമെന്നായി. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ബാങ്കുകൾ വ്യവസായങ്ങളിൽ കൂടുതലായി പണം നിക്ഷേപിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്.

വ്യവസായം വളരുംതോറും കടത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും വർദ്ധിച്ചുവരുന്നു. ബാങ്കുകൾ വ്യവസായങ്ങളിൽ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പണമിറക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഒടുവിൽ കുത്തകമുതലാളിത്തത്തിന്റെ ഘട്ടമാകുമ്പോഴേക്കും ബാങ്കുകൾ വ്യവസായങ്ങളുടെ പങ്കാളികളാവാൻ തുടങ്ങുന്നു. വ്യവസായ മൂലധനവും ബാങ്കു മൂലധനവും കൂടിച്ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന പുതിയതരം മൂലധനമാണ് ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ ഒരു പ്രത്യേകത.

കുത്തകകളുടെ കീഴിലും ലാഭത്തിനുവേണ്ടിത്തന്നെയാണ് ഉൽപാദനം നടത്തുന്നത്. മൂലധനത്തേയും ഉൽപാദനത്തെയും നിയന്ത്രിക്കുന്ന കുത്തകക്കാർക്കു മാർക്കറ്റുവിലകൾ വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ കഴിയും. ജനങ്ങളുടെ ക്രയശക്തിയുടെ പരിമിതിയൊന്നുമാത്രമാണ് അവരുടെ ലാഭക്കൊതിക്ക് ഒരതിർത്തിയിടുന്നത്. സ്വന്തം രാജ്യത്തിലെ ജനങ്ങൾക്ക് ചരക്കുകൾ വാങ്ങാൻ കഴിവില്ലെന്ന് കാണുമ്പോൾ കുത്തകമുതലാളികൾ വിദേശമാർക്കറ്റുകളെ വെട്ടിപ്പിടിക്കാനൊരുങ്ങുന്നു. ഇതാണ് യുദ്ധങ്ങൾക്ക് വഴിതെളിക്കുന്നത്.

4 വിനിമയം

മുതലാളിത്തസമുദായത്തിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുന്നത് ഉല്പാദകന്മാരുടെ സ്വന്തം ഉപയോഗത്തിനുവേണ്ടിയല്ല, വിനിമയത്തിനുവേണ്ടിയാണ്. പലരും പലതരത്തിലുള്ള ചരക്കുകളുണ്ടാക്കി പരസ്പരം കൈമാറുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. വിവിധ ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ തമ്മിലുള്ള ബന്ധം മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ മാത്രമേ വിനിമയത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനതത്വങ്ങളെ നിർണയിക്കാൻ കഴിയൂ. അതുകൊണ്ടാണ് വിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചർച്ചകൾക്ക് ധനശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വലിയ സ്ഥാനം നൽകപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

വിലയുടെ അടിസ്ഥാനം:

വിലയെപ്പറ്റിയുള്ള പല സിദ്ധാന്തങ്ങളും ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അവയിലൊന്ന് വിലയുടെ ‘അധ്വാനസിദ്ധാന്തം’ (Labour theory of value) എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നത്. ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ അവയുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ ശരാശരി സാമൂഹ്യാധ്വാനത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമെന്ന ഈ സിദ്ധാന്തം കാറൽമാർക്സിന്റെ കണ്ടുപിടുത്തമാണെന്ന് ചിലർ ധരിച്ചുവച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു ശരിയല്ല, ചരക്കുകൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നത് അവയിലടങ്ങിയ അധ്വാനത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചാണെന്ന മാർക്സിനു മുമ്പുതന്നെ ആഡംസ്മിത്ത്, റിക്കാർഡോ തുടങ്ങിയ ശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. യാതൊരു പ്രതിഫലവും കൊടുക്കാതെ സ്വത്തുക്കൾ കൈവശപ്പെടുത്തുന്ന നാടുവാഴികളുടെ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥ പ്രകൃതിവിരുദ്ധമാണെന്നും മുതലാളിത്തം മാത്രമാണ് ന്യായമായിട്ടുള്ളതെന്നും തെളിയിക്കുകയായിരുന്നു അവരുടെ ഉദ്ദേശ്യം. പക്ഷേ, അവരുന്നയിച്ച തത്വം അപൂർണ്ണമായിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, മുതലാളിക്കു കിട്ടുന്ന ലാഭത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്തെന്ന വ്യക്തമാക്കുവാൻ അവർക്കു സാധിച്ചില്ല. കൈമാറ്റത്തിനിടയിൽ സ്വത്തുക്കളുടെ വില വർദ്ധിക്കുകയില്ലെങ്കിൽ ലാഭം എവിടെനിന്നാണുണ്ടാകുന്നത്. ഉദാഹരണത്തിന് 1000ക മൂലധനമിറക്കി തൊഴിലാളികളെകൊണ്ട് പണിയെടുപ്പിച്ച് ചരക്കുകളുണ്ടാക്കി വിൽക്കുന്ന ഒരു മുതലാളിക്ക് ഒടുവിൽ 1100 ക കിട്ടുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. തൊഴിലാളികൾക്ക് കിട്ടുന്ന കൂലി അവരുടെ അധ്വാനത്തിനു പ്രതിഫലമാണെന്ന റിക്കാർഡോ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. പക്ഷേ, അധ്വാനത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചാണ് കൈമാറ്റം നടക്കുന്നതെങ്കിൽ മുതലാളിക്ക് കൂടുതലായിക്കിട്ടിയ നൂറുറുപ്പിക എവിടെന്നുണ്ടായി? ഈ ചോദ്യത്തിനു സമാധാനം പറയാൻ റിക്കാർഡോവിനു കഴിഞ്ഞില്ല. ലാഭത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്തെന്ന കാണാൻ കഴിയാഞ്ഞതുകൊണ്ടു വിലയെപ്പറ്റിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തം അപൂർണ്ണമായിത്തീർന്നു. റിക്കാർഡോവിന്റെയും മറ്റും ഈ കണ്ടുപിടുത്തത്തെ ഒരു ശാസ്ത്രീയതത്വമാക്കി ഉയർത്തുകയാണ് മാർക്സ് ചെയ്തത്. അധ്വാനവും അധ്വാനശക്തിയും തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. തൊഴിലാളിക്ക് അധ്വാനശക്തിയുടെ വിലമാത്രം കൊടുത്ത് ആ അധ്വാനശക്തിയുപയോഗിച്ചുണ്ടാകുന്ന അധ്വാനത്തിന്റെ ഫലം മുഴുവനും കൈവശപ്പെടുത്തുകയാണ് മുതലാളി ചെയ്യുന്നത്. ഒട്ടാകെയുള്ള അധ്വാനഫലത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമേ അധ്വാനശക്തിയുടെ വിലയെന്ന നിലയ്ക്കു കൊടുക്കേണ്ടി വരുന്നുള്ളു. മിച്ചമായ അധ്വാനഫലം മുതലാളി സ്വന്തമാക്കുന്നു. ഈ മിച്ചവിലയാണ് മുതലാളിയുടെ ലാഭത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്ന് മാർക്സ് വ്യക്തമാക്കി.

മാർക്സിന്റെ ഈ കണ്ടുപിടുത്തം ധനശാസ്ത്ര ചിന്തകളിൽ വലിയൊരു വിപ്ലവമാണുണ്ടാക്കിയത്. കാരണം, വിലയേയും മിച്ചവിലയേയും സംബന്ധിക്കുന്ന ഈ തത്വം മുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും തമ്മിൽ ആദായം പങ്കിട്ടെടുക്കുന്നതേതുവിധമാണെന്ന മാത്രമല്ല ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്. വർഗ്ഗവിഭജനത്തിന്റെ എല്ലാ നഗ്നതകളേയും അതു തുറന്നുകാട്ടി. തൊഴിലാളികളുടെ മേൽ നടത്തപ്പെടുന്ന ചൂഷണമാണ് മുതലാളികളുടെ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന സ്വത്തുക്കളുടെയും മൂലധനകേന്ദ്രീകരണത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനമെന്ന് അതു വ്യക്തമാക്കി.

ഈ വിപ്ലവകരമായ സിദ്ധാന്തം ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരിലൊരു വിഭാഗത്തെ അസ്വസ്ഥമാക്കി. ഫ്യൂഡലിസത്തിനെതിരായി റിക്കോർഡോ ഉന്നയിച്ച ഒരു ധനശാസ്ത്രതത്വം മാർക്സിന്റെ കയ്യിൽ കിട്ടിയപ്പോഴേയ്ക്കും മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയ്ക്കെതിരായ ഒരായുധമായിത്തീർന്നുവെന്ന് കണ്ടപ്പോൾ അവരമ്പരന്നു. റിക്കാർഡോവിന്റെ ധനശാസ്ത്രം സ്വീകരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ യുക്തിയുക്തമായ തുടർച്ചയെന്ന നിലയ്ക്ക് മാർക്സിന്റെ ധനശാസ്ത്രം സ്വീകരിക്കേണ്ടിവരുമല്ലോ. അതുകൊണ്ടവർ റിക്കാർഡോവിനെപ്പോലും ഉപേക്ഷിച്ചു. വിലയെപ്പറ്റിയുള്ള പുതിയ തത്വങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. അങ്ങനെ പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനഘട്ടമായപ്പോഴേക്കും ഇംഗ്ലണ്ടിലും ഫ്രാൻസിലും ആസ്ത്രിയയിലും പുതിയ പുതിയ ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ പൊന്തിവരാൻ തുടങ്ങി.

‘ദൗർലഭ്യ’ സിദ്ധാന്തം:

പ്രൊഫ: ഹായെക്കിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ‘ലണ്ടൻ സ്കൂൾ’ എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന ഒരു കൂട്ടം ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാരുണ്ട്. കാറൽ മെൻഗർ, ബോഹം ബവെർക്ക് എന്നീ ആസ്ത്രിയൻ ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാരുടെ കാൽപ്പാടുകളെ പിന്തുടർന്നുകൊണ്ട് അവരും ചരക്കുകളുടെ ദൗർലഭ്യത്തിനാണ് കൂടുതൽ സ്ഥാനം കൽപ്പിക്കുന്നത്. അതായത് ചരക്കുകൾക്കു വിലയുണ്ടാക്കുന്നത് അവയിലടങ്ങിയ അധ്വാനമല്ല, ഡിമാൻറിനെ അപേക്ഷിച്ച് അവയ്ക്കുള്ള ദൗർലഭ്യമാണ്.

വിലയുടെ അടിസ്ഥാനം ദൗർലഭ്യമാണെന്ന ഈ സിദ്ധാന്തം അശാസ്ത്രീയമാണെന്ന കാണാൻ പ്രയാസമില്ല. എന്തെന്നാൽ, നമ്മുടെ സമുദായത്തിൽ ചരക്കുകളുടെ ദൗർലഭ്യം വിലകളെ സൃഷ്ടിക്കുകയല്ല, നേരെ മറിച്ച് വിലയുടെ ആധിക്യം ദൗർലഭ്യത്തെ സൃഷ്ടിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. വില കുറഞ്ഞ സാധനങ്ങൾ സാധാരണക്കാർക്കിടയിൽ ധാരാളമായി പ്രചരിക്കുന്നു. നേരെമറിച്ച് വില കൂടുതലുള്ള ചരക്കുകൾ വലിയ ധനവാൻമാരെ മാത്രമെ അനുഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളു. ഭൂരിപക്ഷക്കാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവ ‘ദുർല്ലഭ’മാണ്. മാർക്സ് തന്റെ ‘തത്വശാസ്ത്രത്തിന്റെ ദാരിദ്ര്യം’ എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ എഴുതുകയുണ്ടായി:

“എന്തുകൊണ്ടാണ് പരുത്തിയും ഉരുളക്കിഴങ്ങും വോഡ്ക്കയും (ഒരു തരം വില കുറഞ്ഞ മദ്യം) മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിന്റെ അടിക്കല്ലായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളത്? കാരണം, അവയുണ്ടാക്കാൻ ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ അധ്വാനമേ വേണ്ടൂ; അതുകൊണ്ട് അവയുടെ വിലകൾ ഏറ്റവും കുറവായിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ, ഏറ്റവും വില കുറഞ്ഞ സാധനങ്ങളാണ് ഏറ്റവുമധികം വാങ്ങിയുപയോഗിക്കപ്പെടുന്നത്?... കാരണം ദാരിദ്ര്യത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള ഒരു സമുദായത്തിൽ ഏറ്റവും മോശമായ സാധനങ്ങളാണ് ഭൂരിപക്ഷക്കാരായ ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കുപകരിക്കുന്നത്.”

‘ദൗർലഭ്യ’ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനം സാമൂഹ്യഘടനയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളോ സാമൂഹ്യമായ ഉൽപാദനവിതരണങ്ങളുടെ രീതിയോ അല്ല, നേരെമറിച്ച് വ്യക്തികളുടെ ആഗ്രഹങ്ങളും നിലവിലുള്ള ചരക്കുകളുടെ തുകയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമാണ്. അതായത്, ഈ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ച് വ്യക്തിപരമായ മനഃശാസ്ത്രമാണ് സമുദായത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക നിയമങ്ങളെ നിർണയിക്കുന്നത്. വ്യക്തിയുടെ ഡിമാൻറിന്റെ ആധിക്യമാണ് വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനം.

പക്ഷേ, ഡിമാൻറ് വാസ്തവത്തിൽ, വിവിധ വ്യക്തികളുടെയും വിവിധ ജനവിഭാഗങ്ങളുടെയും വരവുകളെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുക. പണക്കാരന്റെയും പട്ടിണിക്കാരന്റെയും ഡിമാൻറ് ഒരേതരത്തിലായിരിക്കില്ല. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ ഡിമാൻറിന്റെ അടിസ്ഥാനം സമുദായത്തിലെ വർഗവിഭജനമാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് പണക്കാരും പ്രബലൻമാരുമായ ഒരു പിടി കുത്തകവ്യവസായക്കാർക്ക് ഭൂരിപക്ഷക്കാരുടെ ഡിമാൻറിനെ രൂപപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്നത്. ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ ഭൂരിപക്ഷക്കാരുടെ ഡിമാൻറുകളും ആഗ്രഹങ്ങളും ചരക്കുകളുടെ ഉൽപാദനവിതരണങ്ങളെ നിർണ്ണയിക്കുകയല്ല, നേരെമറിച്ച് നിലവിലുള്ള ഉൽപാദന സമ്പ്രദായം ഭൂരിപക്ഷക്കാരുടെ ഡിമാൻറുകളെ രൂപപ്പെടുത്തുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. അതുകൊണ്ട് വ്യക്തികളുടെ ഡിമാൻറാണ് വിലയുടെ അടിസ്ഥാനമെന്ന വാദം ശരിയല്ല.

മാർജിനൽ യൂട്ടിലിട്ടി:

ഈ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ച് ഉപയോഗത്തിന്റെ ആധിക്യമാണ് വിലകളെ നിർണയിക്കുന്നത്. ജൈവോൺസ് എന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു: ‘വില പരിപൂർണമായും ഉപയോഗത്തെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നത്.’ പക്ഷേ, ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ട്. വിവിധ ചരക്കുകളുടെ ഉപയോഗങ്ങളെ ഒരു പൊതുമാനദണ്ഡം കൊണ്ടളക്കുക എളുപ്പമല്ല. ഒരു ചരക്കിനുതന്നെ പലരും പല തോതിലുള്ള ഉപയോഗമാണ് കാണുക. ഒരാൾക്ക് മാർക്സിന്റെ ‘ക്യാപിറ്റൽ’ എന്ന പുസ്തകം ഏറ്റവും ഉപയോഗകരമായി തോന്നാം. മറ്റൊരാൾക്ക് വയറിളക്കാൻ കുറച്ച് ആവണക്കെണ്ണയായിരിക്കും കൂടുതൽ ഉപയോഗകരം. ഈ സ്ഥിതിക്ക്, കേവലം ഉപയോഗത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ‘ക്യാപിറ്റലി’ന്റെയും ആവണക്കെണ്ണയുടെയും വിലകളെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുന്നെങ്ങിനെയാണ്? ഇവിടെ ചരക്കിന്റെ വില കെട്ടിക്കുഴഞ്ഞ മാർക്കറ്റുപ്രശ്നങ്ങളെയോ സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളെയോ അല്ല, വ്യക്തിയുടെ ആഗ്രഹത്തെ മാത്രമാണശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

ദോശ ഉപയോഗകരമായ ഒരു സാധനമാണ്. പക്ഷേ, ഓരോ വ്യക്തിക്കും ദോശയുടെ ഉപയോഗത്തിന് ഒരതിർത്തിയുണ്ടായിരിക്കും. ചിലർക്ക് രണ്ടോ മൂന്നോ ദോശകൊണ്ട് വയർ നിറയും. മറ്റു ചിലർക്ക് 20-ഓ 80-ഓ കിട്ടിയാൽ തന്നെ ഒന്നുമാവില്ല. ഓരോ കൂടുതൽ ദോശയും ഉപയോഗത്തിന്റെ ആധിക്യത്തെ കുറച്ചുകൊണ്ടുവരുമെന്ന് ധനശാസ്ത്രജ്ഞർ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒരതിർത്തിവരെയെത്തിയാൽ ദോശയുടെ ഉപയോഗം ഏറ്റവും കുറവായിരിക്കും. ഉപഭോക്താവിനെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്ന ഈ അതിർത്തിക്ക് ‘ആവശ്യാതിർത്തി’ അല്ലെങ്കിൽ ‘മാർജിനൽ വാണ്ട്’ (Marginal want) എന്നു പറയുന്നു. ഈ ആവശ്യത്തെ തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ വേണ്ടി ചരക്കിന്റെ തുകയ്ക്ക് ‘മാർജിനൽ യൂണിറ്റ്’ എന്നും അതിന്റെ ഉപയോഗത്തിന് ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി’ എന്നുമാണ് പറയുന്നത്. ഈ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മാർജിനൽ യൂണിറ്റിനു കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന പണത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചാണ് വില കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്. കാരണം, അത് ആ വ്യക്തിയുടെ ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി’ക്ക് സമമായിരിക്കും.

ഉപഭോക്താവിന് തന്റെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളേയും മതിയാവോളം തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ സാധിച്ചില്ലെന്നു വരാം. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ, ഏറ്റവും കവിഞ്ഞ സംതൃപ്തി നേടുന്നതിനായി, വ്യത്യസ്ത ചരക്കുകളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ തുല്യമായ ആധിക്യത്തിലെത്തുന്ന ഒരു ഘട്ടത്തിൽ നിയന്ത്രിക്കേണ്ടിവരും. ഈ ആശയങ്ങളിൽ നിന്നാണ് വിലയുടെ മാർജിൻയൂട്ടിലിട്ടി സിദ്ധാന്തം ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

മാർക്കറ്റിൽ ഒരു ചരക്കിനു കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന പണമാണത്രേ ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി’യെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തുന്നത്. പണവുമായി ചരക്കുകൾ വാങ്ങാൻ വരുന്ന ഒരു പഭോക്താവ് തന്റെ ആവശ്യങ്ങളെ അവയുടെ ആധിക്യത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ച് രൂപപ്പെടുത്തുന്നു. ഏറ്റവും കവിഞ്ഞ സംതൃപ്തി വേണമെങ്കിൽ ഒരേ നിലയിലുള്ള ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിട്ടി’യുണ്ടാവണം. ഓരോ ചരക്കിന്റെയും വില അതിന്റെ ‘മാർജിനൽ യൂണിറ്റി’നു കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്ന പണത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും; അത് ആ വ്യക്തിയുടെ ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി’ക്കു സമമായിരിക്കുകയും ചെയ്യും.

മാനസികവും താത്വികവുമായ ഈ കണ്ടുപിടുത്തം പ്രായോഗിക ജീവിതത്തിൽ നിരർത്ഥകമാണെന്നു കാണാൻ വലിയ വിഷമമൊന്നുമില്ല. എന്തെന്നാൽ യഥാർത്ഥ ജീവിതവുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലാത്ത ചില കണക്കുകൂട്ടലുകൾ മാത്രമാണിത്.

ഒന്നാമത്, ചരക്കുകളുടെ തുകയെ പരിഗണിക്കാതെ സ്വന്തം കാലിൻമേൽ നിന്നുകൊണ്ടുള്ള വിലകളുടെ ഒരു മാനദണ്ഡമെന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രവർത്തിക്കാൻ ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി’ സിദ്ധാന്തത്തിനു സാധിക്കുന്നില്ല.

രണ്ടാമത്, വ്യക്തികളുടെ ആഗ്രഹങ്ങളെയും ആവശ്യങ്ങളെയും ആവശ്യങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണത്തേയും മറ്റും പരിഗണിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ വരുമാനമെന്തെന്നു നോക്കുന്നില്ല. പണക്കാരുടെയും പാവങ്ങളുടെയും ആവശ്യങ്ങളുടെ ആധിക്യത്തെ ഒരേ തോതിലാണ് കണക്കാക്കുന്നത്. അതായത് സാമൂഹ്യഘടനയുടെ സ്വഭാവത്തേയോ വിതരണത്തിലുള്ള ക്രമക്കേടുകളേയോ വർഗ്ഗവിഭജനത്തെയോ പരിഗണിക്കാതെ വെറും വ്യക്തിപരമായ ഉപയോഗത്തെ മാത്രമാണ് കണക്കാക്കുന്നത്. മാർക്കറ്റിലെ യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുമായി ഇതിന് യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല.

മൂന്നാമത്, സർവ്വപ്രധാനമായി ഡിമാൻറിനെയാണ് കാണുന്നത്. ഡിമാൻറ് വ്യക്തിപരമായ ഉപയോഗത്തിന്റെ പ്രതിഫലനമാണെന്നും വ്യക്തിപരമായ ഉപയോഗമാണ് വിലയെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതെന്നുമാണല്ലോ പറയുന്നത്. പക്ഷേ, യഥാർത്ഥ ജീവിതത്തിൽ ഡിമാൻറു മാർക്കറ്റുവിലകളെയല്ല, വിലകൾ ഡിമാൻറിനെയാണ് നിർണയിക്കുന്നതെന്നു കാണാം. വലിയൊരു വിഭാഗം ജനങ്ങൾക്ക് ജീവിതനിർവ്വഹണത്തിനാവശ്യമായ പണവും മറ്റു സൗകര്യങ്ങളുമില്ലാതിരിക്കെ, ഒരു ചരക്കിന്റെ വില ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിച്ചാൽ അതുകൂടാതെ കഴിക്കാനും വില ക്രമാതീതമായി കുറഞ്ഞാൽ അതു കൂടുതൽ വാങ്ങിച്ചുപയോഗിക്കാനുമാണ് ആളുകൾ തയ്യാറാവുക.

മാർക്കറ്റുവിലകളെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഡിമാൻറിന് യാതൊരു പങ്കുമില്ലെന്ന് ഇപ്പറഞ്ഞതിനർത്ഥമില്ല. ഒരു ഭാഗത്ത് ഉൽപാദിപ്പിക്കാനാവശ്യമായ ചെലവുകളെയും മറുഭാഗത്ത് ചരക്കുകൾക്കുള്ള ഡിമാൻറിനേയും പരിഗണിക്കാതെ ഇഷ്ടംപോലെ വില നിശ്ചയിക്കാൻ മുതലാളികൾക്കു സാധിക്കുകയില്ല.

ഒരേ വ്യവസായത്തിൽ അനേകം മുതലാളികൾ മൂലധനമിറക്കിയിട്ടുണ്ടാവും. ഒരേ തരത്തിലുള്ള ചരക്കുകൾ പലരുമുണ്ടാക്കുന്നുണ്ടാവാം. ഡിമാൻറ് ധാരാളമുണ്ടെങ്കിൽ മുതലാളികൾക്കു പരിഭ്രമിക്കാനൊന്നുമില്ല; വില കയറ്റി വിൽക്കാൻ അവർക്ക് സാധിക്കും. പക്ഷേ, ഡിമാൻറ് കുറവാണെങ്കിൽ തന്റെ ചരക്കു വിറ്റഴിയണമെന്ന് ഓരോരുത്തരും ആഗ്രഹിക്കും. മുതലാളികൾ തമ്മിലുള്ള ഈ മത്സരം മാർക്കറ്റുവിലകളെ ബാധിക്കാതിരിക്കുകയില്ല.

നേരെ മറിച്ച് ചരക്കുകളുടെ ഉല്പാദനം ഏതാനും കുത്തകമുതലാളികളുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിലാണ് നടക്കുന്നതെങ്കിൽ കുറേയൊക്കെ വിലകയറ്റി വിൽക്കാൻ അവർക്കു സാധിക്കുന്നതാണ്. ഏറ്റവും പ്രബലരായ കുത്തക മുതലാളികൾ നിശ്ചയിക്കുന്ന വിലയ്ക്ക് ചരക്കുകൾ വിൽക്കാൻ മറ്റുള്ളവർ നിർബദ്ധരായിത്തീരും. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ വിലകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തങ്ങളുടെ ഡിമാൻറുകളെ രൂപപ്പെടുത്തുകയല്ലാതെ ഭൂരിപക്ഷക്കാരായ ഉപഭോക്താക്കൾക്കു മറ്റു വഴിയൊന്നുമില്ല. ‘മാർജിനൽ യൂട്ടിലിറ്റി സിദ്ധാന്തം’ ഇവിടെ തികച്ചും നിസ്സഹായമാണ്.

ഈ പൊളിഞ്ഞ സിദ്ധാന്തത്തിനു യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ലെന്നു ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ തന്നെ മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് വിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തെ നിർണയിക്കുന്ന ഒരു തത്വമേ ആവശ്യമില്ലെന്ന ഒരു പുതിയ വാദം അടുത്ത കാലത്തായി ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുള്ളത്.

പക്ഷേ, വിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തെ നിർണ്ണയിക്കുന്ന ഒരു തത്വത്തിന്റെ സഹായം കൂടാതെ മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയുടെ വികാസക്രമത്തെപ്പറ്റിയാകട്ടെ, തൊഴിലില്ലായ്മ, സാമ്പത്തികകുഴപ്പം, സാമ്രാജ്യാധിപത്യം, യുദ്ധം മുതലായ വിഷമപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റിയാകട്ടെ പഠിക്കാൻ കഴിയില്ല. ഇത്തരം പ്രശ്നങ്ങളെ ശാസ്ത്രീയമായി വിശകലനം ചെയ്യാൻ സഹായിക്കുന്നുവെന്നതാണ് വിലയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള മാർക്സിയൻ സിദ്ധാന്തത്തിന്റെ നേട്ടം.*

(ഇതിനെപ്പറ്റി കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഇതേ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ ‘ധനശാസ്ത്ര പ്രവേശിക’, മാർക്സിയൻ ധനശാസ്ത്രം’ എന്നീ പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കുക.)

5 പണം

ഒരു ചരക്കിന്റെ വില അതുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ സാമൂഹ്യാധ്വാനത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. പക്ഷേ, വിലകളെ അധ്വാനസമയം കൊണ്ടു നേരിട്ടളക്കാൻ വയ്യ. അതുകൊണ്ടാണ്, കൈമാറ്റ വ്യവസ്ഥയുടെ വളർച്ചയോടൊപ്പം പണത്തിന്റെ ആവശ്യം നേരിട്ടത്. ചരക്കുകളുടെ വിലകളെ സ്വർണ്ണംകൊണ്ടളക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സ്വർണ്ണം വിലകളുടെ പൊതുരൂപമായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ ഓരോ കൊള്ളക്കൊടുക്ക നടക്കുമ്പോഴും സ്വർണ്ണം തൂക്കി കൊടുക്കണമെന്നു വരുന്നത് വളരെ അസൗകര്യമാണ്. ആ അസൗകര്യം പരിഹരിക്കാൻവേണ്ടിയാണ് നിശ്ചിതമായ തൂക്കവും മറ്റുമുള്ള സ്വർണ്ണനാണ്യങ്ങളോ അവയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന കടലാസുനോട്ടുകളോ ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്.* (ഉറുപ്പികയുടെ ഉത്ഭവത്തെപ്പറ്റിയും ചരിത്രത്തെപ്പറ്റിയും മനസ്സിലാക്കാൻ ഇതേ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ 'ഉറുപ്പിക' എന്ന പുസ്തകം വായിക്കുക.)

വിലകളെ അളക്കുവാനുള്ള ഉപകരണം, മാർക്കറ്റു വിലകളുടെ മാനദണ്ഡം, പ്രചലനത്തിന്റെ മദ്ധ്യവർത്തി, ധനസംഭരണത്തിനുള്ള ഉപകരണം, അടവിനുള്ള ഉപകരണം — ഇങ്ങനെ അഞ്ച് പ്രവർത്തനരംഗങ്ങളാണ് പണത്തിനുള്ളത്.

വിലകളെ അളക്കാനുള്ള ഉപകരണം (Measure of Values)

മറ്റെല്ലാ ചരക്കുകളുടെയും വിലകളെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന ഒരു പൊതുചരക്കാണ് പണം. എന്നാൽ ഇത് സ്വർണ്ണത്തിന്റെയോ വെള്ളിയുടെയോ സഹജമായ ഗുണമാണെന്ന് തെറ്റിദ്ധരിക്കരുത്. നേരെ മറിച്ച് എല്ലാ ചരക്കുകളുടെയും വിലകളെ അളക്കാനുള്ള പൊതു ഉപകരണമായിത്തീരുമ്പോഴാണ് സ്വർണ്ണമോ വെള്ളിയോ പണമായിത്തീരുന്നത്.

ഒരു ചരക്കിന്റെ വില സാമൂഹ്യാധ്വാനത്തിന്റെ യൂണിറ്റുകളായിട്ടല്ല — എന്നുവച്ചാൽ, ഇത്ര മണിക്കൂർ, ഇത്ര മിനിട്ട് എന്ന സമയക്കണക്കിലല്ല — പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്. 20 വാര തുണി = 2 ഗ്രാം സ്വർണ്ണം — ഇതാണ് വിലയുടെ പണരൂപം. ഇവിടെ തുണിയുടെ വില പണത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി അളക്കപ്പെടുന്നു. ചരക്കുകളുടെ വിലകളെ അളക്കാനുള്ള ഒരുപകരണമെന്ന നിലയ്ക്കാണ് പണം ഇവിടെ നിലകൊള്ളുന്നത്.

എന്നാൽ, പണം തന്നെ ഒരു ചരക്കായതുകൊണ്ടാണ്, പണത്തിനു തന്നെ വിലയുള്ളതുകൊണ്ടാണ്, അതിനു മറ്റു ചരക്കുകളുടെ വിലകളെ പ്രതിഫലിപ്പിച്ചു കാണിക്കാൻ കഴിയുന്നത്. 20 വാര തുണി, 2 ഗ്രാം സ്വർണത്തിനു സമമാണ് എന്നു പറഞ്ഞാൽ, വാസ്തവത്തിൽ 20 വാര തുണിയുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ ശരാശരി സാമൂഹ്യാധ്വാനവും 2 ഗ്രാം സ്വർണ്ണമുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ ശരാശരി സാമൂഹ്യാധ്വാനവും സമമാണ് എന്നർത്ഥമത്രെ. അപ്പോൾ, ചരക്കുണ്ടാക്കാനാവശ്യമായ സാമൂഹ്യാധ്വാനത്തിന്റെ തുകയിൽ മാറ്റമുണ്ടായാൽ പണത്തിന്റെ തുകയിലും മാറ്റമുണ്ടാകും. അതുപോലെ തന്നെ, സ്വർണ്ണം കൂടുതൽ എളുപ്പത്തിൽ കുഴിച്ചെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ ചരക്കുകളുടെ ആപേക്ഷിക വില (സ്വർണ്ണക്കണക്കിലുള്ള വില, അല്ലെങ്കിൽ മാർക്കറ്റുവില) വർദ്ധിക്കുന്നതുമായിരിക്കും.

ഉല്പാദനത്തിലുള്ള ടെക്നിക്കിൽ മാറ്റമുണ്ടായാലും ശരി, ഇല്ലെങ്കിലും ശരി, ഒരു നിശ്ചിത അളവിലുള്ള ചരക്കിന്റെ വില ഒരു നിശ്ചിത അളവിലുള്ള പണത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുമെന്നു തീർച്ചയാണല്ലോ. അതുകൊണ്ട് ഏതു ചരക്കിന്റെയും വിലയെ പണത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി അളക്കാവുന്നതാണ്.

ഒരു മേശയുടെ വില ആ മേശയിലടങ്ങിയിട്ടുള്ളത്ര തന്നെ സാമൂഹ്യാധ്വാനത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന പണത്തിനു സമമാണ്. ചരക്കുകളുടെ വിലകളെ അളക്കുവാനുള്ള ഒരുപകരണം എന്ന പങ്കാണ് പണം ഇവിടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്.

എന്നാൽ ഒരു ചരക്കിന്റെ വിലയെ പണക്കണക്കിൽ അളക്കുവാൻ പണത്തിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നില്ല. ചരക്കിലടങ്ങിയ അധ്വാനം ഒരു നിശ്ചിത അളവിലുള്ള പണത്തിലടങ്ങിയ അധ്വാനത്തിനു സമമാണ് എന്നു കണക്കാക്കുക മാത്രമാണിവിടെ ചെയ്യുന്നത്. ഒരു ചരക്കു ശരിക്കു കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനു മുമ്പും അതിന്റെ വിലയെന്തെന്നു പറയാവുന്നതാണല്ലോ. എന്റെ പുസ്തകം രണ്ടുറുപ്പികയ്ക്കു സമമാണ് എന്നു പറയുവാൻ എന്റെയോ നിങ്ങളുടെയോ കയ്യിൽ പണമുണ്ടായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. അപ്പോൾ വിലകളെ അളക്കാനുള്ള ഉപകരണം എന്ന നിലയ്ക്കു പണത്തിനു സാങ്കൽപികമായ സാന്നിദ്ധ്യം മാത്രമുണ്ടായാൽ മതി.

മാർക്കറ്റുവിലകളുടെ മാനദണ്ഡം (Standard of Prices)

വ്യത്യസ്ത ഗുണങ്ങളും വ്യത്യസ്തവിലകളുമുള്ള വിവിധ ചരക്കുകളെ പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പരസ്പരം താരതമ്യപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമെന്നു നമ്മൾ കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. ചരക്കിന്റെ പണവിലയെ മാർക്കറ്റുവില (Price) എന്നു പറയുന്നു. വ്യത്യസ്ത ചരക്കുകളുടെ മാർക്കറ്റുവിലകൾ വിവിധ തോതിലായിരിക്കും. എന്നുവെച്ചാൽ, വിവിധ ചരക്കുകൾക്കു സമമായ പണത്തിന്റെ തുകകൾ വ്യത്യസ്തങ്ങളായിരിക്കും. എങ്കിലും ഒരു നിശ്ചിത അളവിലുള്ള സ്വർണ്ണത്തെ മാനദണ്ഡമായി നിശ്ചയിച്ച് ആ മാനദണ്ഡം കൊണ്ടു വ്യത്യസ്ത മാർക്കറ്റുവിലകളെ അളക്കാവുന്നതാണ്. എന്നുവച്ചാൽ, ഓരോ ചരക്കിന്റെയും മാർക്കറ്റുവിലയിൽ പണത്തിന്റെ എത്ര യൂണിറ്റുകൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട് എന്നു കണക്കാക്കാൻ സാധിക്കും. എന്നാൽ, ഒരു ചരക്ക് പണത്തിന്റെ എത്ര യൂണിറ്റുകൾക്ക് സമമാണെന്നുള്ളതു നമ്മൾ മാനദണ്ഡമായി നിശ്ചയിക്കുന്ന യൂണിറ്റിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും. ഒരേ ചരക്കിന്റെ മാർക്കറ്റുവില എത്ര ഔൺസ് സ്വർണ്ണത്തിനു സമമാണെന്നും എത്ര ഗ്രാം സ്വർണ്ണത്തിനും സമമാണെന്നും കണക്കാക്കാവുന്നതാണല്ലോ. പൗണ്ട്, ഡോളർ, ഉറുപ്പിക, റൂബിൾ, ഫ്രാങ്ക് മുതലായ നാണ്യങ്ങൾ വ്യത്യസ്ത രാജ്യങ്ങളിൽ ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങളാണ്. ഓരോ നാണ്യത്തിലും നിശ്ചിത തൂക്കത്തിലുള്ള സ്വർണ്ണമോ വെള്ളിയോ അടങ്ങിയിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് ചരക്കുകളുടെ വിലകളെ പൗണ്ടുകണക്കിലോ ഡോളർ കണക്കിലോ ഉറുപ്പിക കണക്കിലോ അളക്കാവുന്നതാണ്. പക്ഷേ, ഏതു യൂണിറ്റുകൊണ്ടളന്നാലും — പൗണ്ടുകണക്കിൽ പറഞ്ഞാലും ശരി, ഡോളർ കണക്കിൽ പറഞ്ഞാലും ശരി — ഒരു ചരക്കിന്റെ വിലയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സ്വർണ്ണത്തിന്റെ അളവ് സമമായിരിക്കും. യൂണിറ്റുകളുടെ എണ്ണം വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരിക്കുമെന്നേയുള്ളൂ.

ഒരു നിശ്ചിത തൂക്കമുള്ള സ്വർണ്ണത്തെ മാനദണ്ഡമാക്കി അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഓരോ ചരക്കിന്റെയും വില കണക്കാക്കുകയാണ് നമ്മൾ ചെയ്യാറുള്ളത്. മാനദണ്ഡമായുപയോഗിക്കുന്ന ഈ യൂനിറ്റിനെത്തന്നെ അനേകം ഭാഗങ്ങളാക്കി വിഭജിക്കാവുന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് ഒരുറാത്തൽ സ്വർണ്ണമാണ് യൂണിറ്റെങ്കിൽ അതിനെ ഓരോന്നിലും ഓരോ ഔൺസ് വീതമുള്ള 16 ഭാഗങ്ങളാക്കാം.

സ്വർണ്ണത്തിന്റെ വിലയിൽ മാറ്റമുണ്ടായാലും മാർക്കറ്റുവിലകളുടെ മാനദണ്ഡം എന്ന അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനു തടസ്സമുണ്ടാവില്ല. കാരണം, സ്വർണ്ണത്തിന്റെ വിലയ്ക്കു മാറ്റമുണ്ടായാലും വ്യത്യസ്തതൂക്കങ്ങളുള്ള സ്വർണ്ണ കഷണങ്ങളുടെ പരസ്പര ബന്ധത്തിനു മാറ്റമുണ്ടാവില്ല. സ്വർണ്ണത്തിന്റെ വിലയിൽ എന്തുതന്നെ മാറ്റങ്ങളുണ്ടായാലും 16 ഔൺസ് എല്ലായ്പോഴും 1 ഔൺസിന്റെ 16 ഇരട്ടിയായിരിക്കും. പൗണ്ടിലടങ്ങിയ സ്വർണ്ണം കുറഞ്ഞാലും ശരി, അധികമായാലും ശരി, ഒരു ഷില്ലിംഗ് എല്ലായ്പോഴും പൗണ്ടിന്റെ 20-ൽ ഒരു ഭാഗമായിരിക്കും.

ക്ലിപ്തമായ തൂക്കവും ശുദ്ധിയുമുള്ള ലോഹക്കഷണത്തെ സ്റ്റാൻഡേർഡായി ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയതോടുകൂടിയാണ് നാണ്യങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചത്. അതു മുതൽക്കാണ് മാർക്കറ്റുവിലകളെ അളക്കുവാനുള്ള പണം നാണ്യങ്ങൾ എന്ന രൂപം ധരിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്.

സാധാരണമായി ഭരണാധികാരികളാണ് നാണ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാറുള്ളത്. എന്നാൽ, പണത്തിന്റെ ഓരോ യൂണിറ്റിനും നൽകപ്പെടുന്ന രാജകീയ മുദ്ര വാസ്തവത്തിൽ അതിന്റെ വിലയെയല്ല, തൂക്കത്തെയാണ് നിജപ്പെടുത്തുന്നത്. നാണ്യമാക്കപ്പെടുന്ന ലോഹക്കഷണത്തിന്റെ തൂക്കമെന്താണെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുക മാത്രമാണ് ഭരണാധികാരികൾ ചെയ്യുന്നത്. മാർക്സ് പറയുകയുണ്ടായി: 'രാജാവ് സ്വർണ്ണത്തിന്റെയോ വെള്ളിയുടെയോ നിർമ്മാതാവല്ല; അയാൾ നാണ്യങ്ങളുടെ പേരുകൾ മാത്രമാണ് നിർമ്മിക്കുന്നത്.'

വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽ മാർക്കറ്റുവിലകളെ അളക്കുവാനുപയോഗിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പല തരത്തിലുള്ളതായിരിക്കും. എങ്കിലും ഒരു രാജ്യത്തിലെ മാർക്കറ്റുവിലകളെ മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലെ മാർക്കറ്റുവിലകളുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്താൻ കഴിയും. ഇതിന് ഓരോ രാജ്യത്തിലും മാനദണ്ഡമായുപയോഗിക്കുന്ന നാണ്യത്തിൽ എത്ര സ്വർണ്ണം അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നു കണക്കാക്കണം. വിഭിന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ കറൻസികൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനവും ഇതുതന്നെ.

ദ്വിലോഹനാണ്യവ്യവസ്ഥ (Bimetalism)

മാർക്കറ്റുവിലകളെ അളക്കാൻ സ്വർണ്ണം തന്നെ വേണമെന്നില്ല. വെള്ളിയോ ചെമ്പോ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നുവച്ചാൽ, ഒരേ ചരക്കിന്റെ മാർക്കറ്റുവിലയെ വ്യത്യസ്ത അളവിലുള്ള വിവിധ ലോഹങ്ങൾകൊണ്ടളക്കാവുന്നതാണ്.

ഒരേ സമയത്തുതന്നെ സ്വർണ്ണം, വെള്ളി എന്നീ രണ്ട് വ്യത്യസ്ത ചരക്കുകൾ മാർക്കറ്റുവിലകളുടെ മാനദണ്ഡങ്ങളായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ ഓരോ ചരക്കിനും വ്യത്യസ്തങ്ങളായ രണ്ട് മാർക്കറ്റുവിലകളുണ്ടാവും — സ്വർണ്ണക്കണക്കിലുള്ള മാർക്കറ്റുവിലയും വെള്ളിക്കണക്കിലുള്ള മാർക്കറ്റുവിലയും. സ്വർണ്ണത്തിൻറേയും വെള്ളിയുടെയും വിലകളുടെ തോത് (ഉദാ: 15:1) മാറാതിരിക്കുന്നതിടത്തോളം വലിയ തകരാറൊന്നുമുണ്ടാവില്ല. പക്ഷേ, ഈ തോതിൽ മാറ്റമുണ്ടായാൽ സ്വർണ്ണമാർക്കറ്റുവിലയും വെള്ളിമാർക്കറ്റുവിലയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തിലും മാറ്റമുണ്ടാകും. അതുകൊണ്ട്, ഒരേ രാജ്യത്തിൽ ചരക്കുകളുടെ മാർക്കറ്റുവിലകളെ അളക്കാൻ രണ്ടു മാനദണ്ഡങ്ങളുണ്ടാവുക എന്നത് — ദ്വിലോഹനാണ്യ വ്യവസ്ഥയെ നിലനിർത്തുകയെന്നത് — പ്രായോഗികമായ കാര്യമല്ല.

പ്രചലനത്തിന്റെ മദ്ധ്യവർത്തി (Medium of circulation)

പ്രാചീനകാലങ്ങളിൽ ചരക്കു നേരിട്ടുകൊടുത്തു പകരം ചരക്കുവാങ്ങുക എന്ന കൈമാറ്റസമ്പ്രദായമാണ് നടപ്പുണ്ടായിരുന്നത്. ചരക്കുകൊടുത്തു ചരക്കുവാങ്ങുക, തുണികൊടുത്തു കൈക്കോട്ടു വാങ്ങുക — ഈ കൈമാറ്റ സമ്പ്രദായത്തിന് 'ബാർട്ടർ' എന്നു പറയുന്നു.

പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ഈ കൈമാറ്റ സമ്പ്രദായത്തിൽ വലിയൊരു മാറ്റമുണ്ടാക്കി. ഇപ്പോൾ ചരക്കു കൊടുത്തു പകരം ചരക്കല്ല, പണമാണ്, വാങ്ങുന്നത്. നെയ്ത്തുകാരൻ ആദ്യമായി തന്റെ തുണി വിറ്റു പണം വാങ്ങുന്നു. പിന്നീട് ആ പണം കൊടുത്ത് കൈക്കോട്ട് വാങ്ങുന്നു. തുണി — പണം-കൈക്കോട്ട്, ഇതാണ് പുതിയ കൈമാറ്റ സമ്പ്രദായം. പണത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി നടത്തുന്ന ഈ കൈമാറ്റത്തിനു പ്രചലനം എന്നു പറയുന്നു. പ്രചലനത്തിന്റെ മധ്യവർത്തി എന്ന നിലയ്ക്കാണ് പണം ഇവിടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

പണം ആദ്യമായി ചരക്കുവാങ്ങുന്നവന്റെ കയ്യിൽ നിന്നു വിൽക്കുന്നവന്റെ കയ്യിലേക്കും പിന്നീട് അയാളിൽ നിന്നും മറ്റൊരു ചരക്കുടമസ്ഥന്റെ കയ്യിലേക്കും പോകുന്നു. ഇവിടെ പണം സാങ്കൽപികമായി കണക്കാക്കിയാൽ പോരാ, ശാരീരികമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകതന്നെ വേണം. പക്ഷേ, ഒന്നുണ്ട്: ചരക്കുടമസ്ഥൻ ചരക്കുവിറ്റ് പണം വാങ്ങുന്നത് അതുകൊടുത്തു മറ്റൊരു ചരക്കുവാങ്ങാൻ വേണ്ടിയാണ്. അതുകൊണ്ട് അത് അൽപസമയം മാത്രമേ അയാളുടെ കയ്യിൽ ഇരിക്കുന്നുള്ളൂ. പണം ഇവിടെ ക്ഷണികമായ ഒരു പങ്കു മാത്രമേ വഹിക്കുന്നുള്ളൂ. അതിനാൽ പൂർണവും, യഥാർത്ഥവുമായ പണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് ആ പണത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയായി മറ്റു വല്ലതും — ടോക്കൺ നാണയങ്ങളോ കറൻസി നോട്ടുകളോ-ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. പൂർണ്ണവിലയുള്ള നാണ്യങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ ഈ ടോക്കൺ നാണ്യങ്ങൾ, നോട്ടുകൾ മുതലായവയ്ക്കും പ്രചലനത്തിന്റെ മധ്യവർത്തി എന്ന പങ്ക് നിർവിഘ്നം നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയും. കാരണം, സ്വർണത്തിന്റെ വിലയെ അവ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നുണ്ട്.

ചരക്ക് കൊടുത്ത് പണം വാങ്ങി അതുകൊടുത്ത് ചരക്കുവാങ്ങുക (ചരക്ക് — പണം — ചരക്ക്) ഇതാണല്ലോ പ്രചലനത്തിൽ നടക്കുന്നത്. പണത്തിന്റെ മധ്യവർത്തിത്വം പ്രചലനത്തെ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളായി ഭാഗിക്കുന്നു. ചരക്ക് കൊടുത്ത് പകരം പണം വാങ്ങുന്നതോടുകൂടി ഒന്നാമത്തെ ഘട്ടമായി. ഇതിനാണ് വിൽപനയെന്ന് പറയുന്നത്. വിറ്റു കിട്ടിയ പണം കൊടുത്ത് മറ്റൊരു ചരക്ക് വാങ്ങുന്നതോടെ രണ്ടാമത്തെ ഘട്ടവും അവസാനിച്ചു. ഈ രണ്ടാമത്തെ ഘട്ടത്തിന് വിലയ്ക്കുവാങ്ങൽ എന്നു പറയുന്നു.

നെയ്ത്തുകാരൻ വസ്ത്രം വിൽക്കുന്നു; വിറ്റു കിട്ടിയ പണം കൊണ്ട് കയ്ക്കോട്ടു വാങ്ങുന്നു — ഈ അവസാനത്തെ ഘട്ടം, കയ്ക്കോട്ടുകാരന്റെ നിലയിൽനിന്നു നോക്കുമ്പോൾ, ഒന്നാമത്തെ ഘട്ടം മാത്രമാണ്. അയാൾ കയ്ക്കോട്ടു വിറ്റു പണം വാങ്ങുന്നു. അതൊരു വിൽപനയാണ്. വിറ്റുകിട്ടിയ പണം കൊണ്ട് അയാൾ തുണിയോ ആവശ്യമായ മറ്റു വല്ല സാധനമോ വാങ്ങുന്നു. അപ്പോൾ ഒരു ചരക്കുടമസ്ഥന് വിൽപ്പനയായി തോന്നുന്നത്, മറ്റൊരുത്തന് വിലയ്ക്കു വാങ്ങലായി തോന്നും. ഈ വ്യത്യാസം സാരമില്ല. കാരണം, തന്റെ അധ്വാന ഫലം മറ്റുള്ളവരുടെ അധ്വാനഫലവുമായി കൈമാറ്റം ചെയ്യുക എന്ന സാമൂഹ്യപ്രവർത്തനത്തിലാണ് ഓരോ ചരക്കുടമസ്ഥനും ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല.

പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം കൈമാറ്റത്തെ സുഗമമാക്കിതീർത്തു. ചരക്കുടമസ്ഥനു തന്റെ ചരക്കുവാങ്ങാൻ തയ്യാറുള്ളവനും പക്ഷേ, അതേ സമയത്തു തന്നെ തനിക്കാവശ്യമുള്ള മറ്റൊന്നു പകരം തരാൻ കഴിവുള്ളവനുമായ ഒരാളെ തേടിപ്പിടിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലാതായി. അയാൾക്കതു പണത്തിനു വിൽക്കാം. ആ പണം കൊണ്ട് ഇഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ ഇഷ്ടമുള്ളത് വാങ്ങുകയും ചെയ്യാം. ഇത് കൈമാറ്റത്തിന്റെ വളർച്ചയെ സഹായിച്ചു.

പക്ഷേ, പ്രചലനത്തെ വിൽപന, വാങ്ങൽ എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളായി വിഭജിക്കാൻ കഴിയുന്നതുകൊണ്ട് ചില ദോഷങ്ങളുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഒന്നാമത്തെ ഘട്ടത്തിനുശേഷം ചരക്കുടമസ്ഥൻ തനിക്കു കിട്ടിയ പണം ചെലവിടാതെ മുറുക്കിപ്പിടിക്കുകയാണെങ്കിൽ പ്രചലനത്തിനു തടസ്സം നേരിടും. സാമ്പത്തിക കുഴപ്പം തുടങ്ങിയ വിഷമപ്രശ്നങ്ങളുടെ ബീജങ്ങൾ പ്രചലനത്തിന്റെ ഈ വിഭജനത്തിൽ ഒളിഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ടെന്നു കാണാം.

സംഭരണത്തിനുള്ള ഉപകരണം (Means of Hoardings)

പണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം പ്രചലനത്തെ വിൽപ്പന, വാങ്ങൽ എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളാക്കി വിഭജിക്കുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. വിൽപന കഴിഞ്ഞ ഉടനെ തനിക്കാവശ്യമുള്ള മറ്റെന്തെങ്കിലും വാങ്ങാൻ ചരക്കുടമസ്ഥൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, വിറ്റു കിട്ടിയ പണം ചെലവിടാതെ മുറുകെപ്പിടിക്കുകയാണ് അയാൾ ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ, ആ പണത്തിനു പ്രചലനത്തിന്റെ മധ്യവർത്തിയെന്ന പങ്കു നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയില്ല. സംഭരണത്തിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന പങ്കാണ് പണം ഇവിടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. ചരക്കുവിൽപ്പനക്കാരൻ പണം സൂക്ഷിപ്പുകാരനായി മാറുന്നു. കഴിയുന്നിടത്തോളമധികം വില്ക്കുക, കഴിയുന്നിടത്തോളം കുറച്ചു വാങ്ങുക — ഇതാണ് സൂക്ഷിപ്പുകാരന്റെ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രം. അയാളുടെ കയ്യിൽ പണം സ്വത്തിന്റെ സംഭരണത്തിനുള്ള ഒരുപകരണമാണ്.

കൈമാറ്റം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുന്തോറും പണത്തിന്റെ ഈ പ്രവർത്തനം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നു. അങ്ങിനെ കൈമാറ്റത്തിന്റെ വളർച്ചയുടെ ഒരു സവിശേഷഘട്ടത്തിൽ പണത്തിനു 'മൂലധന'മെന്ന രൂപമെടുക്കാൻ സാധിക്കുന്നു.

അടവിനുള്ള ഉപകരണം (Means of Payment)

ചില ചരക്കുകൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കാൻ കൂടുതൽ താമസമുണ്ടായെന്നുവരാം. മറ്റു ചില ചരക്കുകൾ എളുപ്പത്തിൽ ഉണ്ടാക്കാൻ കഴിയും. കൂടുതൽ സമയമെടുക്കുന്ന ആളുടെ ചരക്കിന്റെ പണി മുഴുമിക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ മറ്റുള്ളവരുടെ ചരക്കുകൾ തയ്യാറാവുന്നു. എങ്കിലും കൂടുതൽ സമയമെടുക്കുന്ന ആൾക്ക് തന്റെ ചരക്കിന്റെ ഉൽപാദനം പൂർത്തിയാകുന്നതുവരെ ആവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. കാരണം, വാങ്ങാനുള്ളത് തയ്യാറായി കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും വിൽക്കാനുള്ളത് തയ്യാറായിട്ടില്ല. അയാളെന്തു ചെയ്യും? ഒരു നിവൃത്തിയുണ്ട്: തന്റെ ചരക്കു പൂർത്തിയായതിനുശേഷം കൊടുത്തുകൊള്ളാമെന്ന നിബന്ധനയിന്മേൽ അയാൾക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ ഇപ്പോൾത്തന്നെ വാങ്ങാവുന്നതാണ്. ഇവിടെ വാങ്ങൽ ആദ്യംതന്നെ കഴിഞ്ഞു. വിൽപന പിന്നീടാണ് നടക്കുന്നത്. മുൻകൂട്ടി ചരക്കുവാങ്ങുന്നവന് അധമർണ്ണനെന്നും പണം കിട്ടാതെ മുൻകൂട്ടി ചരക്കു വിൽക്കുന്നവന് ഉത്തമർണ്ണനെന്നും പറഞ്ഞു. ഒന്നാമത്തെ ചരക്കുടമസ്ഥൻ തന്റെ ചരക്കുണ്ടാക്കി കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം അതു വിറ്റു പണമാക്കി ഉത്തമർണ്ണനായ രണ്ടാത്തെ ചരക്കുടമസ്ഥനു കൊടുക്കുന്നു. ഇവിടെ പണം അടവിനുള്ള ഒരുപകരണമാണ്.

കൈക്കോട്ടുടമസ്ഥൻ തന്റെ കയ്ക്കോട്ട്, പണം പിന്നീട് കിട്ടുമെന്ന വിശ്വാസത്തിൽ, നെയ്ത്തുകാരന് കടം കൊടുക്കുന്നുവെന്നു വിചാരിക്കുക. നെയ്ത്തുകാരൻ തുണി നെയ്തുണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം അതു മറ്റൊരാൾക്കു വിറ്റു പണം മേടിക്കുന്നു. ഇവിടെ പണം പ്രചലനത്തിന്റെ മധ്യവർത്തിയാണ്. അതേ പണം തന്നെ നെയ്ത്തുകാരൻ കൈക്കോട്ടു വിൽപ്പനക്കാരനു കൊടുത്തു തന്റെ കടം വീട്ടുന്നു. ഇവിടെ പണം അടവിനുള്ള ഉപകരണമാണ്.

വിൽപന, കടമിടപാട് മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പിന്നിൽ വിവിധ ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്ന ഉൽപാദകൻമാർ തമ്മിലുള്ള സാമൂഹ്യബന്ധം വ്യക്തമായി കാണാവുന്നതാണ്. അടവിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന നിലയ്ക്കു പണം ഉത്തമർണ്ണനും അധമർണ്ണനും തമ്മിലുള്ള സാമൂഹ്യബന്ധത്തെയാണ് പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നത്.

ഇവിടെ ചരക്കുവാങ്ങാൻ പണത്തിന്റെ ആവശ്യം നേരിടുന്നില്ല. പണത്തിന്റെ സഹായം കൂടാതെ തന്നെ കൈമാറ്റം നടക്കുന്നു. പക്ഷേ, തൽക്കാലം പണമില്ലെങ്കിലും പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽതന്നെയാണ് കൈമാറ്റം നടക്കുന്നത് എന്ന് തീർച്ചയാണ്. ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനുശേഷം മാത്രമേ പണം രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നുള്ളൂ എന്നതാണ് കടത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള കൊള്ളകൊടുക്കകളുടെ പ്രത്യേകത. കൈമാറ്റ വ്യവസ്ഥ വളരുന്തോറും അത്തരം കൊള്ളകൊടുക്കകളും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവരുന്നു. അതോടൊപ്പം അടവിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന നിലയ്ക്ക് പണത്തിനുള്ള പങ്കും വർദ്ധിച്ചുവരുന്നു.

അടവിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന പണത്തിന്റെ ഈ പ്രവർത്തനത്തിൽ നിന്നാണ് കാലക്രമത്തിൽ ഋണവ്യവസ്ഥയെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയുള്ള ബാങ്ക് നോട്ടുകൾ, പ്രോമിസറി നോട്ടുകൾ മുതലായവ ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്. [1]

---

1. ഇതിനെപ്പറ്റി കൂടുതൽ മനസ്സിലാക്കണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ ഇതേ ഗ്രന്ഥകാരന്റെ 'നാണയപ്രശ്നം' വായിക്കുക.

6 ഋണവ്യവസ്ഥ

ചരക്കുവിറ്റ് പണം വാങ്ങി ആ പണം കൊണ്ട് ആവശ്യമുള്ള മറ്റു ചരക്കുകൾ വാങ്ങുക ഇതാണ് വിനിമയത്തിൽ നടക്കുന്നത്. ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റത്തെ എളുപ്പമാക്കിത്തീർക്കുന്ന ഒരു മധ്യവർത്തി എന്ന പങ്കാണ് പണം ഇവിടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, പണമില്ലെങ്കിൽ വിനിമയം ഒരിക്കലും നടക്കുകയില്ലേ? ചരക്കുകളുണ്ട്; വാങ്ങാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ആളുകളുമുണ്ട്; എന്നാൽ വാങ്ങാനാഗ്രഹിക്കുന്ന ആളുടെ കയ്യിൽ തൽക്കാലം പണമില്ല. ഈ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ എന്താണ് ചെയ്യുക?

കടത്തിന്റെ ആവശ്യം

ഒരു മില്ലുടമസ്ഥൻ കുറേ തുണിയുണ്ടാക്കിയെന്നും അതു വിറ്റഴിക്കാൻ ആറുമാസം പിടിക്കുമെന്നും വിചാരിക്കുക. ഉൽപാദനം മുടക്കം കൂടാതെ തുടർന്നുപോകണമെങ്കിൽ അയാൾക്ക് കൽക്കരി, പരുത്തി, മുതലായ സാമഗ്രികൾ ആവശ്യമായി വരും. ഉണ്ടാക്കിയ ചരക്കു വിറ്റഴിച്ച് പണമാക്കിയാൽ മാത്രമല്ലേ അയാൾക്ക് മറ്റു ചരക്കുകൾ വാങ്ങാൻ സാധിക്കൂ? പക്ഷേ, അയാളുടെ പണം മുഴുവനും പെട്ടെന്നുപയോഗിക്കാൻ വയ്യാത്ത മുടക്കുമുതലിൽ മുടങ്ങിക്കിടക്കുകയാണ്. കൽക്കരി വാങ്ങാൻ അയാളുടെ കയ്യിൽ പണമില്ല. പണം കിട്ടാതെ കൽക്കരിയുടമസ്ഥൻ തന്റെ മുതലൊട്ടു കൈവിടുകയുമില്ല.

കൽക്കരി വിൽക്കാൻ തയ്യാറുള്ള ആളുണ്ട്; കൽക്കരി ആവശ്യമുള്ള ആളുമുണ്ട്. എന്നിട്ടു പണമില്ലാത്തതു കൊണ്ടു വിനിമയം നടക്കുന്നില്ല.

ഒരു നിവൃത്തിയുണ്ട്: ആറുമാസം വരെ, അതായത് മില്ലുടമസ്ഥൻ തന്റെ തുണി വിറ്റുപണമാക്കുന്നതുവരെ കൽക്കരിയുടമസ്ഥന് കാത്തിരിക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ കൈമാറ്റം ഇപ്പോൾതന്നെ നടത്താവുന്നതാണ്. പണം പെട്ടെന്നു കൊടുക്കുന്നതിനുപകരം ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ (ആറുമാസത്തിനുള്ളിൽ) അടച്ചുതീർക്കാമെന്ന കടബാധ്യതയിൻമേൽ ഇപ്പോൾ തന്നെ ചരക്കുവിൽപ്പന നടത്താം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ, കൈമാറ്റത്തിനു പണത്തിന്റെ മധ്യവർത്തിത്വം കൂടിയേ കഴിയൂ എന്നില്ല. കടബാധ്യതയംഗീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഭാവിയിൽ, നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ പണമടച്ചുതീർത്തുകൊള്ളാമെന്ന ഒരു വാഗ്ദാനം പണത്തിന്റെ പ്രവർത്തി നിർവ്വഹിക്കുന്നു. പച്ചയായി പറഞ്ഞാൽ, ചരക്കുകൾ കടത്തിനു വിൽക്കുന്നു; പണം പിന്നീട് കൊടുത്താൽ മതി. അതിനാൽ, ഇവിടെ പണം വിനിമയത്തിന്റെ മധ്യവർത്തി എന്ന പങ്കല്ല, അടവിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന പങ്കാണ് നിർവ്വഹിക്കുന്നത്.

ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റത്തെ സുഗമമാക്കുകയും മൂലധനം ചരക്കുകളിൽ മുടങ്ങിക്കിടക്കുന്നതുകൊണ്ടുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഈ കടത്തിന് വ്യാപാര കടം എന്നു പറയുന്നു.

മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനത്തിന്റെയും വ്യാപാരത്തിന്റെയും വളർച്ചയോടൊപ്പം ഋണവ്യവസ്ഥയും വളർന്നിട്ടുണ്ട്. എന്നല്ല, ക്രമത്തിൽ അത് സാമൂഹ്യജീവിതത്തിന്റെ ഒരഭിവാജ്യഘടകമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. പണം മിക്കവാറും അടവിനുള്ള ഉപകരണം മാത്രമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതായത്, രൊക്കം പണത്തിനു വേണ്ടിയല്ല, ഒരു നിശ്ചിത ദിവസത്തിനുള്ളിൽ അടച്ചുതീർത്തുകൊള്ളാമെന്ന വാഗ്ദാനത്തിൻമേലാണ് ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റം നടക്കുന്നത്. കടത്തിനു ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കുന്ന ഉത്തമർണ്ണൻതന്നെ പലപ്പോഴും കടത്തിനു ചരക്കുകൾ വാങ്ങുന്ന ഒരധമർണ്ണൻ കൂടിയായിരിക്കും. ഉത്തമർണ്ണനും അധമർണ്ണനും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ വെളിപ്പെടുത്തുകയാണ് പണം ഇവിടെ ചെയ്യുന്നത്.

എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൾ

കടംവാങ്ങുവാൻ കടം കൊടുക്കുന്നവന് ഒരു നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ നിശ്ചിതമായ സംഖ്യ മടക്കികൊടുക്കുന്നതാണെന്നുള്ള വാഗ്ദാനം എഴുതി ഒപ്പിട്ടുകൊടുക്കുക പതിവാണ്. മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഉദാഹരണത്തിലാണെങ്കിൽ, മില്ലുടമസ്ഥൻ കൽക്കരിയുടമസ്ഥനോട് അയാളധികാരപ്പെടുത്തുന്ന മറ്റാർക്കെങ്കിലുമോ ഒരു നിശ്ചിത തീയതിയ്ക്കുള്ളിൽ പണം കൊടുത്തു തീർക്കാമെന്ന വാഗ്ദാനം എഴുതി ഒപ്പിട്ടു കൊടുക്കുന്നതായിരിക്കും. ഇങ്ങനെ ഒപ്പിട്ടുകൊടുക്കുന്ന രേഖയ്ക്കാണ് എക്ചേഞ്ച് ബിൽ എന്നു പറയുന്നത്. ഒരു നിശ്ചിതതീയതിയ്ക്കുള്ളിൽ അടച്ചു തീർക്കാനുള്ള കടത്തിന്റെ സർട്ടിഫിക്കറ്റാണ് എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ എന്നു പറയാം.

മില്ലുടമസ്ഥൻ 1000 രൂപ വിലയുള്ള കൽക്കരി കടമായി വാങ്ങുക മാത്രമല്ല, 1000 ക. വിലയുള്ള തുണി മറ്റൊരു കച്ചവടക്കാരന് കടം കൊടുക്കുകകൂടി ചെയ്യുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. കച്ചവടക്കാരൻ മില്ലുടമസ്ഥന് ഒരു എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലും മില്ലുടമസ്ഥൻ കൽക്കരിയുടമസ്ഥന് മറ്റൊരു എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലും കൊടുക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ, അതിന് പകരം മറ്റൊന്നു ചെയ്യാം. മില്ലുടമസ്ഥന് കച്ചവടക്കാരനിൽ നിന്നു കിട്ടാനുള്ള സംഖ്യ കൽക്കരിയുടമസ്ഥന് അധികാരപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കാം. അതായത്, താൻ വീട്ടാനുള്ള കടം കച്ചവടക്കാരനിൽ നിന്നും വസൂലാക്കിക്കൊള്ളാൻ കൽക്കരിയുടമസ്ഥനോടാവശ്യപ്പെടാവുന്നതാണ്. നിശ്ചിതസമയത്തിനുള്ളിൽ കച്ചവടക്കാരൻ 1000 രൂപ കൽക്കരിയുടമസ്ഥനു കൊടുത്താൽ രണ്ടുകടങ്ങളും ഒരേസമയത്ത് തീർന്നതായി കണക്കാക്കാം.

ചില സാങ്കേതിക പദങ്ങൾ

കച്ചവടക്കാരൻ നേരിട്ടടയ്ക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നതിനു പകരം നിശ്ചിതസംഖ്യയ്ക്കു മറ്റൊരാളെ ബാദ്ധ്യതപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുകയാണെങ്കിൽ ആ ബില്ലിന് ഡ്രാഫ്റ്റ് എന്നു പറയുന്നു. ഡ്രാഫ്റ്റ് കൊടുക്കുന്ന ആളെ (നമ്മുടെ ഉദാഹരണത്തിൽ മില്ലുടമസ്ഥനെ) ഡ്രായർ (drawer) എന്നും അടച്ചുതീർക്കേണ്ട ആളെ (കച്ചവടക്കാരനെ) ഡ്രായീ (drawee) എന്നും ഡ്രാഫ്റ്റിൽ കാണിച്ച സംഖ്യ വസൂലാക്കുന്ന ആളെ (കൽക്കരിയുടമസ്ഥനെ പേയീ (payee) എന്നും പറയുന്നു.

അപ്പോൾ ഒരു സാധാരണ എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലിന് രണ്ടു പേരുണ്ടായാൽ മതി. ഡ്രാഫ്റ്റിന് ചുരുങ്ങിയത് മൂന്നുപേരെങ്കിലും വേണം.

കൽക്കരിയുടമസ്ഥൻ മില്ലുടമസ്ഥനിൽ നിന്നു കിട്ടിയ ബില്ലിന്റെ ഉറപ്പിൻമേൽ കുറേ യന്ത്രസാമഗ്രികൾ കടമായി വാങ്ങാനാഗ്രഹിക്കുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. എന്നാൽ അയാൾ ആ ബില്ല് യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ ഉടമസ്ഥന് ‘എൻഡോർസ്’ ചെയ്ത് കൊടുക്കും.

എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലിൽ കാണിച്ച കാലാവധിക്കു മുമ്പുതന്നെ ഒരു മുതലാളിക്ക് വല്ല സംഗതിവശാലും പണത്തിന്റെ ആവശ്യം നേരിട്ടുവെങ്കിൽ തന്റെ കയ്യിലുള്ള ബിൽ മറ്റൊരു മുതലാളിക്ക് ‘എൻഡോർസ്’ ചെയ്തുകൊടുത്തു പണം വാങ്ങാം. പണം മുൻകൂർ കൊടുത്ത് എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ സ്വീകരിക്കുന്ന മുതലാളി കാലാവധിക്കുശേഷം തന്റെ പണം വസൂലാക്കിക്കൊള്ളും. ഇങ്ങിനെ എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലിന്റെ ഉടമസ്ഥന് ബില്ലിന്റെ കാലാവധിക്കു മുമ്പുതന്നെ മറ്റൊരാളിൽ നിന്നു പണം വാങ്ങാൻ കഴിയുന്നു. ഈ പ്രവർത്തിക്ക് ‘ഡിസ്കൗണ്ടിംഗ്’ (discounting) എന്നുപറയുന്നു.

പക്ഷേ, ഒരു കാര്യമുണ്ട്; പണം കയ്യിലുള്ള മുതലാളി യാതൊരു പ്രതിഫലവും കൂടാതെ എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ല. ബില്ലിൽ കാണിച്ച മുഴുവൻ സംഖ്യയും അയാൾ കൊടുക്കുകയില്ല. ഒരു നിശ്ചിത സംഖ്യ കിഴിച്ചെടുത്ത് ബാക്കിയേ കൊടുക്കുകയുള്ളൂ. ഇങ്ങനെ പിടിച്ചെടുക്കുന്ന സംഖ്യയ്ക്ക് ‘ഡിസ്കൗണ്ട് പലിശ’ (discounting interest) എന്നു പറയുന്നു.

സമുദായത്തിൽ ഋണവ്യവസ്ഥയ്ക്കുള്ള സ്ഥാനം

മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയിൽ കടമിടപാടിന് അതിപ്രധാനമായ ഒരു പങ്കാണുള്ളത്. മൂലധനത്തിന്റെ പ്രചലനത്തെ സുഗമമാക്കുക, മുതലാളികൾക്കിടയിലുള്ള കൊള്ളക്കൊടുക്കുകളെ എളുപ്പമാക്കിത്തീർക്കുക, രൊക്കപ്പണത്തിന്റെ സഹായമില്ലാതെതന്നെ കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുക, അങ്ങിനെ പ്രചലനത്തിന്റെ ഗതിവേഗം വർദ്ധിപ്പിക്കുക — ഇതെല്ലാം എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൊണ്ടുള്ള നേട്ടങ്ങളാണ്.

മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനം വർദ്ധിക്കുംതോറും ക്രെഡിറ്റിന്റെ പ്രാധാന്യവും വർദ്ധിക്കുന്നതാണ്. പണത്തിന്റെ മധ്യവർത്തിത്വം കൂടാതെതന്നെ പരുത്തിക്കാരന്റെ കയ്യിലുള്ള പരുത്തി നൂൽപ്പുകാരന്റെ കയ്യിലെത്തുന്നു. പണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് ഒരു വാഗ്ദാനപത്രം മാത്രമേയുള്ളൂ. നൂൽപുകാരൻ തന്റെ നൂൽ നെയ്ത്തുകാരനും നെയ്ത്തുകാരൻ തന്റെ തുണി കച്ചവടക്കാരനും കച്ചവടക്കാരൻ അത് മറ്റൊരു കച്ചവടക്കാരനും കൊടുക്കുന്നു. എല്ലാം കടത്തിന്. മുകളിൽ പ്രസ്താവിച്ച പോലെ അനവധി എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളുടെ ആവശ്യമില്ല. ഒരേ ബിൽ ഒന്നിനുശേഷം മറ്റൊന്നായി അനേകം ഇടപാടുകളെ സഹായിക്കുന്നു. പണമില്ലെന്നതുകൊണ്ട് ഉൽപാദനത്തിനു യാതൊരു തടസ്സവുമുണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നല്ല, എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി കൈമാറ്റം കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ നടക്കാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ ഉൽപാദനം വർദ്ധിക്കുകയാണ് ചെയ്യുക.

പലിശയുടെ അടിസ്ഥാനം:

നേരിട്ട് ഉൽപാദനം നടത്തുന്നവർ തമ്മിൽതമ്മിൽ മാത്രമേ കടമിടപാടുകൾ പാടുള്ളൂ എന്നില്ല. ഒരാൾക്കു തന്റെ കയ്യിലുള്ള പണം ഉൽപാദനത്തിലിറക്കാതെ മറ്റൊരാൾക്കു കടംകൊടുക്കാനുപയോഗിക്കാം.

ഒരു പണക്കാരൻ തന്റെ കയ്യിലുള്ള 1000 ക മറ്റൊരാൾക്കു കടം കൊടുക്കുന്നുവെന്നിരിക്കട്ടെ. എന്നാൽ കടം വാങ്ങുന്ന ആൾക്ക് ആ ആയിരം ഉറുപ്പിക മൂലധനമെന്ന നിലയ്ക്ക് ഉപയോഗിക്കാനും അങ്ങിനെ അതിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ലാഭം സമ്പാദിക്കാനും സാധിക്കും.

പണത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥൻ തന്റെ 1000 ക. സ്വന്തം ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ചെലവിടുകയോ അല്ലെങ്കിൽ പെട്ടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുകയോ ആണ് ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ അതു മൂലധനമാകയില്ല. അപ്പോൾ കടംവാങ്ങുന്ന ആൾക്ക് മുതലാളി എന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിയുന്നതുതന്നെ പണമുടമസ്ഥനിൽ നിന്നു കടം കിട്ടുന്നതുകൊണ്ടാണ്. അതിനാൽ മൂലധനമെന്ന നിലയ്ക്ക് ആദ്യമായി പണമിറക്കുന്നത് പണമുടമസ്ഥനായ ഒന്നാമത്തെ മുതലാളിയാണ്.

ഒന്നാമത്തെ മുതലാളി ഇറക്കിയ പണം മൂലധനമെന്ന നിലയ്ക്ക് മടങ്ങിവരണമെങ്കിൽ കടംകൊടുത്ത സംഖ്യമാത്രം മടങ്ങിവന്നാൽ പോരാ. അതു ലാഭത്തോടുകൂടി മടങ്ങിവരണം. വെറുതെ, യാതൊരു പ്രതിഫലവും കൂടാതെ കടം കൊടുക്കാൻ ആരും ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ലല്ലോ. ഉൽപ്പാദനത്തിലേർപ്പെടുന്ന മുതലാളി തന്റെ ലാഭത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം പണമുടമസ്ഥനു കൊടുക്കാൻ തയ്യാറാവേണ്ടിവരും. പണമുടമസ്ഥനായ മുതലാളിയ്ക്കു കിട്ടുന്ന ലാഭത്തിനാണ് പലിശ എന്നു പറയുന്നത്.

അപ്പോൾ ഒരേ മൂലധനത്തിന്റെ രണ്ട് വ്യത്യസ്ത രൂപങ്ങളിൽ നിന്നാണ് പലിശയും ലാഭവുമുണ്ടാക്കുന്നത്. പലിശയെന്നത് മൂലധനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശത്തിനുള്ള പ്രതിഫലമാണ്. ലാഭമാകട്ടെ മൂലധനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിന് — മൂലധനമുപയോഗിക്കുന്നവന് കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലനമാണ്. മുതലാളികളെ പണമുതലാളികളെന്നും വ്യവസായ മുതലാളികളെന്നും രണ്ടാക്കി തരംതിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ പണമുതലാളിയ്ക്കു കിട്ടുന്നത് പലിശയും വ്യവസായ മുതലാളിയ്ക്കു കിട്ടുന്നത് ലാഭവുമായിരിക്കും. ഇങ്ങനെ വ്യവസായത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ആദായം വ്യത്യസ്ത സ്വഭാവങ്ങളോടുകൂടിയ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളായിത്തീരുന്നു — ലാഭവും പലിശയും.

അധമർണ്ണൻ എന്താവശ്യത്തിനാണ് കടം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോകുന്നതെന്ന് പണമുതലാളി നോക്കുന്നില്ല. വ്യവസായത്തിലിറക്കാനായാലും ശരി, അല്ലെങ്കിലും ശരി, പണമുതലാളിക്ക് തന്റെ പണത്തിനു പലിശ കിട്ടണം.

ഒരു മുതലാളി തന്റെ സ്വന്തം പണം നേരിട്ട് വ്യവസായത്തിലിറക്കി പ്രവർത്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ അയാൾക്ക് മൂലധനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനെന്നും മൂലധനമുപയോഗിക്കുന്നവനെന്നും രണ്ടു പങ്കുണ്ടായിരിക്കും. പണം സ്വന്തമാണെങ്കിൽ പണമുടമസ്ഥനെന്ന നിലയ്ക്കു കിട്ടുന്ന പലിശയും മൂലധനമുപയോഗിക്കുന്നവനെന്ന നിലയ്ക്കു കിട്ടുന്ന ലാഭവും രണ്ടും അയാൾക്കുതന്നെ എടുക്കാവുന്നതാണ്.

പലിശയും സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളും:

ഒരു വ്യക്തിക്ക് തന്റെ കയ്യിലുള്ള പണം മറ്റുള്ളവർക്ക് കടംകൊടുത്ത് പലിശ വാങ്ങിയനുഭവിക്കാനോ അല്ലെങ്കിൽ നേരിട്ടു വ്യവസായത്തിലേർപ്പെട്ട് ലാഭമുണ്ടാക്കാനോ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ട്. പക്ഷേ, പണമാണ് ലാഭത്തിന്റെയോ പലിശയുടെയോ അടിസ്ഥാനമെന്നു കരുതുന്നത് ശരിയായിരിക്കില്ല. സമുദായത്തിലെ മുഴുവൻ പണവും മൂലധനമാക്കി മാറ്റാമെന്നോ അല്ലെങ്കിൽ ഉൽപാദനം നടത്താതെ പലിശമാത്രം ഉണ്ടാക്കാമെന്നോ വിചാരിക്കുന്നത് തെറ്റാണ്. ധാരാളത്തിലധികം മുതലാളികൾ കടമിടപാട് നടത്തുന്ന പണമുതലാളികളായി തീരുകയും വ്യവസായത്തിൽ മൂലധനമിറക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം വളരെയധികം കുറയുകയും ചെയ്താൽ, പണത്തിന്റെ സപ്ലൈ ഡിമാൻറിനെക്കാളധികമായാൽ, അതിന്റെ വിലയിടിയാൻ തുടങ്ങും. എന്നുവച്ചാൽ പലിശയുടെ നിരക്ക് കുറയാൻ തുടങ്ങും. ഫലമോ? പണമുതലാളികളിൽ പലർക്കും പലിശകൊണ്ടു മാത്രം ജീവിക്കാൻ വയ്യാതാവുകയും അങ്ങിനെ ഒടുവിൽ അവർ തങ്ങളുടെ പണം വല്ല വ്യവസായത്തിലുമിറക്കാൻ നിർബദ്ധിതരാവുകയും ചെയ്യും.

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽ നിന്ന്, മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനബന്ധങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ലാഭമെന്നപോലെതന്നെ പലിശയും ഉണ്ടാകുന്നത് എന്നു മനസ്സിലാക്കാം. പലിശയുണ്ടാകുന്നത് പണമൂലധനത്തിന്റെ സഹജമായ ശക്തികൊണ്ടാണെന്നു വിചാരിയ്ക്കുന്നത്, പണം തന്നെത്താൻ വർദ്ധിക്കുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നത്, പലിശയുടെ അടിസ്ഥാനമായ സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളെ വിസ്മരിക്കലാണ്. പലിശയുടെ പിന്നിൽ പണമുതലാളിയും വ്യവസായ മുതലാളിയും തമ്മിലും വ്യവസായമുതലാളിയും തൊഴിലാളിയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധങ്ങളെ കാണണം. എന്നാൽ മാത്രമേ തൊഴിലാളികളുടെ അധ്വാനഫലമായുണ്ടാകുന്ന ആദായവും പണമുതലാളിയ്ക്കു കിട്ടുന്ന പലിശയും തമ്മിലുള്ള ബന്ധം വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ.

7 ബാങ്കും പണമിടപാടും

കടമിടപാടുകൾ വ്യക്തികൾക്കു തമ്മിൽ നേരിട്ടുനടത്തുന്നതിനുപകരം അതിനായുള്ള ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥാപനം വഴിക്കു നടത്താവുന്നതാണ്. ഈ സ്ഥാപനമാണ് ബാങ്ക്.

പണം കൈവശമുള്ള മുതലാളിക്ക് അത് കടമായി വാങ്ങാൻ തയ്യാറുള്ള മറ്റൊരാളെ തേടിപ്പിടിക്കുക എന്നത് അത്ര എളുപ്പമുള്ള കാര്യമല്ല. അയാളതു ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നു. പണമാവശ്യമുള്ളവർ അതു ബാങ്കിൽ നിന്നു വാങ്ങുന്നു. ഒരു മുതലാളിയുടെ മാത്രമല്ല, അനേകം മുതലാളിമാരുടെ, ഉപയോഗിക്കാതെ കിടക്കുന്ന പണം ബാങ്കു വാങ്ങിവെയ്ക്കുകയും അതുകൊണ്ട് ആവശ്യമുള്ളവരുമായി ഇടപാടു നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ പണമാവശ്യമുള്ള വ്യവസായമുതലാളികളുടെയും പണം കടംകൊടുക്കുന്ന പണമുതലാളികളുടെയും നടുക്ക് ഒരു മധ്യവർത്തിയായിട്ടാണ് ബാങ്ക് നിലക്കൊള്ളുന്നത്.

ബാങ്കിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന പണം മൂലധനമാക്കി ഉപയോഗിക്കാനും അങ്ങനെ ഉൽപാദനത്തെ വിപുലമാക്കുവാനും വ്യവസായ മുതലാളിക്കു സാധിക്കുന്നു. കടമൂലധനത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയാണിത്: മൂലധനത്തെ വ്യവസായത്തിലിറക്കുന്നത് ആ മൂലധനത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനല്ല, മറ്റൊരാളാണ്. കടമൂലധനത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി വ്യവസായമുതലാളി കൂടുതൽ തൊഴിലാളികളെക്കൊണ്ടു പ്രവൃത്തിയെടുപ്പിക്കുകയും അങ്ങനെ കൂടുതൽ ലാഭമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കടമൂലധനം ഉപയോഗിക്കാനുള്ള സമ്മതത്തിനു പ്രതിഫലമായി ആദായത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ബാങ്കിനു കൊടുക്കുവാൻ വ്യവസായ മുതലാളി തയ്യാറാവേണ്ടിവരും. വ്യവസായ മുതലാളി കടംവാങ്ങിയ സംഖ്യ 1000 രൂപയാണെന്നും ഒരു കൊല്ലത്തിനുശേഷം 1080 രൂപ ബാങ്കിലേയ്ക്കു തിരിച്ചടയ്ക്കുന്നുവെന്നും വിചാരിക്കുക. എന്നാൽ, വ്യവസായ മുതലാളി താൻ വാങ്ങിയ കടത്തിന് 8 ശതമാനം പലിശ കൊടുക്കുന്നുണ്ടെന്നു പറയാം. ഈ എട്ട് ശതമാനത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം — ഉദാഹരണത്തിന് 5 ശതമാനം — ബാങ്കിൽ പണം നിക്ഷേപിച്ച പണമുടമസ്ഥന് കൊടുക്കുന്നതായിരിക്കും. ബാക്കിയുള്ള 3 ശതമാനം ബാങ്കിന്റെ ലാഭമാണ്. നമ്മളിപ്പോൾ പറഞ്ഞ ഉദാഹരണത്തിൽ ബാങ്കും വ്യവസായ മുതലാളിയും തമ്മിലുണ്ടായ 1000 രൂപയുടെ ഇടപാടിൽ ബാങ്കിന് കിട്ടുന്ന ലാഭം 80 രൂപയായിരിക്കും.

ബാങ്കിൽ നിന്നും കടംകൊടുത്ത 1000 രൂപ മൂലധനമാക്കി മാറ്റപ്പെടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ഈ അർത്ഥത്തിൽ മൂലധനംകൊണ്ട് ഇടപാടുകൾ നടത്തുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാണ് ബാങ്ക് എന്നു പറയാം.

ബാങ്കിന്റെ മൂലധനം:

ഒരു ബാങ്കിൽ അതിന്റെ ഉടമസ്ഥൻമാർ നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുള്ള പണത്തിന് ബാങ്കിന്റെ അടിസ്ഥാനമൂലധനമെന്നു പറയുന്നു. അനേകം മുതലാളികൾ കൂട്ടായിട്ടാണ് ബാങ്ക് നടത്തുന്നതെങ്കിൽ അവരിറക്കിയ മൂലധനത്തിന് ബാങ്ക് സ്റ്റോക്ക് എന്നു പറയും.

ബാങ്കിന്റെ ഉടമസ്ഥൻമാർ, അല്ലെങ്കിൽ സ്റ്റോക്ക് ഹോൾഡർമാർ, തങ്ങൾക്കു കൊല്ലം തോറുമുണ്ടാകുന്ന ആദായത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ബാങ്കിനെ കൂടുതൽ വലുതാക്കാനും പരിഷ്ക്കരിക്കാനും വേണ്ടി നീക്കിവയ്ക്കും. ഇങ്ങനെ നീക്കിവയ്ക്കുന്ന സംഖ്യയ്ക്ക് റിസർവ്വ് മൂലധനം എന്നു പറയുന്നു.

ബാങ്കിനു പ്രധാനമായി രണ്ടുതരത്തിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളുണ്ട്: പല വ്യക്തികളിൽ നിന്നും പണം വാങ്ങി സൂക്ഷിക്കുന്നതിന് നിഷ്ക്രിയ പ്രവർത്തനമെന്നും (Passive bank Operations) ആ പണം ആവശ്യക്കാർക്കു വിതരണം ചെയ്യുന്നതിന് സക്രിയ പ്രവർത്തനം (Active Operations) എന്നും പറയാവുന്നതാണ്.

നിഷ്ക്രിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ:

ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിയ്ക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പലവഴിയായും പണം വന്നുചേരുന്നു. 1. വ്യവസായികളും വ്യാപാരികളും തങ്ങളുടെ റിസർവ്വഫണ്ടുകൾ സൂക്ഷിയ്ക്കുന്നത് ബാങ്കിലാണ്. അത്യാവശ്യകാര്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടിവരുന്നതു കഴിച്ച് ബാക്കിയുള്ള പണമെല്ലാം പലിശയ്ക്കു കടം കൊടുക്കാനായി ഉപയോഗിക്കാം. 2. കടമിടപാടുനടത്തി പലിശ സമ്പാദിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന പണമുതലാളികൾ തങ്ങളുടെ പണമെല്ലാം ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നു. ബാങ്കുവഴിയായിട്ടാണ് അവർ ഇടപാടുകൾ നടത്തുന്നത്. 3. വ്യവസായത്തിന്റെയും ഋണവ്യവസ്ഥയുടെയും വളർച്ചയോടൊപ്പം എല്ലാ വർഗ്ഗങ്ങളിലുംപെട്ട ആളുകൾ തങ്ങളുടെ സമ്പാദ്യങ്ങളും പെട്ടെന്നാവശ്യമില്ലാത്ത പണവും എല്ലാം പലിശ കിട്ടണമെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടെ ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്ക് പണമൂലധനമായി പ്രവർത്തിക്കാൻ കഴിവില്ലാത്ത ചെറിയ ചെറിയ തുകകൾ ഇപ്രകാരം ഒന്നിച്ചുകൂടുമ്പോൾ ഒരു വലിയ ശക്തിയായിത്തീരുന്നു. 4. പണക്കാർ തങ്ങൾക്കു കുറേശ്ശെക്കുറേശ്ശെയായി ഉപയോഗിച്ചു തീർക്കാനുള്ള എല്ലാ വരവിനങ്ങളും ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നു.

ഡിപ്പോസിറ്റും ചെക്കും:

തനിക്കിഷ്ടമുള്ളപ്പോൾ മടക്കിക്കിട്ടണമെന്ന കരാറിൻമേൽ ഒരാൾ ബാങ്കിൽ പണം സൂക്ഷിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അതിന് അസ്ഥിരം സൂക്ഷിപ്പ് എന്നും ഒരു നിശ്ചിതാവധിക്കു മുമ്പിൽ മടക്കിവാങ്ങുകയില്ലെന്ന കരാറിൻമേൽ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന് സ്ഥിരം സൂക്ഷിപ്പ് എന്നും പറയുന്നു. സൂക്ഷിപ്പു പണം എടുത്തുപയോഗിച്ച് ലാഭമുണ്ടാക്കാൻ സൗകര്യപ്പെടുന്നതുകൊണ്ട് ബാങ്കുകൾ ഡിപ്പോസിറ്റർമാർക്ക് പലിശ കൊടുക്കും. അസ്ഥിരം ഡിപ്പോസിറ്റിൽനിന്നാണ് സ്ഥിരം ഡിപ്പോസിറ്റിനേക്കാൾ കൂടുതൽ പലിശ കിട്ടുക എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ഡിപ്പോസിറ്റർക്ക് ബാങ്കിൽ നിന്ന് ഒരു ചെക്ക് പുസ്തകം കിട്ടും. ആവശ്യമുള്ള സംഖ്യ ചെക്കിലെഴുതി ഒപ്പിട്ടുകൊടുത്താൽ അയാൾക്കോ അയാൾ അധികാരപ്പെടുത്തുന്ന മറ്റാർക്കുമെങ്കിലും ബാങ്കിൽ നിന്നും കിട്ടുന്നതാണ്. ഒരാളിൽ നിന്നു കിട്ടിയ ചെക്കു മറ്റൊരാൾക്കും അയാൾ അത് മൂന്നാമതൊരുവനും മൂന്നാമൻ അത് നാലാമതൊരുവനും — ഇങ്ങനെ എത്രവേണമെങ്കിലും ‘ട്രാൻസ്ഫർ’ ചെയ്തുകൊടുക്കാവുന്നതാണ്. ഇപ്രകാരം ചെക്കിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി പണം നേരിട്ടുപയോഗിക്കാതെതന്നെ, ഇടപാടുകൾ നടത്താൻ കഴിയുന്നു. വ്യവസായം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം കറൻസി വളരെ കുറച്ചുമാത്രമേ ഉപയോഗിക്കപ്പെടാറുള്ളു. ചെറിയ ചെറിയ അടവുകളൊഴിച്ച മറ്റെല്ലാ പ്രധാനപ്പെട്ട അടവുകളും സാധാരണമായി, പണത്തിന്റെ സഹായമില്ലാതെ, ചെക്കുകൾ മുതലായവ വഴിക്കാണ് നടക്കുന്നത്.

ബാങ്കിന്റെ സക്രിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ:

ബാങ്കു കൊടുക്കുന്ന കടങ്ങൾ പലതരത്തിലുണ്ട്. മുഖ്യമായ സേവനങ്ങളിലൊന്ന് എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൾ ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്തുകൊടുക്കലാണ്. ബിൽ കൈവശമുള്ള മുതലാളിക്ക്, വേണമെങ്കിൽ, ആ ബില്ലിന്റെ ഉറപ്പിൻമേൽ ഡിസ്കൗണ്ടിംഗ് പലിശ കഴിച്ച ബാക്കിയുള്ള സംഖ്യ ബാങ്കിൽ നിന്നു മുൻകൂട്ടി വാങ്ങാം. ബില്ലിന്റെ കാലാവധിക്കുശേഷം അതിൽ കാണിച്ച സംഖ്യ വസൂലാക്കിയെടുക്കാൻ ബാങ്കിനധികാരമുണ്ടായിരിക്കും.

പണയത്തിൻമേൽ കടംകൊടുക്കൽ ബാങ്കിന്റെ മറ്റൊരു സക്രിയ പ്രവർത്തനമാണ്. സ്വർണപണ്ടങ്ങളുടെ ഉറപ്പിന്മേൽ മാത്രമല്ല, ഗവൺമെന്റ കടലാസുകൾ, സ്റ്റോക്കുകൾ, ലേഡിംഗ് ബില്ലുകൾ (Lading bills) ഡോക്യവാറണ്ടുകൾ മുതലായ രേഖകളുടെ ഉറപ്പിൻമേലും പണം അഡ്വാൻസ് ചെയ്യുക സാധാരണമാണ്.

കടംകൊടുക്കുന്നതു കുറഞ്ഞകാലത്തേയ്ക്കോ അധികകാലത്തേയ്ക്കോ ആവാം. സ്റ്റോക്ക് എക്സ്ചേഞ്ചിലെ ഇടപാടുകൾ, ബില്ലുകൾ ഡിസ്കൗണ്ടുചെയ്യൽ മുതലായവ ചുരുങ്ങിയകാലത്തേയ്ക്കുള്ള ഇടപാടുകളാണ്. കച്ചവടത്തിന്റെയും വ്യവസായങ്ങളുടെയും പൊതു ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കടങ്ങളും ഓവർഡ്രാഫ്റ്റുകളും കൊടുക്കുന്നതു ചിലപ്പോൾ നീണ്ട കാലത്തേയ്ക്കായിരിക്കും. ബാങ്കിലുള്ള സൂക്ഷിപ്പുപണത്തെക്കാൾ കൂടുതൽ വാങ്ങാനുള്ള അവകാശത്തിനാണ് ‘ഓവർ ഡ്രാഫ്റ്റ്’ എന്നു പറയുന്നത്.

ഋണവ്യവസ്ഥയും ചൂതാട്ടവും:

വ്യവസായത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയോടൊപ്പം പണം കൊണ്ടുള്ള ചൂതാട്ടങ്ങളും കൃത്രിമമായ ഇടപാടുകളും വർദ്ധിച്ചുവന്നിട്ടുണ്ട്. വിറ്റഴിയാത്ത ചരക്കുകളുടെ ഉറപ്പിന്മേൽ അഡ്വാൻസ് കിട്ടുമെങ്കിൽ അതു വാങ്ങി ഉൽപാദനം വീണ്ടും വർദ്ധിപ്പിക്കാനാണ് മുതലാളി പരിശ്രമിക്കുക. വീണ്ടും വീണ്ടും അഡ്വാൻസ് വാങ്ങുക, ചരക്കുനിർമ്മാണം മേൽക്കുമേൽ വർദ്ധിപ്പിക്കുക, അഡ്വാൻസ് കിട്ടാൻ വേണ്ടി മാത്രമായിട്ടാണെങ്കിലും വിറ്റഴിയാത്ത ചരക്കുകൾ വിദേശമാർക്കറ്റുകളിലേക്കയച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക — ഇങ്ങിനെ ഋണവ്യവസ്ഥ ‘അമിതോൽപാദന’ത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. ‘അമിതോൽപ്പാദന’മാകട്ടെ സാമ്പത്തിക കുഴപ്പത്തിൽ ചെന്നവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

മറ്റൊന്നു കൂടിയുണ്ട്: ചൂതാട്ടവിദഗ്ധൻമാരും ആളെപ്പറ്റിക്കുന്നവരുമായ ചില മുതലാളികൾ ചിലപ്പോൾ മോശമായിക്കഴിഞ്ഞ വ്യവസായത്തെ നന്നാക്കുവാനോ മറ്റുള്ളവരുടെ മൂലധനം കൈക്കലാക്കുവാനോ വേണ്ടി കൃത്രിമമായ ബില്ലുകൾ ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്യാറുണ്ട്. സാമ്പത്തിക കുഴപ്പം വരുമ്പോൾ ഇത്തരം വഞ്ചനകളെല്ലാം പെട്ടെന്നു പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നതു കാണാം.

ബാങ്കിന്റെ പലിശനിരക്ക്:

പലിശയുടെ തോത് പണത്തിനുള്ള ആവശ്യക്കാരെ അനുസരിച്ചിരിക്കും. വ്യവസായ മുതലാളികളും പണമുതലാളികളും തമ്മിലുള്ള മത്സരമാണ് പലിശനിരക്കു നിർണ്ണയിക്കുന്നത് എന്നു പറഞ്ഞാൽ തെറ്റില്ല.

അഭിവൃദ്ധി, അമിതോൽപ്പാദനം, കുഴപ്പം, മാന്ദ്യം, വീണ്ടും അഭിവൃദ്ധി ഇങ്ങനെ വിവിധഘട്ടങ്ങളിലൂടെയാണല്ലോ ഉൽപാദനക്രമം തിരിയാറുള്ളത്. സാധാരണമായി, വ്യവസായാഭിവൃദ്ധിയുള്ള കാലങ്ങളിൽ — അതായത്, ചരക്കുകൾ എളുപ്പത്തിൽ വിറ്റഴിക്കുകയും ധാരാളം ലാഭം കിട്ടുകയും ചെയ്യുന്ന കാലങ്ങളിൽ പലിശനിരക്കു കുറഞ്ഞും സാമ്പത്തിക കുഴപ്പമോ വ്യവസായമാന്ദ്യമോ നേരിടുന്ന കാലങ്ങളിൽ പലിശനിരക്കു കൂടിയും ഇരിക്കുന്നതു കാണാം.

ഏറ്റവും കവിഞ്ഞ പലിശത്തോതു സാധാരണമായി കുഴപ്പക്കാലങ്ങളിലാണുണ്ടാവുക. കാരണം, കുഴപ്പക്കാലങ്ങളിൽ എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ ഡിസ്കൗണ്ട് ചെയ്തു കിട്ടുവാനും ചരക്കു മുതലായ സെക്യൂരിറ്റികളുടെ ഉറപ്പിൻമേൽ കടംലഭിക്കുവാനും ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാവും. ഇതു വാസ്തവത്തിൽ മൂലധനത്തെ — അല്ലെങ്കിൽ മൂലധനത്തിന്റെ പ്രതിരൂപമായ ചരക്കിനെ — പണമാക്കി മാറ്റാനുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. ചരക്കുകൾ ചിലവാകാതെ കെട്ടിക്കിടക്കുകയായതുകൊണ്ട് നിലവിലുള്ള ഇടപാടുകൾ തീർക്കാൻ (കൊടുത്തുതീർക്കാനുള്ള പണം കൊടുത്തുതീർക്കാൻ) ഏതുവിധത്തിലെങ്കിലും പണം കടംവാങ്ങേണ്ടതാവശ്യമായിവരുന്നു. ഈ സ്ഥിതിയിൽ ഉയർന്ന പലിശനിരക്ക് സ്വാഭാവികം മാത്രമായിരിക്കും.

പൊതുവിൽ പറയുമ്പോൾ, പണം കൂടുതലും ആവശ്യക്കാർ കുറവുമാണെങ്കിൽ പലിശനിരക്ക് താണും പണത്തിനുള്ള ആവശ്യക്കാർ കൂടുതലാണെങ്കിൽ പലിശനിരക്ക് കൂടിയുമിരിക്കും.

ഡിപ്പോസിറ്റും ഇടപാടുകളും:

ഒരേ തുക തന്നെ അനേകം ഇടപാടുകൾക്കും അനേകം ഡിപ്പോസിറ്റുകൾക്കും ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എ എന്ന ആൾ തന്റെ നൂററുറുപ്പിക ബാങ്കിൽ ഡിപ്പോസിറ്റ് ചെയ്യുന്നുവെന്നു വിചാരിക്കുക. ബി ആ നൂറു റുപ്പിക ബാങ്കിൽ നിന്ന് വാങ്ങുകയും ഏതോ ഇടപാടുസംബന്ധിച്ച് സി യ്ക്ക് കൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സി അതു വീണ്ടും ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നു. ബാങ്ക് അതേ നൂറു റുപ്പിക വീണ്ടും ഡിക്കു കൊടുക്കുന്നു. ഡി അത് ഇയ്ക്ക് കൊടുക്കുകയും ഇ അത് വീണ്ടും ബാങ്കിൽതന്നെ നിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഈ ഉദാഹരണത്തിന് ഒരേ തുക എ യുടേയും സി യുടേയും ഇ യുടെയും ഡിപ്പോസിറ്റുകളായിത്തീരുന്നു. ഇടപാടുകളും ഡിപ്പോസിറ്റുകളും ഇങ്ങനെ എത്ര വേണമെങ്കിലും വർദ്ധിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. ഡിപ്പോസിറ്റുകൾ വാസ്തവത്തിൽ പണത്തിന്റെ രൂപത്തിലല്ല ബാങ്കിലെ അക്കൗണ്ടു പുസ്തകങ്ങളിൽ മാത്രമാണ് കിടക്കുന്നത്. ചില ബാങ്കുകൾ ഇങ്ങനെ കയ്യിലുള്ള പണത്തിന്റെ എത്രയോ ഇരട്ടികൊണ്ട് ഇടപാടു നടത്തുകയും ലാഭമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യാറുണ്ട്. പക്ഷേ, ചിലപ്പോളിതു ബാങ്കിന്റെ പൊളിച്ചിലിനുതന്നെയും ഇടവരുത്തിയെന്നു വരും. ഏതാനും ഡിപ്പോസിറ്റർമാർ ഒരേസമയത്തു തങ്ങളുടെ പണം മടക്കിച്ചോദിച്ചാൽ പൊളിയുകയല്ലാതെ മറ്റെന്താണ് ചെയ്യുക?

ബാലൻസ് ഷീറ്റ്:

തങ്ങളുടെ കക്ഷികളുടെ വിശ്വാസത്തെ നിലനിർത്താൻ വേണ്ടി ബാങ്കുകൾ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്ക് — മിക്ക പ്രധാന ബാങ്കുകളും ആഴ്ചയിലൊരിക്കൽ — തങ്ങളുടെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി വ്യക്തമാക്കുന്ന, വരവ് ചെലവുകൾ പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുക പതിവാണ്. ഇത് ബാങ്കിന്റെ ബാലൻസ്ഷീറ്റ് എന്നു പറയുന്നു. വരവിനത്തിൽ ബാങ്ക് മറ്റുള്ളവരിൽ നിന്നു പിരിഞ്ഞുകിട്ടാനുള്ള സംഖ്യകളുടെ വിവരങ്ങളും രൊക്കമുള്ള പണവും മറ്റു ബാങ്കുകളിൽ നിക്ഷേപിച്ച സംഖ്യയും ഉൾപ്പെടും. ചെലവിനത്തിൽ ഷെയർ ഹോൾഡർമാർക്കും ഡിപ്പോസിറ്റർമാർക്കും മറ്റും കൊടുത്തു വീട്ടാനുള്ള സംഖ്യകളുടെ വിവരങ്ങളാണുണ്ടായിരിക്കുക.

ക്ലിയറൻസ് ഹൗസ്:

ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ പണത്തിന്റെ കൊള്ളക്കൊടുക്കകളുടെ സ്ഥാനത്ത് ചെക്കുകൾ ധാരാളമായി ഉപയോഗിക്കപ്പെടുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഈ ചെക്കുകളെ വീണ്ടും പണമാക്കി മാറ്റണമെങ്കിൽ അവയെ വിതരണം ചെയ്ത ബാങ്കിനെത്തന്നെ ആശ്രയിച്ചേ കഴിയു എന്നില്ല. ചെക്കുകൾ സ്വീകരിക്കുന്നവർ അവയെ ‘ഇഷ്യൂ’ ചെയ്ത ബാങ്കുകൾ വഴിയ്ക്കല്ല, തങ്ങളുടെ സ്വന്തം ഇടപാടുകളുള്ള ബാങ്കുകൾ വഴിയാണ് കൊള്ളക്കൊടുക്കകൾ നടത്താനിഷ്ടപ്പെടുക. അങ്ങനെ എ എന്ന ബാങ്ക് വിതരണം ചെയ്ത ചെക്കുകൾ ബി എന്ന ബാങ്കിലും ബി എന്ന ബാങ്ക് വിതരണം ചെയ്ത ചെക്കുകൾ സി എന്ന ബാങ്കിലും എത്തിച്ചേരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ചെക്കുകൾ ബില്ലുകൾ മുതലായവയുടെ കാര്യത്തിൽ ഓരോ ബാങ്കിനും മറ്റുബാങ്കുകളുമായി പരസ്പരം കടബാധ്യതകളുണ്ടായിരിക്കും. ഓരോ ബാങ്കും മറ്റുള്ള എല്ലാ ബാങ്കുകളുമായി ഇടപാടുകൾ ശരിപ്പെടുത്തണമെന്നു വരുന്നത് ബുദ്ധിമുട്ട് പിടിച്ച പണിയാണ്. അതിനാൽ, എല്ലാ ബാങ്കുകൾക്കും ഒരേ സ്ഥലത്തുവച്ച് തന്താങ്ങളുടെ ഇടപാടുകളെല്ലാം ശരിപ്പെടുത്താൻ സൗകര്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാവശ്യമാണ്. ഈ സ്ഥാപനത്തെയാണ് ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസ് എന്നുപറയുന്നത്. ഓരോ ബാങ്കും ചെക്കുകളോ ബില്ലുകളോ വഴിയ്ക്ക് മറ്റുബാങ്കുകൾക്ക് കൊടുക്കാനുള്ള സംഖ്യകളുടെയും മറ്റു ബാങ്കുകളിൽ നിന്ന് കിട്ടാനുള്ള സംഖ്യകളുടെയും ഒരു പട്ടിക തയ്യാറാക്കി ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസിലേയ്ക്കയക്കുന്നു. ഓരോ ബാങ്കിലും ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസിൽ സ്വന്തമായ കണക്കുകളുണ്ടായിരിക്കും. മറ്റു ബാങ്കുകളിൽ നിന്നു കിട്ടാനുള്ള സംഖ്യ ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസിലുള്ള ഈ അക്കൗണ്ടിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കുകയും മറ്റു ബാങ്കുകൾക്ക് കൊടുക്കാനുള്ള സംഖ്യ അതിൽ നിന്ന് തട്ടിക്കിഴിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇടപാടുകൾ നടത്തുന്നതിലുള്ള നിരവധി ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ പരിഹരിയ്ക്കാനും ലോഹനാണയങ്ങളുടെയോ കറൻസി നോട്ടുകളുടെയോ സഹായം കൂടാതെതന്നെ കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കാനും ഈ ഏർപ്പാടുകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നു.

ഇന്ത്യയിൽ ക്ലിയറിംഗ് ഹൗസിന്റെ പ്രവർത്തി മദ്രാസ്, കൽക്കത്ത, ബോംബെ എന്നീ പ്രധാന നഗരങ്ങളിൽ റിസർവ് ബാങ്കും റിസർവ്വ ബാങ്കിന്റെ ശാഖകളില്ലാത്ത സ്ഥലങ്ങളിൽ ഇമ്പീരിയൽ ബാങ്കുമാണ് നിർവ്വഹിയ്ക്കുന്നത്.

8 ബാങ്കിന്റെ ചരിത്രം

കടംവാങ്ങലും കൊടുക്കലും പ്രാചീനകാലം മുതൽക്കേ തുടർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഇന്ത്യയിൽ ചന്ദ്രഗുപ്തമൗര്യന്റെ കാലത്ത് (ക്രി.മു. 821 മുതൽ 298 വരെ) കടമിടപാടുകളും സ്വത്തു നിക്ഷേപിക്കലും പണയമിടപാടുകളും മറ്റും നടപ്പുണ്ടായിരുന്നുവെന്ന് കൗടില്യന്റെ അർത്ഥശാസ്ത്രം വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്. അക്കാലത്ത് നടപ്പുണ്ടായിരുന്ന പലിശനിരക്ക് താഴെക്കൊടുത്ത പ്രകാരമായിരുന്നുവത്രേ: ‘നൂറു പണത്തിനു ധർമ്മ്യമായ മാസവൃദ്ധി (മാസപ്പലിശ) ഒന്നേകാൽ പണം വീതം; വ്യാവഹാരിക വൃദ്ധി (കച്ചവടപ്പലിശ) അഞ്ചു പണം വീതം; കാന്താരഗന്മാരുടെ (കാന്താരമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ കച്ചവടം നടത്തുന്ന വണിക്കുകളുടെ) പലിശ പത്തു പണം വീതം; സമുദ്രന്മാരുടെ (കടൽക്കച്ചവടക്കാരുടെ) പലിശ ഇരുപത് പണം വീതം. ഇതിൽ നിന്നു കവിഞ്ഞു പലിശ വാങ്ങിയാൽ കർത്താവിനും കാരയിതാവിനും പൂർവ്വസാഹസം ദണ്ഡം’ (കൗടില്യന്റെ അർത്ഥശാസ്ത്രം: കെ. വാസുദേവൻ മൂസതിന്റെ മലയാള തർജ്ജമ, പേജ്: 800-801).

“ധാന്യവൃദ്ധി (നെൽപ്പലിശ) സസ്യങ്ങളുടെ നിഷ്പത്തികാലത്തിങ്കൽ ഉപാർദ്ധ (ഒന്നര)യാകുന്നു.” (പേജ് 801), നെല്ലിനു പലിശ കൂട്ടേണ്ടത് സസ്യനിഷ്പത്തിക്കാലത്തോളമാണ്. വാങ്ങിയത് എന്നായാലും അതിനു സസ്യനിഷ്പത്തിക്കാലംവരേയ്ക്കും പകുതി പലിശ കൂട്ടും. “ഋണം വാങ്ങിയവർ മരിച്ചുപോയാൽ കസീദം (പലിശയോടുകൂടിയ ഋണം) അവന്റെ പുത്രൻമാരോ നികഥഹരൻമാരായ (മുതലിനെ പിന്തുടരുന്ന) ദായാദന്മാരോ) സഹഗ്രാഹികളോ കടം വാങ്ങുന്നതിൽ കൂട്ടുകൂടിയവർ ജാമ്യക്കാരോ കൊടുത്തുതീർക്കണം” (പേജ് 808). കൊടുത്തുതീർക്കാത്ത പക്ഷം സാക്ഷിവാക്യാദികളെ പ്രമാണമാക്കി ധർമ്മസ്ഥൻമാർ കൊടുപ്പിക്കണം. ഉപനിധി (സൂക്ഷിപ്പാനേൽപ്പിച്ച ദ്രവ്യം)യെ സംബന്ധിച്ചും ഇതുതന്നെ ചെയ്യണം. “ഉപനിധിദ്രവ്യത്തെ പണയപ്പെടുത്തുകയോ വിക്രിയം ചെയ്യുകയോ അപവ്യയനം ചെയ്യുകയോ (നിഷേധിച്ചു പറയുക) ചെയ്താൽ ആ ദ്രവ്യത്തിന്റെ നാലിരട്ടി ഉപനിധാതാവിനു കൊടുക്കുകയും അതിന്റെ അഞ്ചിലൊന്നു രാജാവിനു ദണ്ഡമായി കൊടുക്കുകയും വേണം.” (പേജ് 809).

ഇന്ത്യയിലെന്നപോലെതന്നെ ഗ്രീസു തുടങ്ങിയ മറ്റു പ്രാചീനരാജ്യങ്ങളിലും പണമിടപാടുകളും കൊള്ളക്കൊടുക്കകളും സാമൂഹ്യജീവിതത്തിന്റെ അനിവാര്യ ഭാഗമായിരുന്നു. പക്ഷേ, പ്രാചീനരീതിയിലുള്ള അത്തരം പണമിടപാടുകളും ആധുനികരീതിയിൽ ബാങ്കിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള കടമിടപാടുകളും തമ്മിൽ കുറച്ചൊന്നുമല്ല വ്യത്യാസമുള്ളത് എന്ന് വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാവശ്യമാണ്.

പണമിടപാടുകാർ:

ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ ഒരു ഭാഗമെങ്കിലും വിൽപ്പനയ്ക്കുള്ള ചരക്കുകളായി മാറുക, കൈമാറ്റങ്ങളുടെ വളർച്ചയുടെ ഫലമായി പണം ആവിർഭവിക്കുകയും വിനിമയവ്യവസ്ഥയിലെ വിവിധ രംഗങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുക — സാമൂഹ്യവും സാമ്പത്തികവുമായ ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ നിന്നാണ് പണമിടപാടുകാരൻ ആദ്യമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്.

വലിയ വലിയ വ്യവസായങ്ങളും യന്ത്രങ്ങളും അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നില്ല. കൈവേലക്കാരുടെയും കുടിൽവ്യവസായക്കാരുടെയും അധ്വാനത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയ ചെറുകിട വ്യവസായങ്ങൾ മാത്രമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ധനികൻമാരായ പ്രമാണികൾക്കും കൈവേലക്കാർ, കൃഷിക്കാർ മുതലായവർക്കും കടം കൊടുക്കുകയായിരുന്നു അന്നത്തെ പണമിടപാടുകാരന്റെ പ്രവൃത്തി. കടത്തിൽ മുങ്ങിയ ധനികൻമാർ ചിലപ്പോൾ പാപ്പരായിത്തീരും; പണമിടപാടുകാരന്റെ ചൂഷണത്തിന്റെ ഫലമായി പലപ്പോഴും കൃഷിക്കാരും ചെറുകിട ഉൽപാദകൻമാരും തകർന്നുപോകും. ഇതു പണമൂലധനത്തിന്റെ കേന്ദ്രീകരണത്തെ സഹായിച്ചു.

ഇന്ത്യയിലെ പ്രാകൃതമായ പണമിടപാടു സമ്പ്രദായത്തിന്റെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ മഹാജൻ, ബണിയൻ, ഷരോഫ്, ചെട്ടി, മുൽട്ടാനി എന്നിങ്ങനെ പല പേരുകളും ധരിച്ചുകൊണ്ട് ഇപ്പോഴും നിലനിന്നു വരുന്നുണ്ട്. ഉൾനാടുകളിലെ കച്ചവടം, കൃഷി മുതലായവയിൽ പലേടത്തും ഈ നാടൻപണമിടപാടുകാർക്ക് ഇപ്പോഴും സ്ഥാനമുണ്ട്. പക്ഷേ, ഈ പഴയ പണമിടപാടുസമ്പ്രദായത്തെ ആധുനിക ബാങ്കുകളുമായി കൂട്ടിക്കുഴയ്ക്കരുത്. കാരണം, ഈ പണമിടപാടുകാർ മുതലാളിത്തത്തിനു മുമ്പുള്ള ചെറുകിട ഉൽപാദകൻമാർക്കും സ്വതന്ത്രരായ കൈവേലക്കാർക്കും യോജിച്ച കാലഘട്ടത്തിലുള്ളവരാണ്. ബാങ്കുകളാകട്ടെ, വൻകിടവ്യവസായങ്ങളുടെ കാലഘട്ടത്തിന് — മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയ്ക്കു — യോജിച്ച സ്ഥാപനങ്ങളാണ്.

പലിശയുടെ കാര്യത്തിലും ഈ വ്യത്യാസം കാണാം. പണമിടപാടുകാരന്റെ പലിശയും ബാങ്കിന്റെ പലിശയും ഒരേ തരത്തിലുള്ളവയല്ല. ജീവിതനിർവ്വഹണത്തിനത്യാവശ്യമായ ചെലവുകൾ കഴിച്ചു ബാക്കിയുള്ള ഉൽപാദനം മുഴുവൻ പലിശയുടെ പേരിൽ തട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാൻ പണമിടപാടുകാരന് സാധിച്ചിരുന്നു. ബാങ്കിന്റെ പലിശയാകട്ടെ മിച്ചവിലയുടെ — വ്യവസായം നടത്തിയുണ്ടാകുന്ന ലാഭത്തിന്റെ — ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണ്.

ബാങ്കുകളുടെ ഉത്ഭവം:

ആധുനിക രീതിയിലുള്ള ബാങ്കിംഗ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ നാടുവാഴിവ്യവസ്ഥയുടെ അവസാനകാലങ്ങളിലാണ് ആരംഭിച്ചത്. സ്വർണ്ണം കൊണ്ടു കൈകാര്യം നടത്തുന്ന തട്ടാൻമാർക്ക് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നല്ല സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ ലണ്ടനിലെ ഇന്നത്തെ പണക്കമ്പോളം (Money market) തട്ടാൻമാരിൽ നിന്നാണാരംഭിച്ചത് എന്നു പറയാം. വിവിധ രാജ്യങ്ങളുടെ നാണ്യങ്ങളെ ആവശ്യമുള്ള മറ്റു നാണ്യങ്ങളുമായി മാറ്റിക്കൊടുക്കുക, മറ്റുള്ളവരുടെ പണവും സ്വർണ്ണവും മറ്റു വിലപിടിച്ച വസ്തുക്കളും സൂക്ഷിച്ചുവയ്ക്കുക, പലിശയ്ക്കു പണം കൊടുക്കുക മുതലായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു തട്ടാൻമാർ പിടിപ്പത് ലാഭം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. 17-ാം നൂറ്റാണ്ടാകുമ്പോഴേക്കും ധാരാളം വളർച്ച പ്രാപിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്ന കച്ചവടക്കാരുടെ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി ആംസ്റ്റർഡാം, ഹാംബർഗ്, വെന്നീസ്, ജെനോവ തുടങ്ങിയ പ്രധാനപ്പെട്ട കച്ചവടകേന്ദ്രങ്ങളിലെല്ലാം ബാങ്കുകൾ പൊന്തിവരാൻ തുടങ്ങി. കച്ചവടത്തിനാവശ്യമായ നാണ്യങ്ങളുടെ മാറ്റംതുക്കവും നിർണ്ണയിച്ചിരുന്നത് ബാങ്കുകൾ വഴിക്കായിരുന്നു. പ്രധാനപ്പെട്ട കച്ചവടക്കാരെല്ലാം ബാങ്കുകളിൽ സ്വന്തം അക്കൗണ്ട് വച്ചിരുന്നു. അങ്ങിനെ ക്രമത്തിൽ കച്ചവടക്കാർ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടുകൾ തട്ടിക്കിഴിച്ചു തിട്ടപ്പെടുത്തുന്ന പ്രവൃത്തിയും ബാങ്കുകൾ വഴിക്കായിത്തീർന്നു. എറിക് റോൾ എന്ന ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്റെ ‘പണത്തെപ്പറ്റി’ (About Money) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ എഴുതുന്നു.

“തന്റെ പക്കൽ സൂക്ഷിപ്പിന് കിട്ടിയ പണത്തിനു പകരമായി ബാങ്കർ കൊടുക്കുന്ന രസീതികൾ പണത്തിന്റെ സ്ഥാനമെടുക്കുകയും വിനിമയത്തിന്റെ മദ്ധ്യവർത്തിയെന്ന നിലയ്ക്കു പ്രചരിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് ഒരു പതിവായിത്തീർന്നു. അതേസമയത്തുതന്നെ, പൊതുജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസം നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം കാലം സൂക്ഷിപ്പുപണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമെടുത്തു കടം കൊടുക്കാനും ബാങ്കുകൾക്കു സാധിച്ചു. ഉടമസ്ഥൻമാർ മടക്കിച്ചോദിച്ചേക്കാനിടയുള്ള ഒരു ഭാഗംമാത്രം സൂക്ഷിച്ചുവച്ചാൽ മതിയെന്നായി. ഇപ്രകാരം കടമിടപാടിന്റെ തുകയും യഥാർത്ഥമായ പണവും വർദ്ധിച്ചു.”

അതോടൊപ്പം മറ്റൊരു പുരോഗതിയും സാദ്ധ്യമായിത്തീരുന്നു. സൂക്ഷിപ്പുപണത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമെടുത്തു കടംകൊടുക്കുന്നതിനു പുറമെ, അവരുടെ നോട്ടുകളും വിനിമയത്തിന്റെ മദ്ധ്യവർത്തിയെന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രചരിക്കാൻ തുടങ്ങിയതുകൊണ്ട്, മാന്യന്മാരായ കക്ഷികൾക്ക് ഡിപ്പോസിറ്റൊന്നും കൂടാതെ തന്നെ നോട്ടുകൾ ‘ഇഷ്യൂ’ ചെയ്യാൻ ബാങ്കർമാർക്ക് സാധിക്കുമെന്നായി. അതായത്, ബാങ്കുകൾക്ക് ‘ഡിപ്പോസിറ്റുകൾ സൃഷ്ടിക്കു’വാനും കക്ഷികൾക്ക് അവയുപയോഗിക്കാനും കഴിയുമെന്നായി.

ബാങ്കും മുതലാളിത്തവും

പണമിടപാടുകളുടെ മധ്യവർത്തിയായി നിന്നുകൊണ്ട് മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള വ്യവസായങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ വേണ്ടിയാണല്ലോ ആധുനിക ബാങ്കുകൾ ആവിർഭവിച്ചത്. ബാങ്കിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി വ്യവസായ മുതലാളിമാർക്ക് ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുന്നതിലും എത്രയോ അധികം ഉൽപാദനം നടത്താൻ കഴിയുമെന്നാവുന്നു. അനേകം വ്യക്തികളുടെ കൂട്ടായ മൂലധനമാണ് — സാമൂഹ്യമൂലധനമാണ് — മുതലാളിത്ത വ്യവസായങ്ങളെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തിയത്. സാമൂഹ്യമൂലധനമാണ് ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്കു കമ്പനികളുടെ അടിസ്ഥാനമെന്നു പറയാം. ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികളുടെ ആവിർഭാവത്തിന്റെ ഫലമായി ഉൽപാദനത്തിന്റെ നേരിട്ടുള്ള മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്ന മുതലാളി മറ്റുള്ളവരുടെ മൂലധനം കൊണ്ടു കൈകാര്യം നടത്തുന്ന വെറുമൊരു മാനേജർ മാത്രമായിത്തീരുന്നു. മൂലധനത്തിന്റെ യഥാർത്ഥ ഉടമസ്ഥൻമാർ വെറും ഉടമസ്ഥൻമാർ — ഉൽപാദനത്തിൽ യാതൊരു പങ്കും വഹിക്കാത്ത പണമുതലാളികൾ — മാത്രവുമായിത്തീരുന്നു. അവർക്കു കിട്ടുന്ന ഡിവിഡൻറുകൾ അവരിറക്കിയ മൂലധനത്തിനു കിട്ടുന്ന പലിശ മാത്രമാണ്. ഇങ്ങനെ വ്യവസായത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം ലാഭമെന്നതു കൂടുതൽകൂടുതൽ പലിശയുടെ രൂപം ധരിക്കുന്നു.

ബാങ്കിന്റെ കേന്ദ്രീകരണം:

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം ബാങ്കിംഗ് വ്യവസ്ഥയും വളർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഉൽപാദനരംഗത്തിലെന്നപോലെത്തന്നെ ബാങ്കുകളിലും മൂലധനം അധികമധികം കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഉൽപാദന മുതലാളികൾ തമ്മിൽതമ്മിൽ മത്സരിക്കുന്നതുപോലെ പണമുതലാളികൾ തമ്മിലും മത്സരം നടക്കുന്നു. ഈ മത്സരത്തിൽ ചെറിയ ബാങ്കുകൾ പൊളിഞ്ഞുപോവുകയും വലിയ ബാങ്കുകൾ കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെ വലിയ വലിയ ബാങ്കുകളിൽ മൂലധനത്തിന്റെ വമ്പിച്ച തുകകൾ ഒന്നിച്ചുകൂടാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഈ മൂലധനത്തിന്റെ ഭൂരിഭാഗവും മറ്റുള്ളവരുടെ പണമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. എന്നാൽ അതോടൊപ്പം ബാങ്കിന്റെ സ്വന്തം മൂലധനവും വർദ്ധിക്കുന്നുണ്ടെന്നു കാണാം. വലിയ ബാങ്കുകൾ ചെറിയ ബാങ്കുകളെ വിഴുങ്ങുകയും അങ്ങിനെ സ്വന്തം ശക്തിയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുമാണ് ചെയ്യുന്നത്.

വ്യവസായങ്ങളുടെയെന്നപോലെതന്നെ ബാങ്കുകളുടെ കേന്ദ്രീകരണം ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടോടുകൂടിയാണ് വിപുലമാവാൻ തുടങ്ങിയത്. ബ്രിട്ടനിലെ ബാങ്കുകൾ എങ്ങിനെയാണ് കേന്ദ്രീകരിച്ചതെന്ന് താഴെ കൊടുത്ത പട്ടിക വ്യക്തമാക്കുന്നു.

കൊല്ലം	ബാങ്കുകളുടെ എണ്ണം	ബ്രാഞ്ചുകൾ	റിസർവ് ഫണ്ടും മൂലധനവും (ലക്ഷം പവൻ)	ഡിപ്പോസിറ്റ് മൂലധനം (ലക്ഷം പവൻ)
1890	104	2203	678	3687
1900	77	3757	738	5867
1910	45	5202	809	7207
1915	37	6027	817	9926
1920	20	7612	1282	19615
1925	18	8837	1348	18068
1930	16	10082	1443	19768
1932	16	10066	1352	20643

1890 മുതൽ 1932 വരെയുള്ള കാലത്തിനുള്ളിൽ ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് ബാങ്കുകളുടെ എണ്ണം 104 ൽ നിന്ന് 16 ആയി കുറഞ്ഞു. പക്ഷേ, അതേസമയത്ത് മൂലധനം 6 കോടി 78 ലക്ഷത്തിൽ നിന്ന് 18 കോടി 52 ലക്ഷം പവനായും ഡിപ്പോസിറ്റ് 86 കോടി 87 ലക്ഷത്തിൽ നിന്ന് 206 കോടി 48 ലക്ഷമായും വർദ്ധിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. എന്നാൽ ഈ 16 ബാങ്കുകൾ തന്നെ ഒരേതരത്തിലുള്ളവയല്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് ബാങ്കുകളിൽ ഒട്ടാകെയുള്ള മൂലധനത്തിന്റെ 90 ശതമാനത്തിലധികം ഭാഗം ലോയിഡ് നാഷണൽ പ്രൊവിൻഷ്യൽ, വെസ്റ്റ് മിൻസ്റ്റർ, ബർക്ക്‌ലണ്ട്, മിഡ് ലണ്ട് എന്നീ അഞ്ചു വലിയ ബാങ്കുകളിലാണ്. ഈ കൂറ്റൻ ബാങ്കുകളാണ് ഇംഗ്ലണ്ടിലൊട്ടുക്കുമുള്ള ഋണവ്യവസ്ഥയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത്.

മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലും ഇതുപോലെത്തന്നെ, അല്പാല്പം ഏറ്റക്കുറച്ചിലുകളോടുകൂടി കേന്ദ്രീകരണം ശക്തിപ്പെട്ടുകൊണ്ടുവന്നു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തോടുകൂടി കേന്ദ്രീകരണം മൂർദ്ധന്യദശയിലെത്തി.

ഫൈനാൻസ് മൂലധനം:

വളർന്നുവരുന്ന ഈ മൂലധനകേന്ദ്രീകരണത്തെ ആദായകരമാക്കി ഉപയോഗിക്കാൻ വേണ്ടി ബാങ്കുകൾ വ്യവസായങ്ങളുമായി അധികമധികം അടുക്കാൻ തുടങ്ങി. ആദ്യമൊക്കെ ഡിപ്പോസിറ്റുകളുടെ ഒരു ഭാഗം വ്യവസായവിപുലീകരണത്തിനുവേണ്ടി മുതലാളികൾക്കു നീണ്ട കാലത്തേക്കു കടംകൊടുക്കാൻ തുടങ്ങുകയാണ് ചെയ്തത്. ജോയിൻറ് സ്റ്റോക്ക് സമ്പ്രദായം വ്യവസായങ്ങളിൽ മൂലധനമിറക്കാൻ ബാങ്കുകൾക്ക് വളരെ സൗകര്യം നൽകി. ക്രമത്തിൽ, വ്യവസായ കമ്പനിയുടെ ഷെയറുകളുടെ ഒരു ഗണ്യമായ ഭാഗമെടുക്കുന്ന ബാങ്കുകൾക്കു കമ്പനിയെ മുഴുവൻ നിയന്ത്രിക്കാൻ കഴിയുമെന്നായി.

ഇങ്ങനെ മൂലധനകേന്ദ്രീകരണത്തോടൊപ്പം ബാങ്കുകളും വ്യവസായങ്ങളും തമ്മിൽ അധികമധികം അടുക്കുകയും ഒടുവിൽ രണ്ടുമൂലധനങ്ങളും തമ്മിൽ വ്യത്യാസം കാണാൻ കഴിയാത്തവിധം ഒന്നിച്ചുചേർന്നു ലയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബാങ്കു മുതലാളികൾ വലിയ വലിയ വ്യവസായ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഡയറക്ടർമാരായും വലിയ വലിയ വ്യവസായ മുതലാളികൾ ബാങ്കുകളുടെ ഡയറക്ടർമാരായും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. ഇങ്ങനെ വിരലിന്മേലെണ്ണാവുന്ന ഒരു പിടി പണക്കാർ രാജ്യത്തിലെ സാമ്പത്തിക ജീവിതത്തെയാകെ നിയന്ത്രിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ബാങ്കു മൂലധനവും വ്യവസായ മൂലധനവും തമ്മിൽ ഒന്നിച്ചു ചേർന്നു ലയിച്ചുണ്ടാകുന്ന മൂലധനം ‘ഫൈനാൻസുമൂലധനം’ എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നത്. ബാങ്കു മൂലധനത്തിന്റെയും വ്യവസായ മൂലധനത്തിന്റെയും ഒന്നിച്ചുചേരൽ സാമ്രാജ്യാധിപത്യത്തിന്റെ ഒരു സവിശേഷസ്വഭാവമാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് സാമ്രാജ്യാധിപത്യത്തെ ഫൈനാൻസ് മൂലധനത്തിന്റെ കാലഘട്ടം എന്നു വിളിക്കുന്നത്.

9 വിദേശവ്യാപാരം

രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ ചരക്കുകൾ കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനാണ് വിദേശവ്യാപാരം എന്നു പറയുന്നത്. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനുശേഷം രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള കച്ചവടബന്ധം മുമ്പൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത വിധം വളർന്നുവന്നിട്ടുണ്ട്. സാമൂഹ്യജീവിതവുമായി ബന്ധപ്പെടാതെ കഴിയ്ക്കാൻ വ്യക്തികൾക്കു സാധിക്കാതിരിക്കുന്നതുപോലെ സാർവ്വലൗകിക ബന്ധങ്ങളിൽ നിന്നൊറ്റപ്പെട്ടു നിൽക്കുവാൻ രാജ്യങ്ങൾക്കും സാധിക്കില്ലെന്ന നില വന്നുചേർന്നിരിക്കുന്നു. വിവിധ രാജ്യങ്ങൾ വിവിധ തരത്തിലുള്ള ചരക്കുനിർമ്മാണത്തിലേർപ്പെടുകയും ഉൽപ്പന്നങ്ങളെ പരസ്പരം കൈമാറുകയുമാണ് ചെയ്യുന്നത്.

വാണിജ്യാവശിഷ്ടം:

എന്നാൽ, നേരിട്ടുള്ള ഈ കച്ചവടബന്ധത്തെ കെട്ടിപ്പിണയ്ക്കുന്ന പല കാര്യങ്ങളുമുണ്ട്. ഒരു രാജ്യത്തിലെ മുതലാളികൾ മറ്റൊരു രാജ്യത്തിൽ മൂലധനമിറക്കിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിൽ നിന്നുള്ള ആദായം (പലിശ) വരാനുണ്ടാവും. ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റത്തിനു മറ്റൊരു രാജ്യത്തിന്റെ കപ്പലോ തീവണ്ടിയോ ആണുപയോഗിക്കുന്നതെങ്കിൽ അതിനു പ്രതിഫലം കൊടുക്കണം. ഒരു രാജ്യത്തിലെ നാട്ടുകാർ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയോ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടി താമസിക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോഴും പണം ചെലവിടേണ്ടിവരും. ഇതിന്നെല്ലാം പുറമേ മറ്റുതരത്തിലുള്ള സേവനങ്ങളുമുണ്ടാകാം. ഇന്ത്യയിലാണെങ്കിൽ പഴയ ബ്രിട്ടീഷുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു പെൻഷനും മറ്റും കൊടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. 'ഇന്ത്യയ്ക്കുവേണ്ടി' ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചെയ്യുന്ന ചെലവുകളുണ്ടാകും. ഇങ്ങിനെ എല്ലാത്തരം വരവു ചെലവുകളും തട്ടിക്കിഴിച്ചു ബാക്കിയുള്ളതു മാത്രമേ പണമായി അടയ്ക്കേണ്ടിവരൂ.

ചരക്കുകളുടെ കയറ്റുമതിയും ഇറക്കുമതിയും തമ്മിലുള്ള വ്യവസായത്തിനു വാണിജ്യാവശിഷ്ടം എന്നു പറയുന്നു. എന്നാൽ അടവുകളുടെ അവശിഷ്ടം കണക്കാക്കണമെങ്കിൽ മേൽവിവരിച്ച പലതരത്തിലുള്ള വരവു ചെലവുകളെയും പരിഗണിക്കണം; ദൃശ്യങ്ങളായ കയറ്റുമതികളും 'അദൃശ്യ'ങ്ങളായ കയറ്റുമതികളും കണക്കാക്കണം.

വ്യാപാരത്തിന്റെ സാങ്കേതികവശം:

ഇന്ത്യയിലെ ഒരു മുതലാളി (എ) ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഒരു മുതലാളിയിൽനിന്ന് (ബി) 1000 ക. വിലപിടിച്ച യന്ത്രസാമഗ്രികൾ വരുത്തുന്നുവെന്നും ഇംഗ്ലണ്ടിലെ മറ്റൊരു മുതലാളി (സി) ഇന്ത്യയിലെ വേറൊരു മുതലാളിയിൽ നിന്ന് (ഡി) 1000 ക വിലപിടിച്ച പരുത്തി വാങ്ങുന്നുവെന്നും വിചാരിക്കുക. ഇന്ത്യയിലെ (എ) എന്ന മുതലാളി യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ വിലയായ 1000 കയ്ക്കുള്ള സ്വർണ്ണം ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കും പരുത്തി വാങ്ങിയ (സി) എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളി പരുത്തിയുടെ വില ഇന്ത്യയിലേക്കും കയറ്റി അയയ്ക്കണമെന്നു വന്നാൽ അതൊരു വിഷമംപിടിച്ച പണിയായിരിക്കും. ഒരു രാജ്യത്തിലെ പണം മറ്റുരാജ്യങ്ങളിൽ സ്വീകരിക്കാത്തതുകൊണ്ടു സ്വർണ്ണം കൊടുക്കേണ്ടി വരും. ഓരോ കയറ്റുമതിയും ഓരോ ഇറക്കുമതിയും നടക്കുന്നതോടൊപ്പം ഒരു രാജ്യത്തിൽനിന്നു മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേക്കു സ്വർണ്ണം പാക്കുചെയ്ത് കപ്പലിൽ കയറ്റി അയയ്ക്കണമെന്നു വന്നാൽ അതുകൊണ്ടു കുറച്ചൊന്നുമല്ല നഷ്ടവും ബുദ്ധിമുട്ടുമുണ്ടാവുക. ഈ അസൗകര്യങ്ങൾ വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയെത്തന്നെ തടഞ്ഞുനിർത്തും. അതുകൊണ്ടാണ് ഈ ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ പരിഹരിക്കാൻവേണ്ടി മുതലാളികൾ സാധാരണയായി എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നത്. പണം കിട്ടാനുള്ള ആൾ പണം കൊടുക്കാനുള്ള ആളുടെ പേരിലെഴുതുന്ന ഒരു വിദേശഹുണ്ടിയാണ് 'എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ'. പണം കൊടുക്കേണ്ട ആൾ ബിൽ 'സ്വീകരിച്ച്' കൊണ്ടുതന്നെ കടബാധ്യതയംഗീകരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ഉദാഹരണത്തിൽ 'ബി' എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളി 'എ' എന്ന ഇന്ത്യൻ മുതലാളിക്ക് ഒരു ബില്ലയയ്ക്കുകയും 'എ' അത് സ്വീകരിച്ചുവെന്ന് ഒപ്പിട്ടുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ബിയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യയിൽ 1000 കയുടെ അവകാശമുണ്ട്. എന്നാൽ അതേസമയത്ത് സി എന്ന ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളി പരുത്തി വാങ്ങിയ തുകയ്ക്ക് ഇന്ത്യയിലെ ഡി എന്ന മുതലാളിക്ക് 1000 ക കൊടുക്കാനും ബാധ്യതപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ, പണം കയറ്റി അയയ്ക്കാതെ തന്നെ കൊള്ളക്കൊടുക്ക നടത്താൻ ഒരെളുപ്പവഴിയുണ്ട്; ബി തനിക്ക് ഇന്ത്യയിലുള്ള 1000 ക. യുടെ അവകാശം സിയ്ക്കു വിൽക്കുന്നു. സി ആ ബിൽ ഇന്ത്യയിലുള്ള ഡി എന്ന മുതലാളിക്കയച്ചുകൊടുക്കുന്നു. ഡി തന്റെ ബാങ്കുമുഖാന്തരം ആ സംഖ്യ എ യിൽ നിന്നു പിരിച്ചെടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഇങ്ങനെ ഒരേ എക്സ്ചേഞ്ച് ബിൽ രണ്ടു കടങ്ങൾ വീട്ടാനുപകരിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നും യന്ത്രസാമഗ്രികൾ വാങ്ങിയ ഇന്ത്യൻ മുതലാളി ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കും പരുത്തി വാങ്ങിയ ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളി ഇന്ത്യയിലേക്കും പണമയച്ച് അനാവശ്യമായി ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടതില്ല. ഇപ്രകാരം എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൾ, വഴിയായി, സ്വർണ്ണം കയറ്റിയയയ്ക്കാതെതന്നെ, മറ്റു രാജ്യങ്ങളുമായി വ്യാപാരം നടത്താവുന്നതാണ്.

വിദേശബില്ലുകളുടെ വില:

എന്നാൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്ന് ഇന്ത്യൻ മുതലാളികൾ വാങ്ങുന്ന ചരക്കുകളുടെയും ഇന്ത്യയിൽ നിന്ന് ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളികൾ വാങ്ങുന്ന ചരക്കുകളുടെയും വില സമമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ലല്ലോ. പോരെങ്കിൽ എ, ബി, സി, ഡി എന്ന നാലു മുതലാളികൾ മാത്രമല്ല ഉള്ളത്. ഓരോ രാജ്യത്തും അനേകം മുതലാളികൾ പലതരത്തിലുള്ള കച്ചവടങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. കടക്കാരനായ ഓരോ മുതലാളിക്കും താൻ ശരിക്കടയ്ക്കാൻ ബാദ്ധ്യതപ്പെട്ട കൃത്യമായ സംഖ്യക്കുള്ള ബില്ലു കിട്ടിയാലേ കാര്യം നടക്കൂ. ഇവിടെയാണ് ബാങ്കുകളുടെ സഹായം ആവശ്യമായിവരുന്നത്. വിവിധ രാജ്യങ്ങളിലെ കച്ചവടക്കാരുടെ ഒട്ടാകെയുള്ള പറ്റുവരവുകണക്കുകൾ തീർത്ത് ശരിപ്പെടുത്തുന്നതു ബാങ്കുകൾ വഴിക്കാണ്. ഇങ്ങിനെ വിദേശവ്യാപാരത്തെ സഹായിക്കുന്ന ബാങ്കുകൾക്ക് എക്സ്ചേഞ്ച് ബാങ്കുകൾ എന്നു പറയുന്നു.

രണ്ട് രാജ്യങ്ങൾ പരസ്പരം കൈമാറുന്ന എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളുടെ ഒട്ടാകെയുള്ള തുകകൾ സമമാണെങ്കിൽ പണം പറ്റി അയയ്ക്കാതെതന്നെ പറ്റുവരവുകൾ തട്ടിത്തീർക്കാം. ഇന്ത്യ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്ക് ഒരു കോടി ഉറപ്പിക വിലപ്പിടിച്ച ചരക്കുകൾ കയറ്റി അയയ്ക്കുകയും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്ന് അതേവിലയ്ക്കുള്ള (1 കോടി ക) ചരക്കുകൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയും ചെയ്താൽ പണം കയറ്റി അയയ്ക്കുകയോ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുകയോ വേണ്ടിവരില്ല. ഈ പരിതസ്ഥിതിയിൽ എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളുടെ വില സ്ഥിരമായിരിക്കും. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, ഇന്ത്യയും ഇംഗ്ലണ്ടും തമ്മിലുള്ള കച്ചവടബന്ധത്തിൽ രണ്ടുരാജ്യങ്ങളുടെയും കയറ്റുമതിയും ഇറക്കുമതിയും സമമാണെങ്കിൽ ഇന്ത്യ വാങ്ങുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് ബില്ലുകളുടെയും ഇംഗ്ലണ്ടു വാങ്ങുന്ന ഇന്ത്യൻ ബില്ലുകളുടെയും തുക സമമായിരിക്കും. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നും ഇന്ത്യയിലേക്കുള്ള ഇറക്കുമതി ഇന്ത്യയിൽ നിന്നുള്ള കയറ്റുമതിയേക്കാൾ കൂടുതലായാൽ ഇംഗ്ലീഷ് ബില്ലുകൾക്ക് കൂടുതൽ ഡിമാൻറുണ്ടാവും. നേരെമറിച്ച്, ഇന്ത്യയുടെ കയറ്റുമതി കൂടുതലായാൽ അവയുടെ ഡിമാൻറ് ചുരുങ്ങുകയും ചെയ്യും.

ഒരു രാജ്യത്തെ ഇറക്കുമതി കയറ്റുമതിയേക്കാൾ അധികമാകുംതോറും ആ രാജ്യത്തിന് വിദേശബില്ലുകളുടെ — എന്നുവച്ചാൽ വിദേശരാജ്യങ്ങളിലെ പണത്തിന്റെ — ആവശ്യം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവരും. വിദേശബില്ലുകളുടെ ഡിമാൻറു വർദ്ധിച്ചാൽ അവയുടെ വിലയും വർദ്ധിക്കും.

സ്വതന്ത്ര വ്യാപാരവും സംരക്ഷണവും:

വ്യവസായരംഗത്തിൽ ആദ്യമായി പ്രവേശിച്ചതു ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളികളാണ്. 18-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യകാലമായപ്പോഴേയ്ക്കും ബ്രിട്ടൻ ലോകത്തിലെ ഒന്നാമത്തെ വ്യവസായിക രാജ്യമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ലോക മാർക്കറ്റിനാവശ്യമായ പരുത്തിച്ചരക്കുകളുടെ സിംഹഭാഗവും ബ്രിട്ടനാണ് സപ്ലൈ ചെയ്തിരുന്നത്. പരുത്തിച്ചരക്കുകളുടെ കൂടിക്കൂടിവന്ന ഡിമാൻറ് പുതിയ യന്ത്രങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ച് നടപ്പിൽ വരുത്താൻ ബ്രിട്ടനെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. രാജ്യത്തിൽ സമൃദ്ധിയായുള്ള കൽക്കരി ഖനികൾ അവരെ അനുഗ്രഹിച്ചു. യന്ത്രങ്ങളുടെ ആവശ്യം ഇരുമ്പുവ്യവസായത്തെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തി.

വ്യാവസായികമായ ഈ പരിവർത്തനങ്ങളുടെ കാലത്താണ് ഫ്രഞ്ച് വിപ്ലവവും അതിനെത്തുടർന്നുണ്ടായ 'നെപ്പോളിയാണിക്' യുദ്ധങ്ങളും പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടത്. യുദ്ധങ്ങൾ ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളികൾക്ക് വലിയൊരനുഗ്രഹമായിത്തീർന്നു. കാരണം, ഇംഗ്ലണ്ടിലെ വ്യവസായങ്ങളെ പൂർവ്വാധികം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താനും ലോകമാർക്കറ്റിൽ നിന്ന് എതിരാളികളെയെല്ലാം തുരത്തിക്കളയാനും അങ്ങനെ തങ്ങളുടെ കുത്തകയുറപ്പിക്കാനും അവർക്ക് സൗകര്യം കിട്ടി. ചുരുക്കത്തിൽ 1815-ൽ സമാധാനം പുനഃസ്ഥാപിതമായപ്പോഴേക്കും ഇംഗ്ലണ്ട് ഏറ്റവും പ്രബലമായ വ്യവസായ രാജ്യമായി മാറിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

തങ്ങളുടെ ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ വിറ്റഴിക്കാനുള്ള മാർക്കറ്റിനുവേണ്ടി ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളികൾ 'സൂര്യനസ്തമിക്കാത്ത' രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കെല്ലാം നോക്കാൻ തുടങ്ങി. തെക്കെ അമേരിക്കയിലെ കോളനികൾ തങ്ങളുടെ യൂറോപ്യൻ മർദ്ദകരുടെ പിടുത്തത്തിൽ നിന്നു രക്ഷനേടിയപ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ കച്ചവടത്തിനു വലിയൊരു പ്രചോദനം ലഭിച്ചു. ഫ്രഞ്ചുകാരുടെയും ഡച്ചുകാരുടെയും കീഴിലായിരുന്ന പല കോളനികളും സർവ്വോപരി ഇന്ത്യയും ബ്രിട്ടന്റെ അധീനതയിലായിത്തീർന്നു. അങ്ങിനെ ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ കയറ്റുമതികൾ മുമ്പൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്തവിധം വർദ്ധിച്ചു.

എന്നാൽ ബ്രിട്ടന്റെ ഈ സർവ്വതോന്മുഖമായ വ്യവസായികാഭിവൃദ്ധി കണ്ടുമിണ്ടാതിരിക്കുകയാണോ മറ്റു യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തത്? തീർച്ചയായുമല്ല. 1815-ലെ സന്ധിക്കുശേഷം ഫ്രാൻസ്, ജർമ്മനി തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളും ഇംഗ്ലണ്ടിനെ അനുഗമിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആവിയന്ത്രങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി തങ്ങളുടെ വ്യവസായങ്ങളെ പുഷ്ടിപ്പെടുത്താൻ അവരും പരിശ്രമിച്ചു. ഈ സംരംഭത്തിൽ വിജയം കിട്ടാൻവേണ്ടി അവർ സംരക്ഷണച്ചുങ്കങ്ങളേർപ്പെടുത്തി. സംരക്ഷണച്ചുങ്കമാകുന്ന കോട്ടയാണ് ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ വിലചുരുങ്ങിയ ചരക്കുകളുടെ ആക്രമണത്തിൽ നിന്ന് അവരെ രക്ഷിച്ചുപോന്നത്. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരം ഏത് വിഷമവും പരിഹരിക്കുന്ന സർവ്വരോഗവിനാശിനിയാണെന്നും ഏതു രാജ്യത്തിന്റെയും അഭിവൃദ്ധിക്ക് അതൊഴിച്ചുകൂടാൻ വയ്യാത്തതാണെന്നും മറ്റുമുള്ള ഇംഗ്ലീഷ് മുതലാളികളുടെ സദാചാര പ്രസംഗങ്ങളൊന്നും ചെവിക്കൊള്ളാതെ അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളും യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളും തങ്ങളുടെ സംരക്ഷണച്ചുങ്കങ്ങളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി ലോകമാർക്കറ്റിൽ മത്സരിക്കാനൊരുങ്ങി.

ലോകമാർക്കറ്റിലെ മത്സരം:

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയാണ് ലോകമാർക്കറ്റിനെ സൃഷ്ടിച്ചത്. വിഭിന്നരാജ്യങ്ങൾ വിഭിന്നചരക്കുകളുണ്ടാക്കി പരസ്പരം കൈമാറുകയെന്ന സാർവ്വദേശീയമായ പ്രവൃത്തിവിഭജനത്തെ അങ്ങേ അറ്റം വളർത്തിയത് മുതലാളിത്തമാണ്. എന്നാൽ ഈ പ്രവൃത്തിവിഭജനം എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും യോജിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരേർപ്പാടല്ല. മാർക്കറ്റിൽ വിജയം നേടാൻ വേണ്ടി ഓരോ രാജ്യത്തിലെ മുതലാളിയും പരിശ്രമിക്കുന്നു. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വളർച്ചയോടൊപ്പം ഈ സാർവ്വദേശീയമായ മത്സരവും വർദ്ധിക്കുന്നു. മാർക്കറ്റിനുവേണ്ടിയുള്ള ഈ മത്സരത്തിൽ വിജയംനേടാൻ വേണ്ടിയാണ് ഓരോ രാജ്യവും സംരക്ഷണ വ്യവസ്ഥയെ ആശ്രയിച്ചത്.

ശക്തിയുള്ള രാജ്യങ്ങളുടെ മത്സരത്തിൽ നിന്ന് പിന്നണിയിൽക്കിടക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ വ്യവസായങ്ങളെ രക്ഷിക്കുക എന്ന പങ്കാണ് പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലെ 'സംരക്ഷണച്ചുങ്കങ്ങൾ' നിർവ്വഹിച്ചത്. എന്നാൽ പിന്നീടു കുത്തകമുതലാളികളുടെ ഒരായുധമായിത്തീർന്നു. സ്വന്തം രാജ്യത്തിൽ വിലകളെ കൃത്രിമമായി ഉയർത്തുവാനും ചെലവാകാത്ത ചരക്കുകളെ മറുനാടൻ കമ്പോളങ്ങളിൽ കൊണ്ടുവന്ന് നിറച്ച് ഏറ്റവും ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്കു വിറ്റു ലോകമാർക്കറ്റു കൈവശപ്പെടുത്താനുമുള്ള ഒരുപകരണമായിത്തീർന്നു. പക്ഷേ, എല്ലാ വ്യവസായരാജ്യങ്ങളിലുമുള്ള കുത്തകമുതലാളികൾ ഇതേ നയം തുടർന്നതു കൊണ്ട് ക്രമത്തിൽ സംരക്ഷണച്ചുങ്കങ്ങൾ ദുർബ്ബലമായിത്തീർന്നു. അവയുടെ സ്ഥാനത്തു കൂടുതൽ ശക്തമായ സംരക്ഷണമാർഗ്ഗങ്ങളെ അവലംബിക്കേണ്ടിവന്നു. ഓരോ രാജ്യത്തിനും ഇറക്കുമതി 'ക്വാട്ട' നിശ്ചയിക്കുക, കമ്പനികൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു വിദേശവ്യാപാരം നടത്തുന്നതിനു പകരം സംഘടിതമായി സ്റ്റേറ്റിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി പ്രവർത്തിക്കുക, വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ കുത്തകകളേർപ്പെടുത്തുക, ഇറക്കുമതിക്ക് 'പെർമിറ്റ്' വാങ്ങണമെന്നും കയറ്റുമതിയിൽ നിന്നു കിട്ടുന്ന വിദേശകറൻസി സ്റ്റേറ്റിനെ ഏൽപ്പിക്കണമെന്നും മറ്റുമുള്ള നിബന്ധനകൾ ചുമത്തുക മുതലായവയാണ് ഈ പുതിയ മാർഗ്ഗങ്ങൾ.

കമ്പോള പ്രശ്നം:

ആദ്യകാലത്ത് ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാനുള്ള കമ്പോളങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ മുതലാളികൾക്കു വലിയ പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല. കോളനികൾ പിടിച്ചടക്കുക, റെയിൽവേപ്പാതകൾ വെട്ടുക, മൂലധനം കയറ്റി അയയ്ക്കുക — ഇങ്ങനെ പല വഴിക്കും മാർക്കറ്റുകളെ വിപുലമാക്കുവാനും നിലനിർത്തുവാനും അവർക്കു സാധിച്ചു. എന്നാൽ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടമായപ്പോഴേയ്ക്കും കമ്പോളപ്രശ്നം വളരെ അപായകരമായിത്തീർന്നു..

- പുതിയ കോളനികൾ പിടിച്ചടക്കാൻ ഒന്നും ബാക്കിയില്ലെന്നായി.
- വലിയ റെയിൽപ്പാതകൾ പണിയുന്ന കാലമവസാനിച്ചു.
- മൂലധനക്കയറ്റുമതിയുടെ ഊക്കു കുറഞ്ഞു.
- കുത്തകകൾ ജനങ്ങളുടെ ക്രയശക്തിയെ കൂടുതൽ പരിമിതമാക്കി.
- ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തോടുകൂടി ലോകത്തിന്റെ ആറിലൊരു ഭാഗം ലോകമാർക്കറ്റിൽ നിന്നു വിട്ടുപോയി. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തോടുകൂടി കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലും മധ്യയൂറോപ്പിലും പല രാജ്യങ്ങളും മുതലാളികളുടെ പിടിയിൽ നിന്നു മോചനം നേടി.

ഇങ്ങനെ ലോകമാർക്കറ്റ് അധികമധികം ഇടുങ്ങി വരികയാണ്. ഉണ്ടാക്കുന്ന ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്ന ഒരു ഘട്ടത്തിലാണ് മുതലാളിത്തം എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുള്ളത്. ഇന്നു ലോകമുതലാളിത്തത്തെ നേരിട്ടിട്ടുള്ള ഏറ്റവും വിഷമംപിടിച്ച പ്രശ്നം കമ്പോള പ്രശ്നമാണെന്നു പറയാം.

10 സ്വർണ്ണമാന വ്യവസ്ഥ

ഇന്നത്തെ സമുദായത്തിൽ എല്ലാത്തരം കൊള്ളക്കൊടുക്കകളും പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് നടക്കുന്നത്. ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ, മൂലധനത്തിന്റെ തുക, കടമിടപാടുകൾ, രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള കച്ചവടം മുതലായവയെല്ലാം സ്വർണ്ണത്തിന്റെ തൂക്കത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തിയല്ല, ഡോളർ, പൗണ്ട്, ഉറുപ്പിക, റൂബിൾ തുടങ്ങിയ കറൻസികളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്. ഓരോ കറൻസിയും ഒരു നിശ്ചിതതൂക്കമുള്ള സ്വർണ്ണത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് പരസ്പരമുള്ള ഇടപാടുകൾക്ക് ബുദ്ധിമുട്ട് നേരിടുന്നില്ല. എന്നാൽ, കറൻസി പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സ്വർണത്തിന്റെ തോതു കൂടെക്കൂടെ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയോ അനിശ്ചിതവും അസ്ഥിരവുമായിരിക്കുകയോ ചെയ്താൽ വിനിമയബന്ധങ്ങളിലും ഋണവ്യവസ്ഥയിലും ഒടുവിൽ ഉൽപ്പാദനവ്യവസ്ഥയിലാകെയും കുഴപ്പങ്ങൾ നേരിടും. വലിയ ഏറ്റക്കുറച്ചിലൊന്നുമില്ലാതെ, ഏറെക്കുറെ സ്ഥിരമായ നിരക്കിൽ, വ്യത്യസ്ത കറൻസികളെ പരസ്പരം കൈമാറാൻ സാധിച്ചാലേ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള കച്ചവടം ശരിക്കു നടക്കുകയുള്ളു. അതുകൊണ്ട്, വിദേശവിനിമയനിരക്കുകളെ ഏറെക്കുറെ സ്ഥിരമാക്കി നിർത്താൻ സഹായിക്കുന്ന ഒരു സാർവ്വലൗകിക മാനദണ്ഡം ആവശ്യമായിത്തീരുന്നു.

സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ ഉത്ഭവം:

ഏതു തരത്തിലാണോ ഒരേ രാജ്യാതിർത്തിക്കുള്ളിൽ ചരക്കുകളുടെ കൊള്ളക്കൊടുക്കകൾ വളർന്നതിന്റെ ഫലമായി പണം ആവിർഭവിച്ചത്, അതുപോലെത്തന്നെ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള കച്ചവടത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയുടെ ഫലമായി ഒരു സാർവ്വലൗകിക മാനദണ്ഡം ആവിർഭവിച്ചു.

വിദേശവ്യാപാരത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിരുന്ന ബ്രിട്ടനിലാണ് ആദ്യമായി 1821-ൽ സ്വർണ്ണമാനം രൂപമെടുത്തത്. ക്രമേണ ഒന്നിനുശേഷം മറ്റൊന്നായി മിക്ക യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളും സ്വർണ്ണമാനം സ്വീകരിക്കാൻ തുടങ്ങി. അങ്ങനെ 20-ാം നൂറ്റാണ്ടാകുമ്പോഴേയ്ക്കും മിക്ക പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളും തങ്ങളുടെ ഇടപാടുകളുടെയും കൊള്ളക്കൊടുക്കകളുടെയും അടിസ്ഥാനമായി സ്വർണ്ണമാനവ്യവസ്ഥയെ സ്വീകരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

സ്വർണ്ണമാനം നിലവിലുള്ള ഒരു രാജ്യത്തിലെ പണത്തിന്റെ യൂണിറ്റ് ക്ലിപ്തമായ തൂക്കവും ഗുണവുമുള്ള സ്വർണ്ണത്തിന് സമമായിരിക്കും. സ്വർണ്ണനാണ്യങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്ത് നോട്ടുകളോ ടോക്കൺനാണ്യങ്ങളോ പ്രചരിക്കുമെന്നത് വാസ്തവം തന്നെ. പക്ഷേ, ഈ നോട്ടുകളും നാണ്യങ്ങളും ഉടമസ്ഥന്മാർക്കാവശ്യമുള്ളപ്പോൾ സ്വർണ്ണമാക്കി മാറ്റിക്കൊടുക്കാൻ അതാതു രാജ്യത്തിലെ ഗവൺമെൻറ് — അല്ലെങ്കിൽ ഗവൺമെൻറിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലുള്ള സെൻട്രൽ ബാങ്ക് — ചുമതലപ്പെട്ടിരിക്കും. ഓരോ രാജ്യത്തിലെയും പണം നിശ്ചിതതൂക്കത്തിലും മാറ്റില്ലുമുള്ള സ്വർണ്ണമാക്കി മാറ്റാൻ സാധിക്കുമെങ്കിൽ വിഭിന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ കറൻസികളുടെ അവയിലടങ്ങിയ സ്വർണ്ണത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ച് പരസ്പരം കൈമാറാവുന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് ഡോളറിലും പൗണ്ടിലും അടങ്ങിയ സ്വർണ്ണത്തിന്റെ തോതിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഒരു ഡോളർ എത്ര പൗണ്ടിന് സമമാണെന്ന് കണക്കാക്കാം. ഇങ്ങനെ മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടെ കറൻസികളെ സ്വന്തം കറൻസിയുടെ കണക്കിൽ അളക്കാൻ സാധിക്കുന്നതുകൊണ്ട് മറുനാടുകളുമായുള്ള കൊള്ളക്കൊടുക്കകളേയും കടമിടപാടുകളേയും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താം. അതുകൊണ്ടാണ് സ്വർണമാനം സാർവ്വദേശീയവ്യാപാരത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയെ സഹായിച്ചുവെന്ന് പറയുന്നത്.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ:

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധം വരെയും ഇംഗ്ലണ്ടു സ്വർണ്ണമാനത്തിലായിരുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ അടിസ്ഥാനനാണ്യമായ പൗണ്ടിൽ (സോവറിൽ) 123.5 ഗ്രെയിൻ സ്റ്റാൻഡേർഡ് സ്വർണ്ണം അടങ്ങിയിരുന്നു. ഈ സ്റ്റാൻഡേർഡ് സ്വർണ്ണത്തിന്റെ 12ൽ ഒരു ഭാഗം കൂട്ട് (അലോയ്) ആയിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഒരു സോവറിനിൽ 113 ഗ്രെയിൻ പരിശുദ്ധസ്വർണ്ണമാണടങ്ങിയിരുന്നതെന്നു പറയാം.

സോവറിൻ നാണ്യങ്ങളോടൊപ്പം ബാങ്ക് ഓഫ് ഇംഗ്ലണ്ട് അടിച്ചിറക്കിയ നോട്ടുകളും പ്രചരിച്ചിരുന്നു. ഈ നോട്ടുകൾ, വാസ്തവത്തിൽ ഒരു തരം വാഗ്ദാനപത്രങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു. കാരണം, നോട്ടുകൈവശമുള്ള ഒരാൾക്ക് വേണമെന്നു തോന്നുമ്പോൾ അത് ബാങ്കിലടച്ച് പകരം ആ നോട്ടിൽപ്പറഞ്ഞ സംഖ്യ പവനായി മേടിക്കാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരുന്നു.

സെൻട്രൽ ബാങ്കിനു വേണമെങ്കിൽ ധാരാളത്തിലധികം നോട്ടുകൾ അടിച്ചിറക്കിക്കൂടേ? അതാപത്താണ്. കാരണം, ആവശ്യത്തിലധികം നോട്ടുകൾ പ്രചരിച്ചാൽ ഓരോ പവൻ നോട്ടിനും ഒരു സോവറിന്റെ വില കിട്ടാതാവും; സോവറിന്റെ വില 113 ഗ്രെയിൻ സ്വർണ്ണത്തെക്കാൾ കുറയാൻ തുടങ്ങും. അങ്ങിനെ 113 ഗ്രെയിൻ സ്വർണ്ണത്തെക്കാൾ വിലകുറഞ്ഞ ഒരു സോവറിൻ ഒരു സോവറിൻ എന്ന നിലയ്ക്ക് പ്രചരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിന്റെ അർത്ഥം സ്വർണ്ണത്തിന്റെ മാർക്കറ്റുവില വർദ്ധിക്കുമെന്നാണ്. അതായത് ഒരു സോവറിനിലടങ്ങിയ സ്വർണ്ണം വിറ്റാൽ ഒരു പൗണ്ടിലധികം വില കിട്ടും. പൗണ്ടുനോട്ടുകളും പൗണ്ടിനേക്കാളും വിലപിടിച്ച സോവറിൻ നാണ്യങ്ങളും സമാനവിലയ്ക്ക് പ്രചരിക്കുന്നതിങ്ങനെയാണ്? അപ്പോൾ, ഈ സ്ഥിതിയിൽ സോവറിൻ നാണ്യങ്ങൾ പ്രചാരത്തിൽ നിന്നു പിൻവലിയുകയും സ്വകാര്യവ്യക്തികളുടെ പെട്ടികളിലേയ്ക്കോ കലാപരമായ കാര്യങ്ങളിലേയ്ക്കോ ആഭരണാദികളിലേക്കോ അല്ലെങ്കിൽ വിദേശങ്ങളിലേയ്ക്കോ ഒഴുകിപോവുകയും ചെയ്യും.

സ്വർണമാനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം:

സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ കീഴിലുള്ള ഒരു രാജ്യത്തിൽ നിശ്ചിതവിലയ്ക്കു സ്വർണ്ണം വാങ്ങാനും വിൽക്കാനും — ഇറക്കുമതി ചെയ്യാനും കയറ്റുമതി ചെയ്യാനും — ആളുകൾക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിരിക്കും. ഒരാൾ ഒരു നോട്ട് സെൻട്രൽ ബാങ്കിലടച്ച് അത്രയും സംഖ്യ മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേയയ്ക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടാൽ ബാങ്ക് സ്വർണ്ണം കയറ്റി അയയ്ക്കാൻ തയ്യാറാവേണ്ടി വരും. വേണ്ടത്ര സ്വർണ്ണം കൊടുക്കുവാനോ മറുനാടുകളിലേയ്ക്ക് കയറ്റി അയയ്ക്കുവാനോ സെൻട്രൽ ബാങ്കിന് കോപ്പില്ലെങ്കിൽ സ്വർണ്ണമാന വ്യവസ്ഥ തകർന്നുപോകും.

കൂടുതൽ നോട്ടുകളടിച്ചിറക്കിയാൽ എന്താണ് സംഭവിക്കുക? സോവറിൻ നാണ്യത്തിന്റെ സ്വർണ്ണവില വർദ്ധിക്കും; പൗണ്ടിന്റെ സ്വർണ്ണവില താഴും. ഈ സ്ഥിതിയിൽ പൗണ്ടുനോട്ടുകൾ കൊടുത്ത് പകരം സ്വർണ്ണം വാങ്ങാൻ ആർക്കാണാഗ്രഹമില്ലാതിരിക്കുക? അതുകൊണ്ട് ബാങ്കുനോട്ടുകളുടെയും സോവറിനുകളുടെയും ഒട്ടാകെയുള്ള തുക സമുദായത്തിനാവശ്യമുള്ളതിലും അധികമാകാതിരിക്കാൻ — ആവശ്യത്തിൽക്കവിഞ്ഞ നോട്ടുകൾ അടിച്ചിറക്കാതിരിക്കാൻ — സെൻട്രൽ ബാങ്ക് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടിവരും.

എന്നാൽ അതേസമയത്ത് തന്നെ, സ്വർണ്ണസോവറിൻ കൊടുത്താൽ പകരം നോട്ടു കൊടുക്കണമെന്ന വ്യവസ്ഥയുള്ളതുകൊണ്ട്, നോട്ടുകളുടെ എണ്ണം വല്ലാതെ കുറയാനും പാടില്ല. നോട്ടുകളുടെ തുക വല്ലാതെ കുറഞ്ഞാൽ ഒരു പൗണ്ട് നോട്ടിന് 118 ഗ്രെയിന് സ്വർണ്ണത്തേക്കാളധികം വിലയുണ്ടായിത്തീരും. അപ്പോൾ സോവറിൻ കൈവശമുള്ളവർ അതു മാറ്റി പകരം നോട്ടുവാങ്ങാൻ തുടങ്ങും. സ്റ്റാൻഡേർഡിന്ന് 8 പ 17 ഷി 9 പെ എന്ന തോതിൽ സ്വർണ്ണം വാങ്ങി പകരം നോട്ടു കൊടുക്കാൻ ബാങ്ക് നിയമപ്രകാരം ചുമതലപ്പെട്ടിട്ടുമുണ്ട്. അപ്പോൾ, അതും കുഴപ്പമാണ്.

ഇങ്ങനെ, നോട്ടുകളുടെ എണ്ണം ആവശ്യത്തിലധികം കുറയുകയോ വർദ്ധിക്കുകയോ ചെയ്യാതിരിക്കാനുള്ള ഒരമരമെന്ന നിലയ്ക്കാണ് സ്വർണ്ണമാനം പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ കീഴിൽ വിദേശവ്യാപാരം:

രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾ — ഉദാഹരണത്തിന് ബ്രിട്ടനും ഫ്രാൻസും — കച്ചവടബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെടുന്നു എന്നിരിക്കട്ടെ. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഒരു കയറ്റുമതിക്കാരൻ ഫ്രാൻസിൽ തന്റെ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് ചരക്കുകൾ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ഫ്രഞ്ചുകാരൻ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു പണം നേരിട്ടു കയറ്റിയയക്കേണ്ടതില്ല. ഇംഗ്ലീഷ് കച്ചവടക്കാരൻ ഫ്രാൻസിലുള്ള തന്റെ കക്ഷിയുടെ പേരിൽ ഒരു ബിൽ 'ഡ്രാ' ചെയ്യുകയും ഫ്രഞ്ചുകാരൻ അത് 'സ്വീകരിക്കുകയും' ചെയ്യുന്നു. ഫ്രഞ്ചുകാരന്റെ കയ്യിൽ ഫ്രാങ്ക് മുതലായ ഫ്രഞ്ചുകറൻസിയേയുള്ളു. ഇടപാടു തീർക്കണമെങ്കിൽ പൗണ്ട് സ്റ്റെർലിംഗ് വേണം. സ്റ്റെർലിംഗ് കിട്ടുന്നതെങ്ങിനെ? ഒരു വഴിയുണ്ട്: ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്ക് ചരക്കുകളയയ്ക്കുക. ഫ്രഞ്ചുകാരന്റെ കയറ്റുമതി വർദ്ധിക്കുന്ന തോതിൽ സ്റ്റെർലിംഗിന്റെ സപ്ലൈയും വർദ്ധിക്കും. സ്റ്റെർലിംഗിന്റെ സപ്ലൈ ഡിമാൻറിനേക്കാൾ കുറവാണെങ്കിൽ അതിന്റെ വിനിമയനിരക്ക് വർദ്ധിക്കും. ഇങ്ങിനെ വിവിധ കറൻസികളുടെ ഡിമാൻറിലും സപ്ലൈയിലുമുണ്ടാകുന്ന ഏറ്റക്കുറച്ചിലാണ് അവ തമ്മിലുള്ള വിനിമയനിരക്കിനെ നിർണ്ണയിക്കുന്നത്.

കച്ചവടബന്ധത്തിലേർപ്പെടുന്ന രണ്ടു രാജ്യങ്ങൾ സ്വർണ്ണമാനത്തിലാണെങ്കിൽ, അതായത്, ഓരോ രാജ്യത്തിലേയും കറൻസിക്ക് സ്വർണ്ണവുമായി നിശ്ചിതമായ ബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ, ആ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വിനിമയബന്ധം താറുമാറാവാതെ നിലനിർത്താവുന്നതാണ്. നിശ്ചിതമായ തൂക്കവും മാറ്റുമുള്ള സ്വർണ്ണം വാങ്ങാൻ ഓരോ കറൻസിയുടെയും എത്ര യൂണിറ്റുകൾ വേണമെന്നു കണക്കാക്കാം. ഇതിന് 'വിനിമയത്തിന്റെ കമ്മട്ടനിരക്ക്' (Mintpar) എന്നു പറയുന്നു. ഡിമാൻറിലും സപ്ലൈയിലുമുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളനുസരിച്ച് വിനിമയനിരക്ക് കയറുകയോ ഇറങ്ങുകയോ ചെയ്യുന്നത് ഈ കമ്മട്ടനിരക്കിനെ കേന്ദ്രമാക്കിക്കൊണ്ടായിരിക്കും. സ്വർണ്ണമാനം നിലവിലുണ്ടെങ്കിൽ ഈ കയറ്റമിറക്കങ്ങൾ ഒരതിർത്തിയിലധികം പോവുകയില്ല. എ എന്ന രാജ്യത്തിന് ബി. എന്ന രാജ്യത്തിന്റെ കറൻസിയുടെ ആവശ്യമുണ്ടെന്നിരിക്കട്ടെ. ബി. യുടെ കറൻസിയുടെ ആപേക്ഷികമായ വില വർദ്ധിച്ചുവെന്നു വരാം. അത്തരം ഘട്ടങ്ങളിൽ തന്റെ കറൻസി മുമ്പത്തേക്കാളധികം കൊടുത്താലെ എ യ്ക്ക് ബി യുടെ കറൻസി കിട്ടുകയുള്ളു. പക്ഷേ, ബി യുടെ കറൻസിയുടെ വില എത്ര വർദ്ധിച്ചാലും അത് കൊടുക്കുവാൻ എ തയ്യാറാവുമോ? ഇല്ല കാരണം, തന്റെ കറൻസി കൊടുക്കുന്നതിനേക്കാൾ ലാഭം അത് സ്വർണ്ണമാക്കി മാറ്റി ആ സ്വർണ്ണം ബി യിലേക്ക് കയറ്റി അയയ്ക്കുകയാണെന്നു കണ്ടാൽ അയാളങ്ങനെയാണ് ചെയ്യുക. അവിടെവച്ച് ആ സ്വർണ്ണം വേണമെങ്കിൽ വീണ്ടും ബി യുടെ കറൻസിയാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്യാമല്ലോ.

വിനിമയനിരക്കുകളുടെ കയറ്റിറക്കങ്ങളുടെ ഈ അതിർത്തികൾക്കു സ്വർണ്ണ രേഖകൾ (Gold Points) എന്നു പറയുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, വിനിമയനിരക്ക് ആ അതിർത്തി കടക്കുമ്പോൾ ഒരു രാജ്യത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേയ്ക്ക് സ്വർണ്ണം കയറ്റിയയയ്ക്കപ്പെടുന്നതാണ്.

ഒരു രാജ്യത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേയ്ക്ക് സ്വർണ്ണം കയറ്റി അയയ്ക്കുന്നതിലേക്കാവശ്യമായ ചെലവാണ് ഈ സ്വർണരേഖകൾ നിർണയിക്കുന്നത്.

വിനിമയനിരക്കിലെ മാറ്റങ്ങൾ:

ഇത്രയും പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു രണ്ടു കറൻസികളുടെ വിനിമയത്തോതു തികച്ചും സ്ഥിരമായിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല എന്നു മനസ്സിലാക്കാം. ഒരു രാജ്യത്തിൽ നിന്ന് മറ്റൊരു രാജ്യത്തിലേക്കു സ്വർണ്ണം കയറ്റിയയയ്ക്കാനാവശ്യമായ ചെലവനുസരിച്ച് വിനിമയനിരക്ക് ഏറുകയോ കുറയുകയോ ചെയ്യാം. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ, വിനിമയനിരക്കു സ്വർണ്ണരേഖകളുടെ അതിർത്തികൾക്കുള്ളിൽ കയറിയിറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കും. കറൻസിയുടെ ഡിമാൻഡിലും സപ്ലൈയിലുമുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളാണ് ഈ കയറ്റിറക്കങ്ങൾക്കു കാരണം. പൗണ്ട് സ്റ്റെർലിംഗ് ഡോളറാക്കി മാറ്റാനാഗ്രഹിക്കുന്നവരേക്കാളധികമാണ് ഡോളർ പൗണ്ടാക്കി മാറ്റാനാഗ്രഹിക്കുന്നവർ എങ്കിൽ വിനിമയനിരക്ക് അമേരിക്കയ്ക്കെതിരാവും. അതായത്, ഡോളറിന് പൗണ്ടുകണക്കിലുള്ള വില കുറയും. എന്നാൽ, സ്വർണ്ണമാനം നിലവിലുള്ളതുകൊണ്ട്, ഈ കുറവു ന്യൂയോർക്കിൽ നിന്നു ലണ്ടനിലേക്കു സ്വർണ്ണം കയറ്റിയയയ്ക്കാനാവശ്യമായ ചെലവിനേക്കാളധികമാവില്ല.

ഇത്രത്തോളം പറഞ്ഞത് സ്വർണ്ണമാനവ്യവസ്ഥ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന കാലത്തെ സ്ഥിതിയാണ്. എന്നാൽ, ഇന്ന് ആ സ്ഥിതിയല്ല, സ്വർണ്ണമാനം ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ട് 17 കൊല്ലമായി.

സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ തകർച്ച:

1981 സെപ്തംബർ മാസത്തിലാണ് പൗണ്ട് സ്റ്റെർലിംഗ് സ്വർണ്ണമാനത്തിൽ നിന്ന് സ്വതന്ത്രമാക്കപ്പെട്ടത്.

പൗണ്ട് സ്റ്റെർലിംഗ് സ്വർണ്ണവുമായുള്ള ബന്ധം ഉപേക്ഷിച്ചതോടുകൂടി നോട്ടുകൾ കൊടുത്താൽ സ്വർണ്ണം കിട്ടുമെന്ന വ്യവസ്ഥയും അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു. അനിയന്ത്രിതമായ നോട്ടുകളടിച്ചുവിട്ടു സ്റ്റെർലിംഗിന്റെ വില കുറയ്ക്കുവാൻ ഗവൺമെൻറിനു സാധിക്കുമെന്നായി.

കറൻസിയുടെ വിലയിടിഞ്ഞാൽ ലോകമാർക്കറ്റിൽ പ്രബലമായ സ്ഥാനം കൈക്കലാക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന് ഓരോ മുതലാളിയും വിചാരിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, തന്റെ ചരക്കുകളുണ്ടാക്കാനുള്ള ചെലവ്, സ്വർണ്ണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ, കുറയുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. കടലാസ്സുനോട്ടുകളുടെ പ്രചാരം വർദ്ധിക്കുംതോറും ചരക്കുകളുടെ മാർക്കറ്റുവിലകൾ വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടു വരും. വിലയിടിഞ്ഞ പണം സ്വർണ്ണത്തിനു കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നത് ലാഭകരമാണ്. കാരണം, വിലയിടിഞ്ഞ കറൻസിയുള്ള രാജ്യത്തിന്റെ ചരക്കുകൾ സ്വർണ്ണമാനത്തിൽതന്നെ നിലനിൽക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ ചരക്കുകളെ അപേക്ഷിച്ച് ആദായകരമായിരിക്കും. നേരെമറിച്ച്, സ്വർണ്ണമാനത്തിലുള്ള പഴയ പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉൽപാദനം നടത്തുന്ന രാജ്യങ്ങളുടെ ചരക്കുകൾക്ക് താരതമ്യേന കൂടുതൽ വിലയുണ്ടാകുമെന്നു കാണാം. ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്കു ചരക്കുകൾ വിൽക്കാൻ കഴിയുന്നവർക്കാണല്ലോ മാർക്കറ്റിലെ മത്സരത്തിൽ വിജയം നേടാൻ കഴിയുക. അതുകൊണ്ടാണ് നോട്ടടിച്ചു പണപ്പെരുപ്പമുണ്ടായ രാജ്യത്തിന് (വിലയിടിഞ്ഞ കറൻസിയുപയോഗിക്കുന്ന രാജ്യത്തിന്) കൂടുതൽ ആദായമുണ്ടാവുമെന്നു പറഞ്ഞത്.

എന്നാൽ, ഇംഗ്ലണ്ടിലെ കറൻസി വ്യവസ്ഥയിലുണ്ടായ ഈ മാറ്റങ്ങൾ കണ്ടു ചുമ്മായിരിക്കുകയാണോ മറ്റു രാജ്യങ്ങൾ ചെയ്തത്? ഒരിക്കലുമല്ല. അധികം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പ് ജർമ്മനിയും ഫ്രാൻസും ബ്രിട്ടനെ അനുഗമിച്ചു. ഉത്തമർണ്ണരാജ്യങ്ങളിൽ വച്ച് ഏറ്റവും പ്രബലമായ അമേരിക്കയിലെ ഡോളർമാത്രം, കുറച്ചുകാലം, പരിതസ്ഥിതികളോടെതിരിട്ടുകൊണ്ട് പ്രതാപത്തോടെ തലയുയർത്തി നിൽക്കാൻ നോക്കി. പക്ഷേ, പൗണ്ട് സ്റ്റെർലിംഗ് സ്വർണ്ണമാനത്തെ ഉപേക്ഷിച്ച സ്ഥിതിക്ക് ഡോളർമാത്രം സ്വർണ്ണമാനത്തെ വിടാതെ പിടിച്ചുനിന്നാൽ എന്തായിരിക്കും ഫലം? ബ്രിട്ടന് തന്റെ ചരക്കുകളെ ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്കു വിറ്റഴിക്കാൻ കഴിയും. ലോകമാർക്കറ്റിലെ മത്സരത്തിൽ നിന്നും അമേരിക്കൻ ചരക്കുകൾ പിൻമാറേണ്ടിവരും. അതിന് അമേരിക്കൻ മുതലാളികൾ തയ്യാറാവുമോ? തീർച്ചയായുമില്ല, അതുകൊണ്ടത്രേ, 1933 മാർച്ചിൽ, അമേരിക്കയും സ്വർണ്ണമാനത്തെ വലിച്ചെറിഞ്ഞത്.

അമേരിക്കൻ ഡോളറും ബ്രിട്ടീഷ്പൗണ്ടും ലോകത്തിൽ വച്ച് ഏറ്റവും സ്ഥിരതയുള്ള കറൻസികളാണെങ്കിലും അവയൊരിക്കലും സ്വർണ്ണവുമായുള്ള ബന്ധം വേർപെടുത്തുകയില്ലെന്നും വിശ്വസിച്ചിരുന്ന മറ്റു പല രാജ്യങ്ങളും തങ്ങളുടെ സൂക്ഷിപ്പുകളെ ഡോളറോ പൗണ്ടോ ആക്കി മാറ്റുക പതിവായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഡോളറും പൗണ്ടും പൊളിഞ്ഞപ്പോൾ മറ്റു കറൻസികൾ കൂടി അപകടത്തിലായി.

സ്വർണ്ണമാന വ്യവസ്ഥ തകർന്നതെന്തുകൊണ്ട്?

സ്വർണ്ണമാനവ്യവസ്ഥയുടെ പരാജയത്തെ വെറുമൊരു യാദൃശ്ചിക സംഭവമായിട്ടാണ് ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ വ്യാഖ്യാനിക്കുന്നത്. മറ്റു ചിലർ സ്വർണ്ണമാനം തകർന്നതിനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വമെല്ലാം സ്വർണ്ണത്തിന്റെ — ഭൂമിയിൽ നിന്നു കുഴിച്ചെടുക്കപ്പെടുന്ന ആ പാവപ്പെട്ട ലോഹക്കഷണത്തിന്റെ — തലയ്ക്കു വച്ചുകെട്ടാനാണൊരുങ്ങിയത്. ഒരു സാർവ്വദേശീയ മാനദണ്ഡമെന്ന നിലയ്ക്കു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ സ്വർണ്ണത്തിനു കഴിവില്ലെന്നും അതുകൊണ്ടാണ് സ്വർണ്ണമാന വ്യവസ്ഥ പരാജയപ്പെട്ടതെന്നും അവരഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, പുരോഗമനവാദികളായ ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ ഈ പരാജയത്തിന്റെ ശാസ്ത്രീയകാരണങ്ങളാരായുവാൻ പരിശ്രമിക്കാതിരുന്നില്ല. ഉദാഹരണത്തിന്, ഇന്ത്യയിലെ ഒരു പ്രസിദ്ധ ശാസ്ത്രജ്ഞനായ മിസ്റ്റർ കെ.ടി.ഷാ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. വിദേശ വ്യാപാരത്തിൽ പ്രതിഫലിച്ച അതിരുകവിഞ്ഞ സാമ്പത്തിക ദേശീയത്വമാണ് കറൻസികുഴപ്പത്തിന്റെ പ്രധാന കാരണമെന്ന്. പക്ഷേ, മിസ്റ്റർ ഷായുടെ ഈ അഭിപ്രായം പോലും കേവലം അവ്യക്തമാണ്. കാരണം, സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ തകർച്ചയുടെ പിന്നിലുള്ള മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയുടെ പരാജയത്തെ അദ്ദേഹം വേണ്ടപോലെ അപഗ്രഥിച്ചുകാണുന്നില്ല.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം സാർവ്വദേശീയ വ്യാപാരത്തിന് ഗണ്യമായ ഉടവുതട്ടി. 1920-22 ലെയും 1929-33 ലെയും സാമ്പത്തികകുഴപ്പങ്ങൾ ഈ സ്ഥിതിയെ കൂടുതൽ വഷളാക്കിത്തീർത്തു. ഉണ്ടാക്കിയ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാൻ കഴിയാതെ മുതലാളികൾ ബേജാറാവാൻ തുടങ്ങി. ലോകമാർക്കറ്റിൽ താന്താങ്ങൾക്കുള്ള പങ്കുനിലനിർത്താൻ വേണ്ടി ഓരോ മുതലാളി രാജ്യവും ഭയങ്കരമായ മത്സരങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു. ഈ പരസ്പര മത്സരത്തിൽ താരിഫുകൾ, ക്വാട്ടകൾ, കൈമാറ്റസന്ധികൾ, നാണ്യങ്ങളുടെ വിലകുറയ്ക്കൽ തുടങ്ങിയ എല്ലാത്തരം ആയുധങ്ങളും ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടു. ഇങ്ങിനെ ഓരോ രാജ്യത്തിലേയും മുതലാളികൾ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ മുതലാളികൾക്കെതിരായി നടത്തുന്ന സമരത്തിന്റെ വിവിധ രംഗങ്ങളിലൊന്നു മാത്രമാണ് കറൻസിക്കുഴപ്പത്തിലൂടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്.

ഓരോ രാജ്യവും ശ്രദ്ധിച്ചതു സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ പവിത്രതയെ നിലനിർത്താനല്ല, നേരെമറിച്ച്, സ്വന്തം ഉൽപാദനത്തേയും കച്ചവടത്തേയും വിപുലമാക്കാനാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ഓരോ രാജ്യവും ഉയർന്ന താരീഫുകളും എക്സ്ചേഞ്ച് നിയന്ത്രണങ്ങളും മറ്റുനിയന്ത്രണ നടപടികളും നടപ്പാക്കാനൊരുങ്ങിയത്. കറൻസിയുടെ അതിരുകവിഞ്ഞ 'ഇൻഫ്ളക്ഷൻ' ഈ മത്സരത്തിനുള്ള മൂർച്ചയേറിയ ഒരായുധമായിത്തീർന്നു. കാരണം, പണപ്പെരുപ്പമുള്ള രാജ്യത്തിനു ചുരുങ്ങിയ മാർക്കറ്റുവിലയ്ക്കു ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയ്ക്കാൻ കഴിയും. അതുകൊണ്ട്, മൂർദ്ധന്യദിശയിലെത്തിയ മാർക്കറ്റു മത്സരത്തിന്റെ ഒരഭിവാജ്യ ഭാഗമെന്നോണം ഒരു ഭയങ്കരമായ കറൻസി യുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു.

സ്വർണ്ണമാനം നിലനില്ക്കണമെങ്കിൽ വിവിധ രാജ്യങ്ങളുടെ വിദേശവിനിമയം അസ്ഥിരമാവാതിരിക്കണം. വിദേശവിനിമയം അസ്ഥിരമാവാതിരിക്കണമെങ്കിൽ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള അടവുകളുടെ അവശിഷ്ടങ്ങൾ ഏറെക്കുറെ സ്ഥിരമായിരിക്കണം. പക്ഷേ ഓരോ രാജ്യവും തന്റെ മാത്രം ഉൽപാദനത്തേയും വിദേശവ്യാപാരത്തേയും വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണെങ്കിൽ, ഓരോ രാജ്യവും തന്റെ ചരക്കുകളെ ചുരുങ്ങിയ വിലയ്ക്കു വിറ്റഴിക്കാൻ സാധിക്കത്തക്കവണ്ണം ഉൽപാദനക്ഷമത വളർത്താൻ മുതിരുകയാണെങ്കിൽ, ഓരോ രാജ്യവും സ്വന്തം കറൻസിയുടെ വില കുറയ്ക്കുവാനും ലോകമാർക്കറ്റിൽ മറ്റു രാജ്യങ്ങളെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാനുമൊരുങ്ങുകയാണെങ്കിൽ, ഈ സ്ഥിരത എത്രകാലം നിലനിൽക്കും?

അപ്പോൾ, സ്വർണ്ണമാനത്തിന്റെ പരാജയത്തിന്റെ പിന്നിൽ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അസമമായ വളർച്ചയും അതിലടങ്ങിയ മത്സരങ്ങളും കാണാതിരിക്കുന്ന ധനശാസ്ത്രജ്ഞൻ അശാസ്ത്രീയമായ തീരുമാനത്തിലേ എത്തിച്ചേരുകയുള്ളു. കറൻസിക്കുഴപ്പം മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പൊതുവിലുള്ള കുഴപ്പത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം മാത്രമാണെന്നു മനസ്സിലാക്കാതെ അതിനു പരിഹാരം കാണുക സാധ്യമല്ല.

11 പണത്തിന്റെ വിലയും വിദേശവിനിമയവും

ചരക്കുകളുടെ വില ചിലപ്പോൾ കയറുകയും ചിലപ്പോൾ കുറയുകയും ചെയ്യാറുണ്ടല്ലോ. ഇതിനു രണ്ടു തരം കാരണങ്ങളുണ്ടാവാം: ഒന്നുകിൽ വിലകളെ അളക്കാനുള്ള മാനദണ്ഡ(പണ)ത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾ; അല്ലെങ്കിൽ അളക്കപ്പെടുന്ന ചരക്കുകളെ സംബന്ധിക്കുന്ന മാറ്റങ്ങൾ. ചരക്കിന്റെയെന്നപോലെതന്നെ പണത്തിന്റെയും ഡിമാൻറിലോ സപ്ലൈയിലോ മാറ്റമുണ്ടായാൽ വിലകളിലും മാറ്റമുണ്ടാകും. [2]

യുദ്ധകാലത്ത് വിലകളിൽ വലിയൊരു വിപ്ലവമുണ്ടായി. ചരക്കുകളുടെ ഡിമാൻറു സപ്ലൈയെ അപേക്ഷിച്ച് വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു. തൊഴിലാളികളെ കിട്ടാനുള്ള പ്രയാസം, അസംസ്കൃതസാമഗ്രികളുടെ കുറവ്, പുതിയ യന്ത്രങ്ങളുടെ അഭാവം — ഇങ്ങനെ പല കാരണങ്ങളാലും ചരക്കുകളുടെ സപ്ലൈ കുറഞ്ഞു. ഡിമാൻറാണെങ്കിൽ വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുവരികയും ചെയ്തു. അതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണ് വിലകൾ എന്തെന്നില്ലാതെ വർദ്ധിച്ചത്.

ഡിമാൻറിന്റെ ആധിക്യം കുറഞ്ഞതോടുകൂടി സ്ഥിതി വീണ്ടും മാറി. ചരക്കുകളുടെ വില പെട്ടെന്നിടിയാൻ തുടങ്ങി. അതാണ് 1920-ലെ സാമ്പത്തിക കുഴപ്പത്തിലുണ്ടായത്. അതാണ് ഇന്ന് മുതലാളികളെ തുറിച്ചുനോക്കുന്ന ഒരു ഭയങ്കര പ്രശ്നം.

വിലകളുടെ മാറ്റം ജനങ്ങളെ ബാധിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

വിലകളിൽ പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന ഈ ഉയർച്ചയും താഴ്ചയും വിവിധജനവിഭാഗങ്ങളെ വ്യത്യസ്തരീതിയിലാണ് ബാധിക്കുക. വിലകൾ വർദ്ധിച്ചാൽ ഉൽപ്പാദനത്തിലേർപ്പെടുന്ന വ്യവസായമുതലാളികൾക്കു കൂടുതൽ ലാഭമടിക്കാൻ സാധിക്കും. നേരെമറിച്ച്, പലിശയ്ക്കു കടം കൊടുക്കുന്ന പണമുതലാളികളുടെ ആദായം കുറയുകയാണ് ചെയ്യുക. കാരണം, ചരക്കുകളുടെ വില വർദ്ധിച്ചാലും പലിശയുടെ തോത് നിശ്ചിതമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് നിശ്ചിതമായ പലിശയ്ക്ക് ഇപ്പോൾ കിട്ടുന്ന ചരക്കുകളുടെ തോത് മുമ്പത്തേക്കാൾ കുറവായിരിക്കും. മാർക്കറ്റിൽ പണം ധാരാളം പ്രചരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്, എന്നുവച്ചാൽ പണമുതലാളിയുടെ പണത്തിന്റെ ഡിമാൻറ് വർദ്ധിക്കാത്തതുകൊണ്ട്, പലിശനിരക്ക് കൂട്ടാൻ സാധിക്കുകയുമില്ല.

തൊഴിലാളികൾക്കാണ് ഏറ്റവുമധികം ദോഷം. വിലവർദ്ധനവിനനുസരിച്ച് കൂലിക്കയറ്റമുണ്ടാവില്ല. കൂലിയുടെ തോത് എല്ലായ്പ്പോഴും വിലക്കയറ്റത്തിന്റെ പിന്നിലായിരിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി തൊഴിലാളികളുടെ യഥാർത്ഥ കൂലി (കൂലികൊണ്ടു വാങ്ങാവുന്ന ചരക്കുകളുടെ തുക) കുറയുന്നു. അങ്ങിനെ ജീവിതനിലവാരം താഴുന്നു; ചൂഷണം വർദ്ധിക്കുന്നു.

വിലകൾ താഴുന്ന കാലത്തെ സ്ഥിതി വ്യത്യസ്തമാണ്. ചരക്കുകൾ വിൽക്കുന്നവർക്ക്, പ്രത്യേകിച്ചും കാർഷികോൽപ്പന്നങ്ങൾ വിൽക്കുന്നവർക്ക്; ആവശ്യത്തിനു വേണ്ട പണമുണ്ടാക്കാൻ കഴിയില്ല. അങ്ങിനെ കടഭാരം വർദ്ധിക്കുന്നു. പലിശയ്ക്കു കടം കൊടുക്കുന്ന പണമുതലാളിയ്ക്കു കൂടുതൽ ആദായമുണ്ടാക്കാൻ സാധിക്കുന്നു. കാരണം, നിശ്ചിതമായ പലിശ മുമ്പത്തേക്കാളധികം ചരക്കുകളേയാണ് ഇപ്പോൾ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത്. വ്യവസായ മുതലാളികൾ തങ്ങൾക്കു കിട്ടുന്ന മിച്ചവിലയുടെ കൂടുതൽ ഭാഗം പണമുതലാളിക്കു കൊടുക്കാൻ നിർബദ്ധരാവുന്നു.

ഇവിടെയും തൊഴിലാളികൾക്കാണ് കൂടുതൽ ദോഷം. വിലക്കുറവിനെ നേരിടാൻ വേണ്ടി മുതലാളികൾ തൊഴിലാളികളുടെ കൂലി കുറയ്ക്കുന്നു. അങ്ങിനെ തൊഴിലാളിയും മുതലാളിയും തമ്മിലുള്ള സമരം മൂർച്ഛിക്കുന്നു.

ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തെ തുടർന്നുണ്ടായ വിലയിടിവിനെ നേരിടാൻ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ഒരേ മാർഗ്ഗമല്ല കൈക്കൊണ്ടത്. ഇംഗ്ലണ്ടിലും അമേരിക്കയിലും നിഷ്പക്ഷ രാജ്യങ്ങളിലും മുതലാളികൾക്കും ഭരണാധികാരികൾക്കും താരതമ്യേന കൂടുതൽ ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് 'ഡിഫ്ളേഷൻ' (പണസങ്കോചം അല്ലെങ്കിൽ പണം പിൻവലിക്കൽ) നടപ്പിൽ വരുത്തുകയാണുണ്ടായത്. പണമുതലാളികളുടെ ആദായം ചുരുക്കുകയും തൊഴിലാളികളുടെ കൂലി, ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ ശമ്പളം മുതലായവ കുറയുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ പണത്തിന്റെ തുക കുറച്ചുകൊണ്ട് സ്വന്തം ലാഭത്തോത് ഏറെക്കുറെ നിലനിർത്താൻ പ്രാബല്യത്തിലിരുന്ന വ്യവസായമുതലാളികൾക്കു സാധിച്ചു.

യുദ്ധത്തിൽ വലിയ നാശനഷ്ടങ്ങളേൽക്കുകയും പരാജയംമൂലം ഭരണാധികാരികളുടെ ശക്തി ഇളക്കുകയും ചെയ്ത രാജ്യങ്ങളിലാകട്ടെ, വമ്പിച്ച വിപ്ലവപ്രക്ഷോഭങ്ങൾ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു. പ്രക്ഷോഭങ്ങളെ ശാന്തമാക്കാൻ വേണ്ടി എട്ടുമണിക്കൂർ പ്രവൃത്തി, സംഘടനയ്ക്കുള്ള അവകാശം, പൊതുസ്വാതന്ത്ര്യം, പ്രായപൂർത്തി വോട്ടവകാശം എന്നിങ്ങനെ പല വിട്ടുവീഴ്ചകളും ചെയ്യാൻ മുതലാളിമാർ നിർബന്ധിതരായി. ഈ പരിതസ്ഥിതിയിൽ കൂലിയും ശമ്പളവും നേരിട്ടുകുറച്ച് പണസങ്കോചനം നടപ്പിൽവരുത്തുക സാധ്യമായിരുന്നില്ല. അതിനാൽ, ഇത്തരം രാജ്യങ്ങളിൽ പണത്തിന്റെ വില കുറയ്ക്കൽ (Depreciation) എന്ന മാർഗ്ഗമാണ് ഭരണാധികാരികൾ കൈക്കൊണ്ടത്. നോട്ടുകൾ കൂടുതൽ അടിച്ചിറക്കുകയായാണെങ്കിൽ തൊഴിലാളികളുടെ കൂലിയും ഉദ്യോഗസ്ഥൻമാരുടെ ശമ്പളവും പ്രത്യക്ഷത്തിൽ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുതന്നെ അവയുടെ യഥാർത്ഥമായ തോതു കുറയ്ക്കാൻ കഴിയും. കാരണം, പണത്തിന്റെ വിലയിടിയുമ്പോൾ കൂലിയുടെയും ശമ്പളത്തിന്റെയും ക്രയശക്തി ചുരുങ്ങും. ഇതിന്റെ അർത്ഥം യഥാർത്ഥമായ കൂലിയും ശമ്പളവും ചുരുങ്ങുക എന്നുതന്നെയാണ്.

ഈ മാർഗ്ഗം തൊഴിലാളികളുടെ ദാരിദ്ര്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു; ചെറിയ സൂക്ഷിപ്പുകളുള്ള ഇടത്തരക്കാരെ ദീപാളി കളിപ്പിക്കുന്നു; പണമുതലാളികൾക്കു കിട്ടുന്ന ആദായത്തിന്റെ തോതു കുറയ്ക്കുന്നു; അങ്ങിനെ വളഞ്ഞ വഴികളിലൂടെ വീണ്ടും വ്യവസായമുതലാളികളുടെ ലാഭം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു.

ചൂതാട്ടക്കാർ:

വില കയറുമ്പോഴും വിലയിടിയുമ്പോഴും ഒരുപോലെ ലാഭമടിയ്ക്കുന്ന ഒരുതരം മുതലാളികളുണ്ട്. ചൂതാട്ടമാണ് അവരുടെ പ്രധാന ജോലി. വില കയറാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അവർ ചരക്കുകൾ ധാരാളമായി വാങ്ങുകയും അങ്ങിനെ വിലകളെ പിന്നേയും വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ഒടുവിൽ ഏറ്റവും കവിഞ്ഞ വിലയ്ക്ക് വിറ്റു പണമാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നേരെമറിച്ച് വിലയിടിയാൻ തുടങ്ങുമ്പോൾ അവർ ചരക്കുകൾ വാങ്ങുന്നത് കഴിയുന്നതും ചുരുക്കുകയും വില ഏറ്റവുമധികം താഴാൻ കാത്തിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഇത്തരം ചൂതാട്ടങ്ങൾ ഇടത്തരക്കാരായ സ്വത്തുടമസ്ഥൻമാരെ പാപ്പരാക്കി വിടുന്നു; പണം ഏതാനും പേരുടെ കയ്യിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ ഇടവരുത്തുന്നു; വിതരണത്തിലുള്ള അസമത്വങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു; അങ്ങനെ ക്രമത്തിൽ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയാകെ തകരാൻ തുടങ്ങുന്നു.

വിദേശ വിനിമയം:

സ്വർണമാനം നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന കാലത്ത് കറൻസികൾ പ്രതിനിധീകരിച്ചിരുന്ന സ്വർണ്ണത്തിന്റെ തോതു നോക്കിയിട്ടാണ് അവയുടെ ആപേക്ഷികവിലകളെ കണക്കാക്കിയിരുന്നത്. സ്വർണ്ണമാനം തകർന്നതോടുകൂടി ഈ മാർഗ്ഗം അപ്രായോഗികമായിത്തീർന്നു. ഇപ്പോൾ കറൻസികളുടെ ആപേക്ഷികവിലകൾ കണക്കാക്കുന്നത് ഓരോ രാജ്യത്തിലും ചരക്കുകളുടെ വിലകളുടെ പൊതുനിലവാരത്തിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ നോക്കിയിട്ടാണ്. ഒരു രാജ്യത്തിലെ വിലകൾ ഗണ്യമായ തോതിൽ വർദ്ധിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് ആ രാജ്യത്തിലെ കറൻസിയും മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ കറൻസികളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധത്തെ ബാധിക്കാതിരിക്കില്ല.

എന്നാൽ ചരക്കുകളുടെ വിലയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ മാത്രമല്ല കറൻസികളുടെ വിലയിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങളും വിനിമയബന്ധത്തെ ബാധിക്കുന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, ഡോളറും പൗണ്ട് സ്റ്റർലിംഗും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെടുക്കുക. ഒരു പൗണ്ട് 4 ഡോളറിന് സമമാണ്. ബ്രിട്ടനിൽ ഒരു പൗണ്ട് കൊടുത്താൽ കിട്ടുന്നത്ര ചരക്കുകൾക്ക് അമേരിക്കയിൽ 4 ഡോളർ കൊടുക്കേണ്ടിവരുന്നിടത്തോളം കാലം ഒരു പൗണ്ടിന്റെയും 4 ഡോളറിന്റെയും വിലകൾ സമമാണെന്ന് പറയാം. ചരക്കുകളുടെ വിലവർദ്ധനവോ വിലയിടിവോ ഒരേ തോതിലാണെങ്കിൽ രണ്ടു കറൻസികളും തമ്മിലുള്ള വിനിമയബന്ധം താറുമാറാവുകയില്ല. 1947 ഒക്ടോബറിൽ ബ്രിട്ടനിൽ മൊത്തച്ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ 1987-ലെ നിലവാരത്തേക്കാൾ 83 ശതമാനം കൂടുതലായിരുന്നു. അതേസമയത്ത് അമേരിക്കയിലെ നിലവാരം 84 ശതമാനവും വർദ്ധിച്ചിരുന്നു. അപ്പോൾ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലെയും ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ ഏതാണ്ടൊരേ തോതിലാണ് വർദ്ധിച്ചത്. അതുകൊണ്ട്, ഒരു കറൻസിയുടെ വില മറ്റേ കറൻസിയുടേതിനെ അപേക്ഷിച്ച് കൂടിയെന്നോ കുറഞ്ഞുവെന്നോ പറയാൻ വയ്യ.

ബ്രിട്ടനിലെ ഭരണാധികാരികൾ പൗണ്ടിന്റെ വില കുറയ്ക്കാൻ തീരുമാനിച്ചുവെന്നും അതിന്റെ ഫലമായി പൗണ്ടിന്റെ വിനിമയനിരക്ക് എട്ട് ഡോറളായിത്തീർന്നുവെന്നും വിചാരിക്കുക. എന്നാൽ ബ്രിട്ടനിലേക്കിറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ഭക്ഷണം, അസംസ്കൃത സാമഗ്രികൾ തുടങ്ങിയ എല്ലാ ചരക്കുകളുടെയും വിലകൾ പെട്ടെന്ന് വർദ്ധിക്കും. അമേരിക്കയിൽ നിന്നോ കനഡയിൽ നിന്നോ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന 4 ഡോളർ വിലപിടിച്ച ചരക്കുകൾക്ക് മുമ്പ് 1 പൗണ്ട് കൊടുത്തിരുന്ന സ്ഥാനത്ത് ഇപ്പോൾ 1 പവൻ 6 ഷെല്ലിംഗ് 8 പെൻസ് കൊടുക്കേണ്ടി വരും. ബ്രിട്ടന്റെ ഇറക്കുമതിചരക്കുകളുടെ വിലകൾ ഇങ്ങനെ വർദ്ധിക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ ജനങ്ങളുടെ ജീവിതനിലവാരം കൂടുതൽ അധഃപതിക്കും. തൊഴിലാളികളുടെ യഥാർത്ഥകൂലി കുറയും. കാരണം, അവർക്കു കിട്ടുന്ന പണം കൊടുത്താൽ മുമ്പത്തേക്കാളും കുറച്ചു ചരക്കുകൾ മാത്രമേ കിട്ടുകയുള്ളൂ. അതുകൊണ്ട് കറൻസിയുടെ വിലയിടിവ് തൊഴിലാളികൾക്കും ഭൂരിപക്ഷക്കാരായ മറ്റു സാധാരണക്കാർക്കും ഹാനികരമാണ്.

കറൻസിയുടെ വിലയിടിഞ്ഞാൽ കയറ്റുമതികൾക്ക് തെല്ലൊരു പ്രചോദനം കിട്ടുമെന്നുള്ളത് ശരിയാണ്. ഉദാഹരണത്തിന്, മുമ്പ് 4 ഡോളർ കൊടുത്താൽ കിട്ടിയിരുന്നത്ര ബ്രിട്ടീഷ് ചരക്കുകൾ ഇപ്പോൾ 3 ഡോളറോ 3.5 ഡോളറോ കൊടുത്താൽ കിട്ടുന്നതായിരിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി അമേരിക്കക്കാർ കൂടുതൽ ബ്രിട്ടീഷ് ചരക്കുകൾ വാങ്ങാൻ തുടങ്ങിയെന്നു വരാം.

എന്നാൽ, ഇതിനു ചില വിഷമങ്ങളുണ്ട്. എന്തെന്നാൽ, ബ്രിട്ടീഷ് ചരക്കുകൾ പലതും വിദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന അസംസ്കൃത സാമഗ്രികൾകൊണ്ടാണുണ്ടാക്കുന്നത്. കറൻസിയുടെ വിലയിടിവുകാരണം ആ അസംസ്കൃത സാമഗ്രികളുടെ വില വർദ്ധിക്കും. അതിന്റെ ഫലമായി കയറ്റുമതി ചെയ്യുന്ന ചരക്കുകളുടെ വിലകളേയും കുറച്ചൊക്കെ വർദ്ധിപ്പിക്കേണ്ടിവരും. മാത്രമല്ല ജീവിതത്തോത് താഴ്ന്നുകൊണ്ട് തൊഴിലാളികൾ കൂടുതൽ കൂലിക്കുവേണ്ടി സമരം ചെയ്തുവെന്നു വരും. അങ്ങനെ കയറ്റുമതികൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യതകൾ തന്നെ കുറയാൻ തുടങ്ങും.

മറ്റൊരു വിഷമം കൂടിയുണ്ട്. ഒരു രാജ്യത്തിലെ കറൻസിയുടെ വിലയിടിഞ്ഞാൽ ലോകമാർക്കറ്റിൽ മത്സരിക്കുന്ന മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ മുതലാളികളും തങ്ങളുടെ കറൻസികളുടെ വില കുറയ്ക്കാൻ തുടങ്ങും. കറൻസികൾ കൊണ്ടുള്ള ഈ സമരത്തിന്റെ ഫലമായി ആദ്യം വില കുറച്ച രാജ്യത്തിനുണ്ടാകുന്ന നേട്ടം താൽക്കാലികം മാത്രമായിരിക്കും.

ഫ്രാങ്കിന്റെ വിലയിടിവ്:

മറ്റൊരുദാഹരണമെടുക്കാം: 1948 ജനുവരി 25-നു രാത്രി ഫ്രഞ്ചു ഭരണാധികാരികൾ ഫ്രാങ്കിന്റെ വില സുമാർ 50 ശതമാനം കണ്ട് കുറയ്ക്കുകയുണ്ടായി. പുതിയ വിനിമയനിരക്കുകൾ പ്രകാരം ഒരു പൗണ്ട് 864 ഫ്രാങ്കിന് സമമായിരിക്കുമെന്നും (പഴയ നിരക്ക്: 480 ഫ്രാങ്ക് = 1 പൗണ്ട്) ഒരു ഡോളർ 214 ഫ്രാങ്കിനു സമമായിരിക്കുമെന്നും (പഴയ നിരക്ക്: 120 ഫ്രാങ്ക്= 1 ഡോളർ) ഔദ്യോഗികമായി പ്രഖ്യാപിക്കപ്പെട്ടു.

ഫ്രഞ്ചു മുതലാളികളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ മാറ്റത്തിന്റെ അർത്ഥം വിദേശമാർക്കറ്റുകളിലേക്കു കൂടുതൽ പ്രവേശനം ലഭിക്കുക എന്നതാണ്. കാരണം ഫ്രഞ്ചു ചരക്കുകൾ വാങ്ങുന്നവർക്ക് ഇപ്പോൾ മുമ്പത്തേക്കാൾ കുറച്ചു ഡോളറോ പൗണ്ടോ മതിയാവും. ലോകമാർക്കറ്റിൽ ഫ്രഞ്ചുചരക്കുകളുടെ വില കുറയുന്നതുകൊണ്ട് അവയുടെ വിൽപ്പന വർദ്ധിച്ചുവെന്നു വരാം.

ജനുവരി 26-നു മുമ്പ് ഫ്രാങ്ക് പൗണ്ടായോ പൗണ്ട് ഫ്രാങ്കായോ മാറ്റാനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നവർ പൗണ്ടിന് 480 ഫ്രാങ്ക് എന്ന തോതിലാണ് വിനിമയം നടത്തിയിരുന്നത്. അതായത് 1000 പൗണ്ട് വിലയുള്ള ചരക്കുകൾ ബ്രിട്ടനിൽ വിറ്റഴിക്കുന്ന ഒരു ഫ്രഞ്ച് മുതലാളിക്ക് 4,80,000 ഫ്രാങ്ക് കിട്ടിയിരുന്നു. ജനുവരി 26 നു മുതലാകട്ടെ അത്രയും ചരക്കുകൾക്ക് 8,64,000 ഫ്രാങ്ക് കിട്ടുമെന്നായി. ഇതിന്റെ അർത്ഥം ഫ്രാങ്കിന്റെ വിലയിടിവിനുശേഷം ബ്രിട്ടനിലേക്ക് ചരക്കുകൾ കയറ്റിയയയ്ക്കുന്ന ഫ്രഞ്ച് മുതലാളികൾക്ക് കൂടുതൽ ലാഭമടിക്കാൻ കഴിയുക എന്നാണ്.

ഫ്രാൻസിലേക്ക് ചരക്കുകൾ കയറ്റിയയയ്ക്കുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളികളുടെ കാര്യം നേരെമറിച്ചാണ്. ഫ്രഞ്ചുമാർക്കറ്റിൽ 4,80,000 ഫ്രാങ്ക് വിലയുള്ള ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കുന്ന ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളിക്ക് മുമ്പ് 1000 പൗണ്ട് കിട്ടിയിരുന്നു. ഫ്രാങ്കിന്റെ വിലയിടിവിനു ശേഷമാകട്ടെ, അത്രയും ചരക്കുകൾക്ക് 550 പൗണ്ട് മാത്രമേ കിട്ടുകയുള്ളുവെന്നായി. ഈ നഷ്ടം നികത്താൻ വേണ്ടി ബ്രിട്ടീഷ് മുതലാളികൾ ഒന്നുകിൽ തങ്ങളുടെ ചരക്കുകളുടെ വില വർദ്ധിപ്പിക്കും; അല്ലെങ്കിൽ ഫ്രഞ്ചു മാർക്കറ്റിൽ നിന്നും ചരക്കുകൾ പിൻവലിച്ചു മറ്റുവല്ല മാർക്കറ്റുകളെയും അഭയം പ്രാപിക്കും.

അപ്പോൾ, ഫ്രാങ്കിന്റെ വിലയിടിവുകൊണ്ട് പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഫലം ബ്രിട്ടനിൽ നിന്നോ അമേരിക്കയിൽ നിന്നോ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നോ ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ചരക്കുകൾക്ക് ഫ്രഞ്ചുകാർ കൂടുതൽ വിലകൊടുക്കുവാൻ നിർബദ്ധരാവുമെന്നതാണ്. കറൻസിയുടെ വിലയിടിവിനു മുമ്പുതന്നെ ഫ്രാൻസിൽ ചരക്കുകളുടെ വില വല്ലാതെ വർദ്ധിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. വിലക്കയറ്റത്തിനനുസരിച്ച് തൊഴിലാളികളുടെ കൂലിയും ഇടത്തരക്കാരുടെ ശമ്പളവും വർദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. ഫ്രാങ്കിന്റെ വിലയിടിവിന്റെ ഫലമായി ചരക്കുകളുടെ വിലകൾ ഇനിയും വർദ്ധിക്കുകയാണ് ചെയ്യുക. അതിന്റെ ഫലമായി തൊഴിലാളികളുടെ യഥാർത്ഥകൂലി വീണ്ടും കുറയും; ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തോത് കൂടുതൽ വഷളായിത്തീരും.

കറൻസികുഴപ്പത്തിന്റെ പിന്നിൽ:

രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധവും അതിനെതുടർന്നുണ്ടായ വിഷമതകളും മിക്ക മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങളുടെയും സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ താറുമാറാക്കിയിരിക്കുന്നു. മാർക്കറ്റുകൾ ഇടുങ്ങിവരികയാണ്. മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള മാർക്കറ്റുമത്സരം വർദ്ധിച്ചുവരികയാണ്. പണപ്പെരുപ്പം (ഇൻഫ്ളെക്ഷൻ) ഭയങ്കരമായിക്കൊണ്ടുവരികയാണ്. പൗണ്ട്, ഫ്രാങ്ക്, ലിറ, ചൈനീസ്, ഡോളർ, ഉറുപ്പിക തുടങ്ങിയ മിക്ക കറൻസികളുടെയും വിലകൾ ഇടിയാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വിനിമയനിരക്കിലുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അസ്ഥിരതകളും പെട്ടെന്നുണ്ടായ കയറ്റിറക്കങ്ങളും വിദേശവ്യാപാരത്തെ ബാധിക്കാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കറൻസിയുടെ വിലയിടിവുകാരണം ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തോതു കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു വരികയാണ്. തൊഴിലാളികളുടെ ചൂഷണത്തോത് വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇടത്തരക്കാരുടെ സൂക്ഷിപ്പുപണങ്ങൾ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്യുന്നു. നാട്ടുകാരുടെ കയ്യിലുള്ള പണമെല്ലാം ഏതാനും കുറ്റൻമുതലാളിമാരുടെ കയ്യിൽ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു.

ഇതെല്ലാം യാദൃശ്ചികസംഭവങ്ങളല്ല. മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള സ്വകാര്യസ്വത്തുടമകളുടെയും ഉൽപാദനവിതരണങ്ങളിലുള്ള ക്രമക്കേടുകളുടെയും അനിവാര്യഫലമാണിത്. മൗലികമായ ഈ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ അവഗണിച്ചുകൊണ്ട് കറൻസികുഴപ്പത്തിനു പരിഹാരം കാണുക സാധ്യമല്ല.

---

2. നാണയപ്രശ്നം എന്ന പുസ്തകം നോക്കുക.

12 സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പം

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ കഴിഞ്ഞ 180 കൊല്ലത്തെ ചരിത്രത്തിൽ ഇടവിട്ടിടവിട്ടുണ്ടായ ഒട്ടനവധി സാമ്പത്തികകുഴപ്പങ്ങൾ വെറും യാദൃശ്ചികസംഭവങ്ങളല്ലെന്നും നമ്മുടെ ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയുടെ എന്തോ പന്തികേടിന്റെ ഫലമാണവയെന്നും അധികമധികം ആളുകൾ മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അത്രയും നല്ലത്. പക്ഷേ, ഈ പന്തികേടിന്റെ സ്വഭാവമെന്താണെന്ന വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കിയാൽ മാത്രമേ അതിനുള്ള പരിഹാരം കാണാൻ സാധിക്കൂ.

ഉൽപ്പാദനം നടത്തുന്നതെങ്ങനെ?

മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയ്ക്ക് മൂന്ന് ഘട്ടങ്ങളുണ്ട്. 1. മുതലാളി ആദ്യമായി തന്റെ വശമുള്ള പണം ചരക്കാക്കി മാറ്റുന്നു; ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളും തൊഴിലാളിയുടെ അധ്വാനശക്തിയും വിലയ്ക്കുവാങ്ങുന്നു. 2. ശരിക്കുള്ള ഉല്പാദനം; തൊഴിലാളികൾ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളിൽ അധ്വാനം ചെലുത്തി ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്നു. 3. വിൽപ്പന: ഉല്പാദിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞ ചരക്കുകൾ മാർക്കറ്റിൽ വിറ്റഴിക്കുന്നു; അങ്ങിനെ ചരക്കുകളെ വീണ്ടും പണമാക്കി മാറ്റുന്നു.

ഉല്പാദിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞ ചരക്കുകളെ ഉപഭോക്താക്കൾ വാങ്ങിയനുഭവിച്ചു കഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കും അവയെ വീണ്ടും സപ്ലൈ ചെയ്യാൻ സാധിക്കണം. അതുകൊണ്ട് ഒരിക്കൽ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിച്ചു പണമാക്കിയാൽ ആ പണം വീണ്ടും ഉല്പാദനത്തിലിറക്കുന്നു. ആദ്യത്തെപ്പോലെ തന്നെ വീണ്ടും ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയുടെ ഒന്നാംഘട്ടമാരംഭിക്കുകയായി. വീണ്ടും രണ്ടാം ഘട്ടം, വീണ്ടും മൂന്നാം ഘട്ടം, വീണ്ടും ഒന്നാംഘട്ടം — ഇങ്ങനെ ഉല്പാദനം തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു.

ലാഭം കിട്ടാൻ വേണ്ടിയാണല്ലോ മുതലാളി ഉല്പാദനത്തിലേർപ്പെടുന്നത്. ലാഭം കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ അയാൾ തന്റെ പണം വ്യവസായത്തിലിറക്കുകയില്ല. അപ്പോൾ ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയുടെ മൂന്നാംഘട്ടത്തിൽ ചരക്കുകൾ വിറ്റുകിട്ടുന്ന പണം ആദ്യമിറക്കിയ പണത്തേക്കാളധികമുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു തീർച്ചയാണ്. ഈ അധികമുള്ള സംഖ്യയ്ക്കാണ് മിച്ചവിലയെന്നു പറയുന്നത്. മിച്ചവില വേണമെങ്കിൽ മുഴുവനും മുതലാളിക്കനുഭവിക്കാം; സുഖഭോഗങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ചിലവഴിക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ, അതു മുഴുവനോ അതിലൊരു ഭാഗമോ മൂലധനത്തോടുകൂടിച്ചേർത്തു വ്യവസായത്തെ വിപുലീകരിക്കാം.

സ്വാഭാവികമായി ഓരോ മുതലാളിയും തന്റെ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ പരിഷ്കരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയാണ് ചെയ്യുക. ഇതിന് രണ്ട് കാരണങ്ങളുണ്ട്: ഒന്നാമത്, മിച്ചവില സമ്പാദിക്കാനുള്ള ദുര; രണ്ടാമത് മാർക്കറ്റിലെ മത്സരം. തന്താങ്ങളുടെ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാൻ വേണ്ടി മുതലാളികൾ പരസ്പരം മത്സരിക്കുന്നു. മത്സരത്തിൽ തോൽക്കുന്ന മുതലാളി തകർന്നു നശിച്ചുപോകുന്നു. അതുകൊണ്ട് മാർക്കറ്റു മത്സരത്തിൽ എതിരാളികളെ തോൽപ്പിക്കാൻ വേണ്ടി ഓരോ മുതലാളിയും തന്റെ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളെ മറ്റുള്ളവരെക്കാൾ കുറഞ്ഞ ചെലവിനു ചരക്കുകളുല്പാദിപ്പിക്കാനും ശ്രമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ മുതലാളിത്ത രീതിയിലുള്ള ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കുകയും വളരുകയും ചെയ്യണമെങ്കിൽ ഉല്പാദനത്തിൽ കൂടുതൽകൂടുതൽ, പണമിറക്കിയേ കഴിയൂ. അതുകൊണ്ട് ഓരോ മുതലാളിയും തന്റെ മിച്ചവില മുഴുവനുമോ അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ ഒരു മുഖ്യഭാഗമെങ്കിലുമോ പുനരുല്പാദനത്തിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്നു. അങ്ങിനെ ഉല്പാദനം കൂടുതൽകൂടുതൽ വിപുലമായിത്തീരുന്നു.

ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളും ഉപഭോഗസാമഗ്രികളും:

വ്യവസായങ്ങളെ മൊത്തത്തിൽ രണ്ടു ഗ്രൂപ്പുകളായി തരംതിരിക്കാം. 1. ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ (യന്ത്രങ്ങൾ, അസംസ്കൃതപദാർത്ഥങ്ങൾ, എണ്ണ മുതലായവ) നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങൾ. 2. ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ (ഭക്ഷണം, വസ്ത്രം ചെരിപ്പ് മുതലായവ) നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങൾ. രണ്ടാമത്തെ ഗ്രൂപ്പുകാർക്കാവശ്യമായ യന്ത്രങ്ങളും മറ്റും ഒന്നാം ഗ്രൂപ്പുകാരിൽനിന്നാണ് കിട്ടുന്നത്. അതുകൊണ്ട് ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുണ്ടാക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളെ പരിഷ്കരിക്കണമെങ്കിൽ യന്ത്രസാമഗ്രികളുണ്ടാക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളെയും പരിഷ്കരിക്കണം. ഇങ്ങിനെ രണ്ടു ഗ്രൂപ്പുകളിലും മൂലധനശേഖരണം ആവശ്യമായിത്തീരുന്നു.

ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളായാലും ശരി, ഉപഭോഗസാമഗ്രികളായാലും ശരി, നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞാൽ അവയെ മാർക്കറ്റിൽ വിറ്റഴിക്കാൻ കഴിയണം. എന്നാലേ പുനരുൽപ്പാദനം സാധ്യമാകൂ.

ഉല്പാദനമുറയുടെ അവസാനത്തിൽ നമ്മൾ കാണുന്നതെന്താണ്? യന്ത്രങ്ങളുടെയും എണ്ണയുടെയും കൂലിയുടെയും മറ്റും രൂപത്തിൽ മൂലധനമിറക്കിയ ഒന്നാംവിഭാഗക്കാരുടെ കയ്യിൽ ഇപ്പോൾ യന്ത്രങ്ങൾ മാത്രമാണുള്ളത്. ഈ യന്ത്രങ്ങൾ വിറ്റഴിച്ച് പണമാക്കിയാലെ തൊഴിലാളികൾക്കു കൂലികൊടുക്കാനും വീണ്ടും ഉല്പാദനമുറയാരംഭിക്കാനും ആവശ്യമായ മൂലധനമിറക്കാൻ കഴിയൂ. രണ്ടാംവിഭാഗക്കാരുടെ കാര്യമോ? യന്ത്രങ്ങളുടെയും അസംസ്കൃതപദാർത്ഥങ്ങളുടെയും കൂലിയുടെയും രൂപത്തിൽ അവരിറക്കിയ മൂലധനം മുഴുവൻ ഇപ്പോൾ ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുടെ രൂപത്തിലാണ്. ഈ ഉപഭോഗസാമഗ്രികളെ വിറ്റഴിച്ചാലേ രണ്ടാം വിഭാഗക്കാരായ മുതലാളികൾക്കു വീണ്ടും ഉല്പാദനമുറയാരംഭിക്കാൻ കഴിയൂ.

ഒന്നാംവിഭാഗക്കാർ യന്ത്രങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നു. ആ യന്ത്രങ്ങളെ എങ്ങിനെയാണ് വിറ്റഴിക്കുന്നത്? കുറെയൊക്കെ ഒന്നാംവിഭാഗക്കാരുടെയിടയിൽതന്നെ ചെലവാക്കാം. ബാക്കിയുള്ളത് രണ്ടാംവിഭാഗക്കാർക്കിടയിൽ വിറ്റുതീർക്കണം. രണ്ടാം വിഭാഗക്കാർ ഭക്ഷണസാമഗ്രികൾ, തുണി, ചെരുപ്പ്, മരുന്ന് തുടങ്ങിയ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നു. അവയെ വിറ്റഴിക്കുന്നതെങ്ങനെയാണ്. കുറേയൊക്കെ രണ്ടാം വിഭാഗക്കാർക്കിടയിൽ തന്നെ ചെലവാകും. ബാക്കിയുള്ളത് ഒന്നാം വിഭാഗക്കാരുടെയിടയിൽ തന്നെ വിറ്റുതീർക്കണം. ഒന്നാമത്തെ ഗ്രൂപ്പിനാവശ്യമായ ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ രണ്ടാംഗ്രൂപ്പുകാരും രണ്ടാംഗ്രൂപ്പുകാർക്കാവശ്യമായ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ ഒന്നാംഗ്രൂപ്പുകാരുമാണ് സപ്ലൈ ചെയ്യുന്നത്.

ഒരു കാര്യം ഇവിടെ ഊന്നിപ്പറയേണ്ടതുണ്ട്. മുതലാളിത്തസമുദായത്തിൽ ഓരോ ഇനത്തിലും എത്രയെത്ര ചരക്കുകൾ ആവശ്യമുണ്ടെന്നും അവയുടെ മാർക്കറ്റുവിലകൾ എന്തായിരിക്കണമെന്നും എത്ര ചരക്കുകൾ വാങ്ങപ്പെടുമെന്നും മറ്റും അറിയുന്നതു ചരക്കുകൾ നിർമ്മിക്കുന്ന സമയത്തല്ല, നിർമ്മിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമാണ്. അതായത്, സമുദായത്തിലെ ഉല്പാദനവിതരണങ്ങൾ യാതൊരുപ്ലാനുമില്ലാതെയാണ് നടക്കുന്നത്. ഓരോ ഉൽപാദകനും ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്ക് ചരക്കുകളുണ്ടാക്കുകയും അവയെ വിറ്റഴിക്കാൻ വേണ്ടി ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു മാർക്കറ്റിൽ കൊണ്ടുവരികയുമാണ് ചെയ്യുന്നത്. മാർക്കറ്റിലെത്തുമ്പോഴാണ് താന്താങ്ങളുടെ ചരക്കുകൾ എത്രമടങ്ങു ചെലവാകുമെന്ന് മുതലാളികൾ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. ഡിമാൻറു കുറവുള്ള ചരക്കുകളുടെ മാർക്കറ്റുവില ഇടിയും. അപ്പോൾ കുറേപേർ ആ ഉല്പാദനരംഗത്തിൽ നിന്നു പിൻമാറി ഡിമാൻറു കൂടുതലുള്ള വ്യവസായങ്ങളന്വേഷിക്കാൻ തുടങ്ങും. പക്ഷേ, കൂടുതൽ ആളുകൾ പിൻവലിയുകയും അതിന്റെ ഫലമായി ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ കുറയുകയും ചെയ്താൽ അവയുടെ മാർക്കറ്റുവില വീണ്ടും ഉയരാൻ തുടങ്ങും. അപ്പോൾ വീണ്ടും ആ ഉൽപാദനരംഗത്തേക്ക് മുതലാളികൾ ആകർഷിക്കപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഇങ്ങനെ വിലകളിലുണ്ടാകുന്ന ഏറ്റക്കുറവുകളുടേയും മൂലധനത്തിന്റെ പോക്കുവരവുകളുടെയും ഫലമായിട്ടാണ് സമുദായത്തിനാവശ്യമായ ചരക്കുകൾ എത്രയാണെന്ന് നിർണ്ണയിക്കപ്പെടുന്നത്.

ഒരു വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ചരക്കുകളിലുണ്ടാകുന്ന മാറ്റങ്ങൾ മറ്റുവിഭാഗത്തെയും ബാധിക്കും. കാരണം, ഉല്പാദനവിഭാഗങ്ങൾ പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടാണ് കിടക്കുന്നത്. ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുണ്ടാക്കുന്നവർക്ക് യന്ത്രങ്ങൾ വേണം. യന്ത്രങ്ങളുണ്ടാക്കുന്നവർക്ക് ഉപഭോഗസാമഗ്രികളും വേണം. ഒന്നാം ഗ്രൂപ്പുകാർ നിർമ്മിക്കുന്ന യന്ത്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ രണ്ടാംഗ്രൂപ്പുകാർക്കാവശ്യമുള്ളതിനേക്കാൾ അധികമാണെങ്കിൽ അവ വിറ്റഴിയാതെ കിടക്കും. നേരെമറിച്ച്, കുറവാണെങ്കിലോ രണ്ടാം ഗ്രൂപ്പുകാർക്കു പുനരുല്പാദനത്തിനാവശ്യമായ യന്ത്രങ്ങളും മറ്റും കിട്ടുകയില്ല. അപ്പോൾ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാൻ സാധിക്കുക എന്നത് ഒരു വ്യക്തിയുടെ മാത്രം പ്രശ്നമല്ല. സമുദായത്തിലൊട്ടാകെയുള്ള ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കേണ്ട പ്രശ്നമാണത്. വ്യക്തികൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു സ്വതന്ത്രമായി നടത്തുന്ന ചരക്കുനിർമ്മാണവും സമുദായത്തിനൊട്ടാകെ ആവശ്യമുള്ള ചരക്കുനിർമ്മാണവും തമ്മിൽ എത്രകണ്ട് പൊരുത്തമുണ്ട് എന്നതിനെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കും പുനരുല്പാദനത്തിന്റെ സുഗമമായ പുരോഗതി.

എന്നാൽ മുതലാളിത്ത സമുദായത്തിൽ ഈ സുഗമമായ പുരോഗതി സാധ്യമല്ല. കാരണം, യാതൊരു പ്ലാനുമില്ലാതെ അരാജകമായിട്ടാണ് വ്യവസായങ്ങൾ വളരുന്നത്. ഒന്നാംവിഭാഗത്തിലെ വ്യവസായങ്ങളും രണ്ടാം വിഭാഗത്തിലെ വ്യവസായങ്ങളും തമ്മിൽ യാതൊരു പൊരുത്തവുമില്ലാത്ത മട്ടിലാണ് വിപുലീകരണം നടക്കുന്നത്.

ആകെയിറങ്ങുന്ന മൂലധനത്തിന്റെ തോതനുസരിച്ചാണ് ലാഭം കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്. യന്ത്രങ്ങളുണ്ടാക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളിൽ, ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുണ്ടാക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച്, മൂലധനത്തിന്റെ തോത് എത്രയോ അധികമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് ഒന്നാം വിഭാഗക്കാരുടെ ഒട്ടാകെയുള്ള ലാഭം രണ്ടാം വിഭാഗക്കാരുടേതിനെക്കാൾ ജാസ്തിയായിരിക്കും. അതിനാൽ വ്യവസായങ്ങളുടെ വിപുലീകരണത്തിനു കൂടുതൽ പണം നീക്കിവയ്ക്കാൻ സാധിക്കും. രണ്ടാം വിഭാഗക്കാർക്ക് അത്ര തന്നെ സാധിക്കില്ല. ഇങ്ങനെ മൂലധനസംഭരണം രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളിലും അസമമായിട്ടാണ് വളരുന്നത്.

മറ്റൊരു വ്യത്യാസം കൂടിയുണ്ട്: ലാഭത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ഭാഗം വ്യവസായങ്ങളുടെ വിപുലീകരണത്തിനുവേണ്ടി നീക്കിവയ്ക്കണമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഇങ്ങിനെ നീക്കിവയ്ക്കുന്ന തുകയുടെ ഒരു ഭാഗം യന്ത്രങ്ങൾ അസംസ്കൃതപദാർത്ഥങ്ങൾ മുതലായവയ്ക്ക് വേണ്ടിയും ബാക്കിയുള്ളത് തൊഴിലാളികളുടെ കൂലിയ്ക്കുവേണ്ടിയുമാണ് ചെലവഴിക്കുന്നത്. യന്ത്രങ്ങൾക്കാണ് കൂടുതൽ ചെലവുവേണ്ടിവരിക എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. എന്നല്ല, യന്ത്രങ്ങൾ പരിഷ്കരിക്കുന്തോറും യന്ത്രങ്ങൾക്കും അസംസ്കൃതസാധനങ്ങൾക്കും വേണ്ടി നീക്കിവയ്ക്കുന്നതിന്റെ തോതു വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടും തൊഴിലാളികൾക്കുവേണ്ടി നീക്കിവയ്ക്കുന്നതിന്റെ തോതു ചുരുങ്ങിക്കൊണ്ടുമാണ് വരിക. ഇതിന്റെ അർത്ഥം വ്യവസായങ്ങളുടെ വിപുലീകരണത്തോടൊപ്പം തൊഴിലാളികൾക്ക് ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ വാങ്ങാനുള്ള കഴിവ് ചുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങി വരുന്നു എന്നാണ്. മറ്റൊരു വിധം പറഞ്ഞാൽ ഒന്നാംവിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട വ്യവസായങ്ങളുടെ വളർച്ചയോടൊപ്പം രണ്ടാം വിഭാഗത്തിന്റെ വിൽപനയുടെ തോത് കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവരുന്നു.

മൂലധനസംഭരണത്തിന്റെ ഫലമായി ഉല്പാദനം കൂടുതൽ കൂടുതൽ വിപുലമാവാൻ തുടങ്ങുന്നു. ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഡിമാൻറ് അതിവേഗം വർദ്ധിക്കുന്നു. അതോടൊപ്പം ചരക്കുകളുടെ മാർക്കറ്റുവിലയും വർദ്ധിക്കുന്നു. മാർക്കറ്റുവില വർദ്ധിക്കുമ്പോൾ ലാഭത്തോതും കയറാൻ തുടങ്ങുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളിലേയ്ക്ക് മൂലധനം ധാരാളമായി ഒഴുകിവരാൻ തുടങ്ങുന്നു. അങ്ങിനെ ഒന്നാം ഗ്രൂപ്പ് മേൽക്കുമേൽ വിപുലമായിക്കൊണ്ടുവരുന്നു.

ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ ഡിമാൻറ് പെട്ടെന്ന്, ഒരു നൊടിയിടകൊണ്ട്, തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയില്ല. കാരണം, അവയെ നിർമ്മിക്കാൻ കാലതാമസം പിടിക്കും. അതിനാൽ യന്ത്രങ്ങളും മറ്റുമുണ്ടാക്കി മാർക്കറ്റിലെത്തിക്കുന്നതുവരെയും അവയുടെ ഡിമാൻറ് വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ഡിമാൻറ് നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം വർദ്ധിച്ച മാർക്കറ്റുവിലകളും നിലനിൽക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഉല്പാദനോപകരണവ്യവസായങ്ങൾ മൂലധനക്കാരെ ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കും. സാമൂഹ്യമായ യാതൊരു പ്ലാനുമില്ലാതെ, താനുണ്ടാക്കുന്നതും മറ്റുള്ളവരുണ്ടാക്കുന്നതും തമ്മിൽ വല്ലപൊരുത്തക്കേടുണ്ടോ എന്നു നോക്കാതെ, യന്ത്രങ്ങൾക്കും മറ്റും രണ്ടാം വിഭാഗക്കാർക്കുള്ള യഥാർത്ഥമായ ഡിമാൻറെന്താണെന്ന മനസ്സിലാക്കാതെ, ഓരോ മുതലാളിയും തന്റെ ഇഷ്ടമനുസരിച്ച് ഇഷ്ടംപോലെ ചരക്കുകളുണ്ടാക്കി വിടുന്നു.

എന്നാൽ രണ്ടാം വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട വ്യവസായത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെന്താണ്? ഒന്നാംവിഭാഗത്തിലെന്നപോലെതന്നെ ഇവിടേയും മിച്ചവിലയുടെ പ്രധാനഭാഗം ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാണ് നീക്കിവെയ്ക്കുന്നത്. കൂലിക്കുവേണ്ടി, അതായത് തൊഴിലാളികളുടെ ഉപഭോഗത്തിനുവേണ്ടി, നീക്കിവയ്ക്കുന്നതിന്റെ തോതു കുറയുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. വ്യവസായം അധികമധികം വിപുലമാകുംതോറും തൊഴിലാളികൾക്കനുഭവിക്കാനുള്ള സ്വത്തിന്റെ തോതു കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞുവരുന്നു. അതായത്, ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുടെ ഡിമാൻറ് താണുതാണു വരുന്നു.

തൊഴിലില്ലായ്മ പരന്നുപിടിക്കുന്നു:

ഉപഭോഗസാമഗ്രികളുടെ ഡിമാൻറു കുറഞ്ഞാൽ അവയുടെ മാർക്കറ്റുവിലയും കുറയും. പുതിയ മൂലധനക്കാരുടെ ആകർഷണം നിലയ്ക്കും. ലാഭത്തോത് ചുരുങ്ങും. നഷ്ടം നേരിടും. ഉല്പാദനം കുറയ്ക്കുവാൻ മുതലാളികൾ നിർബദ്ധിതരായിത്തീരും. അതിന്റെ ഫലമായി കുറേ തൊഴിലാളികൾക്കു ജോലിയില്ലാതാവും. തൊഴിലാളികൾക്കു ലഭിക്കുന്ന പ്രതിഫലത്തിന്റെ തുക കുറയുമ്പോൾ ചരക്കുകളുടെ വിൽപന വീണ്ടും ചുരുങ്ങും. ഉല്പാദനം ഇനിയും കുറയ്ക്കാൻ മുതലാളിമാർ നിർബദ്ധിതരായിത്തീരും. ചില കമ്പനികൾ പൊളിയും. ചിലതു പൂട്ടിയിടും. തൊഴിലില്ലാത്തവരുടെ എണ്ണം പെരുകിക്കൊണ്ടുവരും. ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാതെ ഗോദാമിൽ കിടക്കുമ്പോൾ തൊഴിലാളികൾ പണിയില്ലാതെ തെണ്ടിത്തിരിയും.

രണ്ടാംവിഭാഗക്കാർ കമ്പനി പൂട്ടിയിടാൻ തുടങ്ങിയാൽ ഒന്നാംവിഭാഗക്കാരുടെ ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ ചെലവാകുന്നതെങ്ങനെ? അങ്ങിനെ, യന്ത്രങ്ങളും മറ്റു മാർക്കറ്റിലെത്തുമ്പോഴേക്കും അവയെ വാങ്ങാനാളില്ലാതായിത്തീരുന്നു. വിറ്റഴിക്കാൻ സാധിക്കാത്തത്ര ചരക്കുകൾ മാർക്കറ്റിലെത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് അപ്പോൾ മാത്രമാണ് അവർ മനസ്സിലാക്കുന്നത്. അതോടുകൂടി ഒന്നാം വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട കമ്പനികളും പൂട്ടാൻ തുടങ്ങുകയായി. അങ്ങിനെ തൊഴിലില്ലായ്മ സാർവ്വത്രികമായിത്തീരുന്നു.

കൃഷിക്കാർ തകരുന്നു:

കമ്പനികൾ പൂട്ടിക്കിടക്കുന്നതുകൊണ്ട് അസംസ്കൃത സാധനങ്ങളും വിറ്റഴിക്കാതെ കിടക്കും. നാട്ടുകാരുടെ കയ്യിൽ, പണമില്ലാത്തതുകൊണ്ട് കാർഷികച്ചരക്കുകൾ വാങ്ങാനാളില്ലാതാവും. അതിന്റെ ഫലമായി അവയുടെ വിലയിടിയാൻ തുടങ്ങും. മുതലാളികൾക്കു കൂടുതൽ ശക്തിയും പ്രാബല്യവും സംഘടനയുമുള്ളതുകൊണ്ട് അവർ കുഴപ്പത്തിന്റെ ഭാരത്തെ കഴിയുന്നതും കൃഷിക്കാരുടെ ചുമലിലേക്കു മാറ്റാൻ ശ്രമിക്കും. ചുരുക്കത്തിൽ, മറ്റു ജനവിഭാഗങ്ങളെയപേക്ഷിച്ചു കൃഷിക്കാരാണ് കൂടുതൽ തകരുക. അവരും തൊഴിലാളികളെപ്പോലെത്തന്നെ നിസ്സഹായരായി അലഞ്ഞുതിരിയാൻ തുടങ്ങും.

കൃഷിക്കാരുടെ വരവുചുരുങ്ങുക എന്നുവച്ചാൽ വ്യവസായച്ചരക്കുകളുടെ വില്പന വീണ്ടും കുറയുക എന്നർത്ഥമാണ്. അങ്ങനെ കൃഷിക്കാരുടെ പാപ്പരത്തം വ്യവസായങ്ങളെയും ബാധിക്കുന്നു.

ബാങ്കുകൾ പൊളിയുന്നു:

ഉല്പന്നങ്ങൾ വിറ്റഴിയാതായാൽ അതു കടമിടപാടുകളെയും ബാധിക്കും. അഭിവൃദ്ധിയുടെ കാലത്തു മുതലാളികൾ തങ്ങളുടെ വ്യവസായങ്ങളെ വിപുലീകരിക്കാൻ വേണ്ടി ബാങ്കിൽ നിന്നു ധാരാളം കടംവാങ്ങിയിരുന്നു. ബാങ്കിൽ നിന്നു കടം കിട്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ടാണ്, ചരക്കുകൾ വിറ്റുതീരുന്നതിനു മുമ്പുവരെ വിപുലീകരണം നിർബാധം തുടരാൻ സാധിച്ചിരുന്നത്. ബാങ്കുകൾക്കാണെങ്കിൽ പണത്തിനു യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടവർ വ്യവസായമുതലാളികൾക്കു യഥേഷ്ടം കടംകൊടുത്തിരുന്നു. പക്ഷേ, ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയാതാവുമ്പോൾ ബാങ്കിൽ നിന്നു വാങ്ങിയ കടം തിരിച്ചുകൊടുക്കാൻ മുതലാളികൾക്കു സാധിക്കില്ലെന്നാവും. ഡിപ്പോസിറ്റർമാർ അമ്പരക്കാൻ തുടങ്ങും. ഏതാനും ഡിപ്പോസിറ്റർമാർ തങ്ങളുടെ സൂക്ഷിപ്പുപണം മടക്കി ചോദിച്ചാൽ മതി, ബാങ്കുകൾ പൊളിയാൻ തുടങ്ങും. 'ഭാവി സുരക്ഷിതമാക്കാൻ വേണ്ടി' പണം ബാങ്കിലിട്ട ഡിപ്പോസിറ്റർമാരെല്ലാം പൊളിഞ്ഞു പാപ്പിസാകുന്നു. അങ്ങിനെ കുഴപ്പം സാർവ്വത്രികമായിത്തീരുന്നു.

ചരക്കുകളുടെ ഡിമാൻറും വില്പനയും കുറയാൻ തുടങ്ങിയാലും കുറച്ചുകാലം കടത്തിനു വാങ്ങിയ പണംകൊണ്ട് ഉല്പാദനം തുടരാൻ മുതലാളികൾക്കു സാധിക്കും. കിട്ടുന്നിടത്തോളം കടംവാങ്ങുക, സാധിക്കുന്നിടത്തോളം ഉല്പാദിപ്പിക്കുക — ഇതാണ് ഓരോ മുതലാളിയും ചെയ്യുന്നത്. അങ്ങനെ കുഴപ്പത്തിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യം ജനങ്ങളിൽ നിന്നു മറച്ചുവയ്ക്കാൻ കുറെയൊക്കെ സാധിക്കും. പക്ഷേ, ഏതെങ്കിലുമൊരു മുഖ്യമായ ബാങ്കു പൊളിഞ്ഞാൽ പെട്ടെന്നു പണക്കമ്പോളമാകെ തകരാൻ തുടങ്ങും. കൃത്രിമമായ ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയുടെ കള്ളി അപ്പോളാണ് വെളിച്ചത്താവുക. സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പത്തിന്റെ ആഴം എത്ര ഭയങ്കരമാണെന്ന് അപ്പോഴാണ് ആളുകൾക്ക് മനസ്സിലാവുക.

കുഴപ്പവും ഋണവ്യവസ്ഥയും:

മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള ഉൽപാദനം ഋണവ്യവസ്ഥയെ ആശ്രയിച്ചാണ് നടക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ട്, കുഴപ്പം ആദ്യമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത് പണത്തിന്റെ ദൗർലഭ്യത്തിലൂടെയാണ്. എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളെ റൊക്കം പണമാക്കി മാറ്റി ഇടപാടുകൾ തീർക്കാൻ മുതലാളികൾ വെമ്പൽകൊള്ളുന്നു. ഈ കാരണത്താൽ, കുഴപ്പം വെറുമൊരു പണക്കുഴപ്പമാണെന്നും, അല്ലെങ്കിൽ വെറുമൊരു ക്രെഡിറ്റ് കുഴപ്പമാണെന്നും, തോന്നിപ്പോകാനിടയുണ്ട്. എന്നാൽ വാസ്തവമെന്താണ്?

അമിതോല്പാദനം, വിലയിടിവ് മുതലായ കാരണങ്ങളാൽ ചരക്കിന്റെ പ്രചലനത്തിനു തടസ്സം നേരിടുമ്പോൾ, അതായത് കുന്നുകൂടിക്കിടക്കുന്ന ചരക്കുകളെ വിറ്റഴിക്കാൻ പ്രയാസം നേരിടുമ്പോൾ, ആ തടസ്സവും ആ പ്രയാസവും ഋണവ്യവസ്ഥയെയും ബാധിക്കുമെന്നു തീർച്ചയാണ്. പുനരുല്പാദനത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ചരക്കുകളുടെ പ്രചലനം പെട്ടെന്നു നിന്നുപോകുന്നു. പുനരുല്പാദനത്തിന്റെ ഗതിക്രമം നിർബാധം തുടരുന്നില്ലെന്ന് ആളുകൾ മനസ്സിലാക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു. കച്ചവടസംബന്ധിയായ കടപ്പണത്തിന്റെ ഡിമാൻറു ചുരുങ്ങുന്നു. നൂൽപ്പുകാരന്റെ കയ്യിൽ ധാരാളം നൂൽ കെട്ടിക്കിടപ്പുള്ളതുകൊണ്ട് കടത്തിന് പരുത്തിവാങ്ങി ഇനിയും നൂലുണ്ടാക്കാൻ അയാൾ മുതിരുകയില്ല. കച്ചവടക്കാരന്റെ കയ്യിൽ ചരക്കുവിറ്റഴിയാതെ കിടക്കുന്നതു കൊണ്ട് കടത്തിനു കൂടുതൽ ചരക്കു വാങ്ങേണ്ട ആവശ്യം അയാൾക്കും നേരിടുന്നില്ല. ഈ കാരണങ്ങളാലാണ് ഋണവ്യവസ്ഥ ചുരുങ്ങിപ്പോകുന്നത്.

മൂലധനമെല്ലാം ഉല്പാദനത്തിന്റെ ഗതിക്രമത്തിൽ കെട്ടിക്കിടക്കുകയാണ്. ചരക്കുകളുണ്ട്, പക്ഷേ, പണമില്ല. വ്യവസായമുതലാളികൾക്കു പണത്തിനുള്ള തിടുക്കം വർദ്ധിക്കുന്നു. ഉല്പാദനത്തിന്റെ വിപുലീകരണത്തിനു പുതിയ മൂലധനം ആവശ്യമായിവരുന്നതുകൊണ്ടല്ല, ഉള്ള മൂലധനം ചരക്കുകളുടെയും അസംസ്കൃത പദാർത്ഥങ്ങളുടെയും രൂപത്തിൽ കെട്ടിക്കിടക്കുന്നതുകൊണ്ട്. കുഴപ്പകാലങ്ങളിൽ അടവിനുള്ള ഉപകരണം എന്ന നിലക്കുള്ള പണത്തിനാണ് ദൗർലഭ്യം നേരിടുന്നത്. പണത്തിന്റെ ഡിമാൻറ് വർദ്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ബാങ്കർമാർ തങ്ങളുടെ പലിശനിരക്കും ഡിസ്കൗണ്ടിന്റെ തോതും ക്രമാതീതമായി വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. പക്ഷേ, എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകൾ യഥാർത്ഥചരക്കുകളുടെ കൊള്ളക്കൊടുക്കുകളുടെ പ്രതിനിധികൾ മാത്രമാണ്. അതായത്, ചരക്കുകളുടെ കൈമാറ്റമാണ് എക്സ്ചേഞ്ച് ബില്ലുകളുടെ തന്നെ അടിസ്ഥാനം. (ചില ബില്ലുകൾ യഥാർത്ഥ ചരക്കുകളെയല്ല, വെറും തട്ടിപ്പുകളെയും ചതിപ്പണികളെയും മാത്രമാണ് പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നത് എന്നു വരാവുന്നതാണ്. പക്ഷേ, ഇത്തരം തട്ടിപ്പുകൾ കുഴപ്പകാലങ്ങളിൽ പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നതു കാണാം). അപ്പോൾ സമുദായത്തിന്റെ ഡിമാൻറിനേക്കാളധികം ചരക്കുകളുണ്ടാക്കിവിടുന്നു എന്നതാണ് കുഴപ്പത്തിനുള്ള പ്രത്യക്ഷകാരണം. മറ്റൊരുവിധം പറഞ്ഞാൽ കുഴപ്പത്തിന്റെ കാരണമാരായേണ്ടതു ഋണവ്യവസ്ഥയിലല്ല, മുതലാളിത്തരീതിയിലുള്ള ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയിലാണ്.

കൃത്രിമമായ ഈ ഉൽപാദനക്രമത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ ഒരു ബാങ്കിന്റെ, കടലാസുനോട്ടുകൾക്കു സാധിക്കുമെന്നോ കുറേ നോട്ടുകളടിച്ചിറക്കി വിറ്റഴിയാത്ത ചരക്കുകളെ വാങ്ങിവച്ചു കുഴപ്പമവസാനിപ്പിക്കാമെന്നോ വ്യാമോഹിക്കുന്നതു വിഡ്ഢിത്തമാണ്.

മുതലാളിത്തത്തിന്റെ അനിവാര്യസ്വഭാവം:

ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയാതെ കുമ്പാരമായി കെട്ടിക്കിടക്കുന്നു. ആളുകൾക്കാവശ്യമില്ലാഞ്ഞിട്ടാണോ? അല്ല. ആവശ്യമുണ്ട്; പക്ഷേ, വാങ്ങാൻ പണമില്ല. മുതലാളികൾക്കു ലാഭം കിട്ടിയില്ലെങ്കിൽ അവരാകട്ടെ വിൽക്കുകയുമില്ല. ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയാകെ സ്തംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. യന്ത്രങ്ങളും അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളുമുണ്ട്. അധ്വാനിക്കാൻ തയ്യാറുള്ള ജനങ്ങളുമുണ്ട്. എന്നിട്ടും യന്ത്രങ്ങൾ ചലിയ്ക്കുന്നില്ല. ലക്ഷക്കണക്കിനു തൊഴിലാളികൾ ജോലിയില്ലാതെ തെണ്ടിത്തിരിയുന്നു. എന്തുകൊണ്ട്? ഉൽപാദനോപകരണങ്ങൾ മുതലാളികളുടെ സ്വകാര്യസ്വത്താണ്. ലാഭമില്ലെങ്കിൽ അവർ ഉൽപാദനം നടത്തുകയില്ല. സാർവ്വത്രികമായ പട്ടിണിയും തൊഴിലില്ലായ്മയും കഷ്ടപ്പാടും — ചരക്കുനിർമ്മാണം കുറഞ്ഞതുകൊണ്ടല്ല, കൂടുതലായതുകൊണ്ട്! സ്വത്തു വർദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടുള്ള പട്ടിണി! മുതലാളിത്തത്തിന്റെ പ്രത്യേകതയാണിത്.

ഏറ്റവുമധികം ലാഭംകിട്ടാൻ വേണ്ടി ഓരോ മുതലാളിയും അപരിമിതമായ തോതിൽ ഉല്പാദനം നടത്തുന്നു. അതേ സമയത്ത് മാർക്കറ്റിന്റെ വ്യാപ്തി ചുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിവരികയും ചെയ്യുന്നു. ഈ വൈരുദ്ധ്യമാണ് കുഴപ്പത്തിലൂടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നത്.

ലാഭം വർദ്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ഓരോ മുതലാളിയും ഉൽപ്പാദനച്ചെലവു ചുരുക്കുന്നു; തൊഴിലാളികളിൽ നിന്നു കൂടുതൽ അധ്വാനഭാരം പിഴിഞ്ഞെടുക്കുന്നു; ക്രമീകരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിൽ വരുത്തി തൊഴിലാളികളുടെ എണ്ണം കുറയ്ക്കുന്നു; പുതിയ യന്ത്രങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നു. ഇത്തരം മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ ഒരു ഭാഗത്തു തൊഴിലാളികൾക്കു വേണ്ടിയുള്ള ചെലവിനം ചുരുക്കുകയും മറുഭാഗത്ത് ചരക്കുകളുടെ ഉൽപാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്ക് ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിക്കാമെന്നും അങ്ങിനെ തന്റെ സ്വപ്നങ്ങളെയെല്ലാം എളുപ്പത്തിൽ സഫലമാക്കാമെന്നുമാണ് മുതലാളി ഇപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, അയാളുടെ സ്വപ്നങ്ങൾ നിറവേറുന്നില്ല. കാരണം, കൂലിക്കുറവിന്റെയും തൊഴിലില്ലായ്മയുടെയും മറ്റും ഫലമായി ജനങ്ങളുടെ ക്രയശക്തി പൂർവ്വാധികം ക്ഷയിച്ചിരിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയാതെ കെട്ടിക്കിടക്കുന്നു.

അഭിവൃദ്ധിയും കുഴപ്പവും:

കുഴപ്പത്തിൽ ചെറിയ കമ്പനികളെല്ലാം ദീപാളി കളിക്കുന്നു. വലിയ കമ്പനികളിൽത്തന്നെ പലതും പൂട്ടിയിടുന്നു. ഇങ്ങിനെ കമ്പനികൾ പൂട്ടിപ്പൂട്ടി ഒരു ഘട്ടംവരെയെത്തിയാൽ നിലവിലുള്ള പരിമിതമായ ഡിമാൻറുപോലും തൃപ്തിപ്പെടുത്താൻ കഴിയാതാവുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങൾ വീണ്ടും തലയുയർത്താൻ തുടങ്ങുന്നത്. പുതിയ യന്ത്രങ്ങൾ ആവശ്യമായിത്തീരുന്നതുകൊണ്ടു മെല്ലെമെല്ലെ ഉൽപാദനോപകരണങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങളും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുവാൻ തുടങ്ങുന്നു.

വ്യവസായത്തിന്റെ ക്രമപ്രവൃദ്ധമായ അഭിവൃദ്ധിയെ തുടർന്നുകൊണ്ടു പെട്ടെന്നുണ്ടാകുന്ന സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പം, പിന്നെ മന്ദഗതിയിലുള്ള വളർച്ച, വീണ്ടും അഭിവൃദ്ധി, വീണ്ടും കുഴപ്പം — ഇങ്ങിനെയാണ് മുതലാളിത്തസമുദായം വളർന്നുവന്നത്.

അഭിവൃദ്ധിയുടെ കാലത്ത് ഉൽപാദനത്തിന്റെ എല്ലാ ഘടകങ്ങളും ഉഷാറായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു; മൂലധനം ധാരാളമായി വ്യവസായങ്ങളിലേക്കാകർഷിക്കപ്പെടുന്നു; തൊഴിലാളികൾക്ക് ജോലി കിട്ടുന്നു; ജനങ്ങളുടെ കയ്യിൽ പണമെത്തിച്ചേരുന്നു; മുതലാളികളുടെ ലാഭം കണക്കിലധികം വർദ്ധിക്കുന്നു. വ്യവസായത്തിന്റെ മുന്നോട്ടുള്ള ഗതിയുടെ ഫലങ്ങൾ ഇതൊക്കെയാണെങ്കിൽ അധോഗതിയുടെയും കുഴപ്പത്തിന്റെയും ഫലങ്ങൾ നേരെമറിച്ചാണ്. കുഴപ്പകാലത്ത് സാമ്പത്തികജീവിതം അമ്പേ താറുമാറാവുന്നു.

20-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനുശേഷം മുതലാളിത്തത്തിനു വളർച്ച മുട്ടി. അതോടുകൂടി അഭിവൃദ്ധി എന്ന ഒന്നില്ലാതായിത്തീർന്നു. മുതലാളിത്തം ഒരു തീരാക്കുഴപ്പത്തിൽ പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതാണ് ശരി. ഈ തീരാക്കുഴപ്പത്തിലുണ്ടാകുന്ന സാമ്പത്തികകുഴപ്പം എത്ര ഭയങ്കരമായിരിക്കുമെന്ന് 1929-33 ലെ അനുഭവങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുകയുണ്ടായല്ലോ.

പുറത്തേയ്ക്കുള്ള വഴി:

കുഴപ്പത്തിന്റെ ഭാരം തൊഴിലാളികളുടെയും മറ്റു ജനവിഭാഗങ്ങളുടെയും ചുമലിലേക്കു മാറ്റുവാനും മാർക്കറ്റിനു വേണ്ടി മറ്റു രാജ്യങ്ങൾ കയ്യേറിപ്പിടിക്കുവാനുമാണ് മുതലാളികൾ ശ്രമിക്കുന്നത്. തൽഫലമായി മുതലാളികളും തൊഴിലാളികളും തമ്മിലും രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽത്തമ്മിലുമുള്ള മത്സരങ്ങൾ മൂർദ്ധന്യത്തിലെത്തുന്നു. സ്വന്തം രാജ്യങ്ങളിലെ ജനങ്ങളെ അടിച്ചമർത്തുക, മറ്റു രാജ്യങ്ങളുടെ നേരെ യുദ്ധത്തിനൊരുങ്ങുക — ഇതാണ് കുഴപ്പത്തിൽ നിന്നു പുറത്തുകടക്കാൻ മുതലാളികൾ കാണുന്ന വഴി. പക്ഷേ; ഈ വഴി സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥയെ കൂടുതൽ താറുമാറാക്കാൻ മാത്രമേ പര്യാപ്തമാവുകയുള്ളൂ.

ഒരു പിടി മുതലാളികൾ ഉൽപാദനോപകരണങ്ങളെ സ്വകാര്യസ്വത്താക്കി വച്ചുകൊണ്ട് ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളെയോ ക്രയശക്തിയേയോ പരിഗണിക്കാതെ, സ്വന്തം ലാഭത്തിനുവേണ്ടി നടത്തുന്ന അരാജകമായ ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥ നിലനിൽക്കുന്നിടത്തോളം കാലം സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പങ്ങളിൽ നിന്നു രക്ഷനേടുക സാധ്യമല്ല. കുഴപ്പമവസാനിക്കണമെങ്കിൽ മുതലാളിത്തമവസാനിക്കണം. അല്ലാതെ മറ്റൊരു പോംവഴിയുമില്ല.

13 പ്ലാനിംഗ്

മുതലാളിത്തത്തിൻകീഴിൽ വ്യവസായങ്ങൾക്ക് ഒരതിർത്തിയിലധികം വളരാൻ കഴിയില്ല. കാരണം, വ്യവസായങ്ങൾ വളരുന്തോറും മാർക്കറ്റ് കൂടുതൽക്കൂടുതൽ ഇടുങ്ങിവരികയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ആളുകൾക്ക് വാങ്ങാനുള്ള കഴിവുണ്ടെങ്കിലല്ലേ ചരക്കുകൾ വിറ്റഴിയുകയുള്ളു? മൂലധനത്തിന്റെ കേന്ദ്രീകരണത്തോടൊപ്പം തൊഴിലാളികളുടേയും മറ്റുപഭോക്താക്കളുടെയും ക്രയശക്തി ചുരുങ്ങിച്ചുരുങ്ങിവരികയാണ്. അതിന്റെ ഫലമായി ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായക്കാർക്കു തങ്ങളുടെ ചരക്കുകൾ മുഴുവൻ വിറ്റഴിക്കാൻ കഴിയാതാവുന്നു. ഉപഭോഗസാമഗ്രികൾ നിർമ്മിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങൾക്കു മാന്ദ്യംതട്ടിയാൽ അവയ്ക്കു പുതിയ യന്ത്രങ്ങളും മറ്റും വാങ്ങിയുപയോഗിക്കാൻ കഴിയാതാവും. അങ്ങിനെ യന്ത്രവ്യവസായങ്ങളും കുഴപ്പത്തിൽപ്പെടും. സാമ്പത്തികകുഴപ്പത്തിന്റെ അനിവാര്യഫലങ്ങളായ പട്ടിണിയും തൊഴിലില്ലായ്മയും രാജ്യത്തെയാകെ താറുമാറാക്കാൻ തുടങ്ങും.

മുതലാളിത്തവും പ്ലാനിങ്ങും:

പ്ലാനിംഗും നിയന്ത്രണങ്ങളും വഴിയായി കുഴപ്പങ്ങളവസാനിപ്പിക്കാനും സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥയെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താനും കഴിയുമെന്നാണ് ചില ധനശാസ്ത്രജ്ഞന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നത്. പക്ഷേ, ഉൽപാദനോപകരണങ്ങൾ വ്യക്തികളുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തുക്കളായിരിക്കുന്നേടത്തോളം കാലം പ്ലാനിംഗ് വിജയിക്കുകയില്ലെന്ന യാഥാർത്ഥ്യത്തെ അവരിൽ പലരും വിസ്മരിക്കുന്നു. മുതലാളികളുടെ സ്വകാര്യഉടമയിലുള്ള കമ്പനികളിലും ഫാക്ടറികളിലും നടക്കുന്ന ഉൽപാദനത്തെ പ്ലാൻ ചെയ്യുവാൻ ഏത് ഗവൺമെൻറിനാണ് സാധിക്കുക?

ഒരു രാജ്യത്തിലെ വിഭവങ്ങളെയും ഉൽപ്പാദനശക്തികളെയും ഏറ്റവും ഫലപ്രദമായ വിധത്തിൽ ഉപയോഗിച്ച് ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തോതുയർത്തുകയും അങ്ങിനെ പട്ടിണിയും തൊഴിലില്ലായ്മയും അവസാനിപ്പിക്കുകയുമാണ് പ്ലാനിംഗിന്റെ ഉദ്ദേശം. ഏതെല്ലാം ചരക്കുകൾ ഉണ്ടാകണം, ഓരോന്നും എത്ര വീതമുണ്ടാക്കണം, അസംസ്കൃതസാധനങ്ങളെ ഏതെല്ലാം തരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കണം, വിതരണം സുഗമമാക്കേണ്ടതെങ്ങനെ, ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളെ എങ്ങിനെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തണം, തൊഴിലാളികളുടെ അധ്വാനശക്തിയെ എങ്ങിനെ ഉപയോഗിക്കണം — ഇതെല്ലാം മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ച് ഉൽപാദനവ്യവസ്ഥയെ പരിഷ്ക്കരിക്കുന്നതിനാണ് പ്ലാനിംഗ് എന്നു പറയുന്നത്. പക്ഷേ, രാജ്യത്തിലെ മുഴുവൻ വിഭവങ്ങളെയും പൊതുതാൽപര്യങ്ങൾക്കനുകൂലമായ വിധം നിയന്ത്രിക്കാൻ സ്റ്റേറ്റിനധികാരമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ ഇത്തരം പ്ലാനുകൾ നടപ്പിൽ വരുത്താൻ കഴിയൂ.

മുതലാളിത്തവ്യവസ്ഥയിൽ ഓരോ മുതലാളിക്കും തന്റെ സ്വന്തം ഫാക്ടറിയിൽ പ്ലാനിടാനേ അധികാരമുള്ളു. സമുദായത്തിനൊട്ടാകെയുള്ള ഒരു പ്ലാൻ നടപ്പിൽ വരുത്തുക സാധ്യമല്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഓരോ വ്യക്തിയും തന്റെ സ്വന്തം ലാഭത്തിനുവേണ്ടി മാത്രമാണ് ഉൽപാദനത്തിലേർപ്പെടുന്നത്. എന്തുണ്ടാക്കിയാലാണോ കൂടുതൽ ലാഭം കിട്ടുക, അതുണ്ടാക്കാനാണ് ഓരോരുത്തനും ശ്രമിക്കുക. ഉദാഹരണത്തിന് ഒരു കൊല്ലത്തിൽ നാട്ടുകാർക്കാകെ ആവശ്യമായ തുണി എത്രയായിരിക്കണമെന്നു പ്ലാനിട്ടുവെന്നിരിക്കട്ടെ. തുണി വിറ്റുകിട്ടുന്നതിനേക്കാളധികം ലാഭം മൊട്ടുസൂചി വിറ്റാലാണ് കിട്ടുക എന്നുകണ്ടാൽ മുതലാളികൾ വസ്ത്രനിർമ്മാണം നിർത്തിവച്ച് മൊട്ടുസൂചിയുണ്ടാക്കാൻ തുടങ്ങും. ഇങ്ങിനെ ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ഉല്പാദനത്തെ നിർണ്ണയിക്കുക ജനങ്ങളുടെ ഉപയോഗവും ആവശ്യവുമല്ല, സ്വകാര്യസ്വത്തുടമകളുടെ സ്വന്തം ലാഭം മാത്രമായിരിക്കും. ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയിലെ വിവിധ ശാഖകളെ അനിയന്ത്രിതമായും പരസ്പരം ബന്ധമില്ലാത്ത തരത്തിലും വളരാനനുവദിക്കുന്ന ഈ അരാജകമായ സമ്പ്രദായത്തിൽ കുഴപ്പങ്ങൾ അനിവാര്യമായിത്തീരുന്നു. ഈ അരാജകത്തേയും കുഴപ്പങ്ങളേയും അവസാനിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ നിലം, വ്യവസായം, ഗതാഗതമാർഗ്ഗങ്ങൾ, കറൻസി, ബാങ്കുകൾ, കച്ചവടസ്ഥാപനങ്ങൾ, വിദേശവ്യാപാരങ്ങൾ, വിദ്യാലയങ്ങൾ മുതലായവയെല്ലാം ലാഭമുണ്ടാക്കാനുള്ള ഉപകരണങ്ങളെന്ന നിലവിട്ട് സമുദായത്തിന്റെ പൊതുസ്വത്തുക്കളായി മാറണം. ഇവയെല്ലാം പൊതുസ്വത്തുക്കളായിത്തീർന്നതുകൊണ്ടാണ് സോവിയറ്റ് യൂണിയനിൽ പ്ലാനിംഗ് വിജയിച്ചത്.

പ്ലാനിംഗ് വിജയിക്കണമെങ്കിൽ:

ഉല്പാദനോപകരണങ്ങൾ സാമൂഹ്യസ്വത്തുക്കളായി മാറുന്നതോടൊപ്പം ഉല്പാദനവ്യവസ്ഥയിലെ വിവിധഭാഗങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള പൊരുത്തക്കേടവസാനിക്കുന്നു. അധ്വാനശക്തി, അസംസ്കൃതസാധനങ്ങൾ മുതലായവയെ ഏറ്റവും ഉപകാരപ്രദമായ തരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാമെന്നാവുന്നു. ലാഭത്തിന്റെയും ലാഭത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള മത്സരത്തിന്റെ അരാജകമായ ഭരണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്ത് നിയന്ത്രിതമായ ഉല്പാദനാഭിവൃദ്ധി സാധ്യമായിത്തീരുന്നു.

അപ്പോൾ പ്ലാനിംഗ് വിജയിക്കണമെങ്കിൽ രാജ്യത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഉല്പാദനോപകരണങ്ങളുടെ മേൽ സ്റ്റേറ്റിന് പരിപൂർണ്ണമായ നിയന്ത്രണമുണ്ടായിരിക്കണം. ഇവിടെ ഒരു കാര്യം ഊന്നിപ്പറയേണ്ടതുണ്ട്: സ്റ്റേറ്റിന്റെ നിയന്ത്രണം എന്നുവച്ചാൽ മുതലാളികളുടെ ഉപകരണം മാത്രമായ സ്റ്റേറ്റിന്റെ നിയന്ത്രണം എന്നല്ല അർത്ഥം. സ്റ്റേറ്റ് ജനങ്ങളെ മുഴുവൻ പ്രതിനിധീകരിക്കണം. അതിനാൽ, പ്ലാനിംഗിനു വേണ്ടിയുള്ള സംരംഭങ്ങൾ സ്റ്റേറ്റിനെ തികച്ചും ജനകീയമാക്കി മാറ്റാനുള്ള പ്രക്ഷോഭവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ് കിടക്കുന്നത്. എന്നുവെച്ചാൽ സാമ്പത്തികമായ പ്ലാനിംഗ് രാഷ്ട്രീയമായ പ്ലാനിംഗുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

പ്ലാനിംഗിന്റെ വിജയത്തിന് ഏറ്റവും പ്രധാനമായി വേണ്ടത് ജനങ്ങളുടെ സഹകരണവും ത്യാഗങ്ങളുമാണ്. പക്ഷേ, ജനങ്ങൾ സഹകരിക്കുകയും ത്യാഗങ്ങളനുഭവിക്കുകയും ചെയ്യണമെങ്കിൽ ഉല്പാദിക്കുന്ന സ്വത്തുക്കളെത്രയും തങ്ങളുടെ സ്വത്തുക്കളാണെന്നും മുതലാളികളുടെ ലാഭത്തിനുവേണ്ടിയല്ല, ജനങ്ങളുടെ ജീവിതത്തോതുയർത്താൻ വേണ്ടിയാണ് ഉൽപാദനം നടത്തുന്നതെന്നും അവർക്കു ബോധ്യപ്പെടണം. അതായത്, പ്ലാനിംഗിലും പ്ലാനിംഗ് നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിലും അവർക്കു പരിപൂർണ്ണമായ അധികാരമുണ്ടായിരിക്കണം. എന്നുവെച്ചാൽ പ്ലാനിംഗ് ജനങ്ങളുടെ പ്ലാനിങ്ങായിരിക്കണം.

പക്ഷേ, പ്ലാനിംഗ് ജനങ്ങളുടെ പ്ലാനിങ്ങാവണമെങ്കിൽ ആദ്യമായി ഉൽപാദനോപകരണങ്ങൾ ജനങ്ങളുടെ സ്വത്തുക്കളായി മാറണം. □

(കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി 1958)

കെ. ദാമോദരൻ

കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് പാർട്ടിയുടെ കേരളത്തിലെ സ്ഥാപകനേതാക്കളിൽ ഒരാളും മാർക്സിസ്റ്റ് സൈദ്ധാന്തികനും എഴുത്തുകാരനുമായിരുന്നു കെ. ദാമോദരൻ (ഫെബ്രുവരി 25, 1904–ജൂലൈ 3, 1976). മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ തിരൂർ വില്ലേജിൽ പൊറ്റൂർ ദേശത്ത് കീഴേടത്ത് എന്ന സമ്പന്ന നായർ കുടുംബത്തിൽ കിഴക്കിനിയേടത്ത് തുപ്പൻ നമ്പൂതിരിയുടേയും കീഴേടത്ത് നാരായണി അമ്മയുടേയും മകനായാണ് ദാമോദരൻ ജനിച്ചത്. കേരള മാർക്സ് എന്നാണ് അദ്ദേഹം വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ‘പാട്ടബാക്കി’ എന്ന നാടകരചനയിലൂടെയും അദ്ദേഹം പ്രശസ്തനായി. കോഴിക്കോട് സാമൂതിരി കോളേജിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ ദേശീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളോട് ആകർഷിക്കപ്പെട്ടു. നിയമലംഘന പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു.

കാശിവിദ്യാപീഠത്തിലെ പഠനകാലഘട്ടം മാർക്സിസ്റ്റ് ആശയങ്ങളോട് താൽപര്യം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. തികഞ്ഞ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുകാരനായാണ് കേരളത്തിൽ തിരിച്ചെത്തിയത്. പൊന്നാനി ബീഡിതൊഴിലാളി പണിമുടക്കിൽ പങ്കെടുത്ത് അറസ്റ്റ് വരിച്ചു. നവയുഗം വാരികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു. പാർട്ടി പിളർന്നപ്പോൾ സി. പി. ഐ.-യിൽ ഉറച്ചുനിന്നെങ്കിലും അവസാനകാലത്ത് പാർട്ടിയിൽ നിന്നും അകന്നു. ജവഹർലാൽ നെഹ്രു സർവ്വകലാശാലയിൽ ഇന്ത്യൻ കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് ചരിത്രം തയ്യാറാക്കാനുള്ള പഠനത്തിനിടെ 1976 ജൂലൈ 3-ന് അന്തരിച്ചു. പദ്മം ജീവിതപങ്കാളിയായിരുന്നു.

പിൻകുറിപ്പ്

- സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളൊ ആവശ്യമില്ല. ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.

കെ ദാമോദരന്റെ സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ 2

ഫോൺ പതിപ്പുകളുടെ കണ്ണികൾ

1. ധനശാസ്ത്ര പ്രവേശിക
2. ധനശാസ്ത്രതത്വങ്ങൾ
3. ഉറുപ്പിക
4. പണം മുതൽ നയാപൈസവരെ
5. നാണയപ്രശ്നം
6. മുതലാളിത്തം
7. സാമ്രാജ്യാധിപത്യവും സാമ്പത്തികക്കുഴപ്പവും

വെബ് പതിപ്പ കണ്ണികൾ

1. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 1
2. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 2
3. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 3
4. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 4
5. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 5
6. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 6
7. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 7
8. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 8
9. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 9
10. കെ ദാമോദരൻ: സമ്പൂർണ്ണകൃതികൾ ഭാഗം 10

സായാഹ്ന ഫൗണ്ടേഷൻ, ജഗതി, തിരുവനന്തപുരം 695014